DRŽAVNO TOZILSTVO V LJUBLJANI
Dopis ... VIII. 1934 ... kraj ... prilog

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XV., štev. 174
Ljubljana, sreda 1. avgusta 1934
Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.186, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Priprave za pomorsko konferenco

Letošnje poletje se v političnem pogledu res ne more imenovati mrtva sezona. Razburljivi dogodki v Nemčiji in Avstriji so živahno razgibali javno diskusijo, v mednarodni politiki pa dajejo priprave evropskih mirovnih paktov državnikom in diplomatom toliko posla, da se komaj utegnejo posvečati drugim vprašanjem, ki jim prav tako ni odrekati važnosti in dalekosežnosti. Zato so ostale predkonference za pomorsko razorožitev, ki so se pričele v Londonu v drugi polovici junija, skoro neopažene, dasi se tičejo zelo važnega poglavja svetovnega mirovnega problema.

Ženevska razorožitvena konferenca, ki je dospela letos do začasnega negativnega konca, se je dotikala samo oboroževanja na kopnem. Velike pomorske sile so vprašanje svojih mornaric že od prvega početka izločile iz kompleksa drugih razorožitvenih zadev in ga rezervirale za svojo lastno kompetenco. Morda baš zaradi tega v tej smeri ni bilo tako kočljivih komplikacij, kakor pri ženevski konferenci, in je bila usoda pomorske razorožitve vsaj do zdaj prijaznejša od kontinentalne.

Vprašanje razmerja sil na morju je bilo za daljšo dobo zadovoljivo rešeno v washingtonski pogodbi iz leta 1922, ki so jo sklenile Velika Britanija, Zedinjene države, Japonska, Francija in Italija. Ta petorica velesil je reklamirala zase pravico do izključne odločitve, ki bi se tikale gospostva nad svetovnim morjem. V času washingtonske konference je ta sklep tudi povsem odgovarjal svetovnemu položaju, ker so imenovane države s svojim ladjevjem tako daleč nadkriljevale vse druge sile, da o kaki resni konkurenci na morju proti njim ni bilo mogoče niti misliti. Nemčija, ki je pred vojno vedno občutneje nastopala kot nevaren konkurent na morju, je ležala na tleh, Rusija pa je imela druge, pred vsem notranje skrbi in je vrhu tega na svoji občutljivi vzhodni točki dosegla tedaj primeren modus vivendi s svojo tihooceansko sosedo, ki očividno še ni bila dovolj pripravljena za imperialistično ekspanzijo v Pacifiku in na azijskem kontinentu.

Pri tem položaju očividno ni bilo pretežko priti do sporazuma. Washingtonska pogodba je določila medsebojno številčno razmerje vseh pet podpisnic glede ladijskih edinic, dosegel se je sporazum glede tonaže in kalibra ladijskega topovja. Po številu pa se je tikala omejitev le velikih bojnih ladij od 10.000 ton navzgor in matičnih ladij za letala. Pogodba je bila sklenjena za dobo do l. 1936 s pristavkom, da se sestanejo države pogodnice najkasneje v letu 1935 na novo konferenco, ki bo določila razdelitev pomorskih sil za nadaljnjo periodo.

Lepi začetek pa ni povsem odgovarjal razvoju, ki je imel slediti. Tehnika je v ladjedelniški in oboroževalni industriji naglo in ogromno napredovala, tako da je vsaka na novo in moderno zgrajena edinica že skoro pomenjala motnjo pogodbenega ravnovesja. Vrhu tega se je pokazala tendenca, tekmovati v manjših, po številu neomejenih ladijskih tipih do 10.000 ton. Zato so rastle pri udeležnicah washingtonskega kompromisa skrbi za bodočnost in medsebojna ljubosumna nezaupljivost je že pred potekom pogodbene dobe vodila do novih pogajanj, ki so se koncentrirala na londonski konferenci leta 1931. Tu pa že ni šlo več tako gladko kakor v Washingtonu. Imelo se je v Londonu znova potrditi razdelitveno razmerje za velike ladje, katerih tonaža se je omejila, glavno pa je bilo, da se uporabi tudi za manjše ladijske tipe isti ključ. Sporazumele pa so se samo tri najjačje sile, Velika Britanija, Zedinjene države in Japonska, dočim Francija in Italija na nove zaveze nista pristali. Italija je reklamirala zase popolno enakost, ki je pa Francija ni hotela priznati. Tako je ostala zadeva in suspenso in je bila odločitev odgodena do konca stare pogodbe, odnosno do leta 1935, ko se ima sestati nova splošna konferenca. Vendar v praksi ni prišlo do nikakih posledic, ker so se vse države držale starih pogodbenih mej in jih glede števila niso niti popolnoma izrabile.

Za bodoče pa izgledi za ohranitev sporazuma niso baš najboljši. Politične razmere so se od l. 1922 po vsem svetu bistveno spremenile, in bati se je, da bo atmosfera, ki duši svet že od zadnjih ženevskih neuspelih poskusov, tudi za bodočo pomorsko konferenco neugodna. Pred vsem je odprto vprašanje obeh mediteranskih sil — Francije in Italije, v ozadju pa stojijo japonske aspiracije po popolni enakosti z Anglijo in Ameriko. Med slednjima dvema in Japonsko bo treba rešiti nad vse kočljivi problem ladijskih oporišč v Pacifiku in vzhodnem Indijskem morju, kjer se je posebno bati japonske nepristopnosti za vsako koncesijo. Nad vse važna točka bo angleški predlog na popolno odpravo podmornic, ki pa nima mnogo izgledov na uspeh. Skratka, konferenca prihodnjega leta bo imela obsežen, pomemben, pa tudi zelo težaven program, zlasti ker zakriva mnogo političnega netiva, ki utegne izbruhniti v ogenj sporov in če ne preprečiti, pa vsaj zelo ovirati končni cilj.

Predkonference, ki se sedaj vršijo, so imele spočetka samo namen tehnične priprave za glavno konferenco. Pokazala pa se je potreba, da se gotova načelna vprašanja skušajo razčistiti že sedaj, da se izgladi pot za splošni sporazum. Poudarja se tudi, da so se razmere od washingtonske konference bistveno spremenile in bi bilo zato opasno, pustiti druge pomorske države izven okvira pogodbenih zavez, ker bi se jim s tem pustila odprta pot, da brez vseh ovir ojačijo svojo mornariško moč. Zelo verjetno je tedaj, da se bo krog konferenčnih udeležencev znatno razširil.

Oblast nad morjem ima v medsebojnem življenju narodov velepomembno vlogo in pada z vso težo na tehtnico, kadar se odloča o vojni in miru. Nikdo ni danes v stanu prorokovati, kaj se bo v mednarodnem političnem življenju zgodilo do prihodnjega leta, ko se sestane pomorska konferenca. Mirovna ideja je danes na pohodu in večina evropskih narodov ji želi končne zmage. Naj bi pomorski sporazum kronal veliko delo svetovne pacifikacije!

Kritično stanje Hindenburga

Slavni kirurg dr. Sauerbruch računa z možnostjo, da Hindenburg ne bo prebolel bolezni —Silno vznemirjenje v vsej Nemčiji

Berlin, 31. julija. r. Državni predsednik Hindenburg, čigar zdravstveno stanje že nekaj časa ni bilo povoljno, je nevarno obolel. Zdravniki se boje, da ne bo prebil današnje noči. V političnih krogih vlada zaradi tega silno vznemirjenje, ker bi mogla Hindenburgova smrt v sedanjem trenutku povzročiti hude notranje-politične zapletljaje. Po naročilu kancelarja Hitlerja so bili takoj vsi člani vlade poklicani z dopusta in pozvani v Berlin. Vlada je v stalni zvezi z Neudeckom in sprejema sproti poročila zdravnikov o zdravstvenem stanju državnega predsednika. V Neudeck je bil pozvan tudi znameniti berlinski zdravnik dr. Sauerbruch, da sodeluje pri zdravniškem konziliju. Štirje zdravniki so stalno ob Hindenburgovi bolniški postelji. Dr. Sauerbruch je izjavil kancelarju Hitlerju, da glede na močno Hindenburgovo telesno konstitucijo še upa, da bo krizo prebolel, vendar pa je treba računati tudi z možnostjo katastrofe, ki lahko nastopi vsak hip. Hindenburgov sin, polkovnik Oskar Hindenburg, je že včeraj prispel z letalom v Neudeck.

Okoli poldneva je bil izdan uradni komunike, iz katerega je razvidno, da je življenje državnega predsednika Hindenburga v skrajni nevarnosti. Dopoldanske govorice, da je sivolasi predsednik že umrl, so se izkazale kot neresnične, vendar pa je njegovo zdravstveno stanje tako resno, da se lahko vsako uro računa z njegovo smrtjo.

Zdravje Hindenburga se je v zadnjih tednih silno poslabšalo, toda na kritično se je obrnilo šele včeraj. Bolnik boleha na hudi uremiji in ga je bilo treba stalno katedrizirati ob zdravniški asistenci. Bolezen je povzročala zaradi visoke starosti bolnika že dalje časa mnogo skrbi. V Neudecku je bil v zadnjih tednih stalno navzoč zdravnik, včeraj pa je državnega predsednika napadla taka slabost, da so takoj telefonirali po profesorja Sauerbrucha, ki ga je vedno zdravil.

Prve uradne vesti o resnem zdravstvenem stanju Hindenburga so zbudile po vsej Nemčiji veliko razburjenje. Poleg hudih udarcev usode, ki jih je morala Nemčija preživeti v zadnjem času, ji grozi sedaj še ta nesreča. Hindenburgova smrt bi nedvomno zarezala v notranje politične razmere Nemčije globoko brazdo.

Uradni buletini

Neudeck, 31. julija. Predsednik nemške države je danes zajtrkoval zunaj postelje. Po zajtrku je zopet legel in mirno zaspal. Hindenburg nima vročine, utrip žile mu je tudi normalen.

Popoldne je bil objavljen naslednji zdravniški buletin: Stanje državnega predsednika se ni poslabšalo. Bolnik je opoldne zavžil nekaj hrane. Nima mrzlice, bitje je zadovoljivo.

London, 31. julija. AA. Reuterjev urad poroča iz Berlina: Po poročilu uradne nemške časopisne agencije zbuja stanje predsednika Hindenburga najresnejše skrbi.

Nobenega upanja več

Berlin, 31. julija. wk. »United Press« objavlja še nepotrjeno vest, da je zdravstveno stanje Hindenburga takšno, da je komaj verjetno, da bo preživel današnji dan.

Nemčija bo priznala neodvisnost Avstrije

Pogajanja med Berlinom in Dunajem — Nemčija bo sprejela glavne avstrijske pogoje za likvidacijo spora

Praga, 31. julija. AA. Poročevalec ČTK v Berlinu je izvedel iz avstrijskega vira, da se vrši med Berlinom in Dunajem izmenjava misli o osebi in poslanstvu novega nemškega poslanika na Dunaju. Dunaj, pravi poročevalec, ne vidi potrebe po Papenu in bi pristal le na rednega diplomatskega zastopnika. Dalje trdi poročevalec, da se Avstriji ne zdi zadosti za obnovo rednih odnošajev med Avstrijo in Nemčijo, če Nemčija obljubi, da bo spoštovala avstrijsko neodvisnost. Avstrija hoče, da se Nemčija obve'

1. Da ukine krajevno vodstvo nacionalne socialistične stranke za Avstrijo v Monakovem.

2. Da opusti protiavstrijsko kampanjo v monakovskem, stuttgartskem in vratislavskem radiu.

3. Da razoroži in razpusti avstrijsko legijo na Bavarskem.

4. Da razpusti nemško anšlusarsko organizacijo »Kampfring«.

Pariz, 31. julija. w. *Berlinski poročevalec »Petit Journala« je izvedel baje iz diplomatskih virov, da namerava nemška vlada dokazati svetu svojo dobro voljo s tem, da bo spontano in svečano priznala popolno neodvisnost Avstrije. S to gesto namerava odvzeti tudi vsako podlago govoricam, ki so se pojavile v zvezi z imenovanjem Papena za izrednega poslanika na Dunaju.*

Tauschitz se zopet vrne v Berlin

Dunaj, 31. julija, d. Kancelar doktor Schuschnigg je sprejel včeraj državnega tajnika za zunanje zadeve inž. Tauschitza ter mu sporočil, da bi mu bilo glede na splošni položaj ljubo, če bi zopet prevzel vodstvo poslaništva v Berlinu. Državni tajnik Tauschitz bo takoj, ko bo novo imenovani zunanji minister Berger-Waldenegg prevzel vodstvo zunanjega urada, odpotoval v prihodnjih dneh nazaj v Berlin, kjer bo zopet prevzel posle avstrijskega poslaništva.

Ohlajeno prijateljstvo

Pariz, 31. julija. AA. Ostra polemika med nemškim in italijanskim tiskom še zmeraj traja, čeprav zavzema nekoliko milejše oblike. Tako piše »Der Deutsche« v poročilu iz Rima, da kaže italijanski tisk tolikšno sovraštvo do Nemčije, da bo to brez dvoma za dalj časa ozdravilo prijatelje Italije v Nemčiji. In takšne ljudi, nadaljuje list, ki smo njihovemu prijateljstvu verjeli, smo sprejemali s prisrčnostjo, ki so je zmožni samo Nemci, jih pozdravljali in aklamirali njihove fanfare. To so tisti ljudje, ki so nam pred nekaj tedni hoteli pri komediji v Benetkah zbuditi iluzijo o tem, da Latinec ostane Latinec, kakor je veljalo stoletja in stoletja, kakor je bilo avgusta 1914, kakor je bilo leta 1915. in kakor je danes.

V Rimu računajo na heimwehrovce

Rim, 31. julija. n. Italijanski diplomatski krogi smatrajo, da je nova avstrijska vlada jamstvo, da Avstrija ne bo kar na slepo sprejela ponudb iz Berlina, marveč da jih bo pazljivo in z največjo opreznostjo proučila. V Rimu so trdno prepričani, da bo nepomirljivo stališče kneza Starhemberga, ki se naslanja na Heimwehr in na patriotsko fronto, zmagalo nad onimi krščansko - socialnimi elementi, ki jih je spravil umor dr. Dollfussa docela iz ravnotežja, tako da so pripravljeni brez rezerve pristati na ponudbe Berlina. Položaj kneza Starhemberga v Schuschniggovi vladi je znatno ojačen tudi po tem, da je postal sedaj Starhemberg naslednik dr. Dollfussa v vodstvu patriotske fronte.

Francoski komentarji

Pariz, 31. julija. AA. Poluradni »Temps« šele danes komentira sestavo nove vlade na Dunaju in o odmevih, ki so se pojavili v inozemstvu po dogodkih v Avstriji. List trdi, da so avstrijski dogodki povzročili veliko preorijentacijo sil. Na koncu pravi list, da bi sosedi Avstrije dobro storili, če bi začeli ponovno razmišljati o gospodarski preureditvi Podunavja.

Papen v Posaarju

Pariz, 31. julija. wk. Kakor poročajo iz Saarbrückena, pričakujejo novega avstrijskega poslanika na Dunaju Papena danes na njegovem gradu Wellerfangenu v Posaarju, kjer namerava baje pred odhodom na Dunaj preživeti nekaj dni na svojem posestvu

Konec ali začetek

Beograd, 31. julija. p. Današnja »Stampa« se v daljšem članku bavi z dogodki v Avstriji in pravi med drugim:

Ne more se še reči ali pomenijo streli, ki so zadeli dr. Dollfussa, konec nevarne igre; ali pa šele začetek novih še hujših dogodkov. Poslednji dogodki v Avstriji bi mogli izzvati napačne sklepe. Mussolini je bil prvi, ki je dal izraza svojemu ogorčenju, a nastopil je v vlogi tožnika zoper narodno-socialistične atentatorje in njihove podpihovalce, četudi je bil, kakor pravijo narodni socialisti, baš Mussolini oni, ki je prvi uvedel umore političnih nasprotnikov in se je po njem razpasla ta moda tudi v drugih državah. Članek poudarja dalje, da v Avstriji tako dolgo ne bo miru, dokler bo na vladi fašistična Heimwehr, ki dela izključno po navodilih Mussolinija. Nemiri v Avstriji so nastali baš zaradi vmešavanja Italije v notranje avstrijske razmere. Brez Mussolinija, ki jih podpihuje, bi voditelji Heimwehra nikdar ne izvršili državnega udara, kakor so to storili marca letošnjega leta. Že pri prvem sestanku Dollfussa z Mussolinijem marca leta 1932 v Meranu je bil sklenjen dogovor glede nadaljnjega razvoja Avstrije kot najnovejše italijanske kolonije. Nevarnost, ki baje grozi Avstriji od Nemčije, je samo zunanji izgovor za politiko Dollfussa in Mussolinija. Če se Italija ne bi vmešala v avstrijske zadeve, bi bila krščansko-socialna stranka, ki je bila že pred bankrotom, prisiljena skleniti sporazum s socialnimi demokrati. Mussolini je oni zli duh avstrijske državne politike, ki je dovedla do državljanske vojne. On tudi nosi odgovornost za to, da je ta država skoro v latentni državljanski vojni. Tudi Dollfuss je samo žrtev avstrijske politike Rima.

Predlog za sklicanje Društva narodov

Pariz, 31. julija. AA. Iz Londona poročajo, da je angleška liga za Društvo narodov imela snoči izredno sejo. Razpravljali so o mednarodnem položaju. Izvršni odbor lige je sklenil, predložiti angleški vladi nujno spomenico. V spomenici bo liga zahtevala takojšnjo sklicanje sveta Društva narodov, ki naj bi razpravljala o sedanjih mednarodnih vprašanjih.

Vse premoženje upornikov bo zaplenjeno

Ostri ukrepi vlade zoper udeležence zadnjih nemirov

Dunaj, 31. julija. d. Uradno objavljajo, da je ministrski svet na svoji včerajšnji izredni seji pod predsedstvom kancelarja dr. Schuschnigga sprejel najprej na znanje poročili državnih tajnikov za vojsko in varnost, nakar je ugotovil z zadovoljstvom, da je mir po Avstriji popolnoma vzpostavljen in da so se ponesrečili tudi poslednji poizkusi zbiranja vstašev, ki so samo še manjšega lokalnega pomena.

Nadalje je ministrski svet načelno sklenil zakon o takojšnjih ukrepih proti osebam, ki so bile udeležene pri prevratnih poizkusih 25. t. m. Po tem zakonu bodo osebe, ki so bile pri prevratnem poizkusu manj udeležene, internirane v posebnih taboriščih, s prisilnim delom, na drugi strani pa bo zaplenjeno vse premoženje vseh oseb, ki so bile udeležene pri prevratnem poizkusu.

Ministrski svet je sklenil poveriti generalnemu prokuratorju Wintersteinu vodstvo posebne preiskave o dogodkih 25. t. m. na Dunaju, ki se mora čim prej izvesti, ter njene ugotovitve objaviti v javnost.

Končno je sklenil ministrski svet, da ostane še nadalje sedanji ministrski gospodarski odbor z istim delokrogom kakor doslej. V tem odboru bodo v bodoče ministri dr. Buresch, Berger-Waldenegg, Stockinger, Neustädter-Stürmer in Reither. Predsedstvo v tem odboru bo imel minister Stockinger.

Skoro vsi učitelji suspendirani

Gradec, 31. julija, d. Deželni glavar dr. Dienstleder je odredil, da se morajo suspendirati vsi učitelji javnih ljudskih in glavnih šol, ki so bili udeleženi kakorkoli pri uporniškem gibanju zadnjih dni. Že jutri 1. avgusta se jim ne smejo izplačati njihovi prejemki. Ta odlok bo zadel veliko večino učiteljev na Štajerskem. Enaki odloki so bili izdani tudi za Koroško in druge dežele.

Celovec, 31. julija, w. Deželni šolski svet je naročil vsem okrožnim šolskim oblastvom, naj uvedejo disciplinarno postopanje proti vsem učnim močem, ki so kakorkoli podpirale narodno-socialistično akcijo ter jim obenem ustavi izplačevanje prejemkov. Do ugotovitve krivcev se ustavi izplačevanje učiteljskih prejemkov vsem učiteljem v okrajih Spital ob Dravi, Sv. Vid ob Glini, Velikovec, Wolfsberg in v Labudski dolini.

Poizkus ugrabljenja dr. Rintelena

Dunaj, 31. julija, d. Sedaj se je zvedelo, da je v nedeljo zvečer skušala skupina 40 narodnih socialistov osvoboditi bivšega rimskega poslanika dr. Rintelena, ki je interniran v splošni bolnišnici. Narodni socialisti so se zbrali na dvorišču splošne bolnišnice ter so imeli tudi pripravljene avtomobile za transport dr. Rintelena. Zaradi pazljivosti neke bolniške sestre pa je bilo ugrabljenje še v zadnjem trenutku preprečeno. Več narodnih socialistov so aretirali.

Novi begunci iz Avstrije

Maribor, 31. julija. r. Vseh avstrijskih narodno socialističnih vstašev je prišlo včeraj popoldne na naše ozemlje 324. S seboj so imeli 20 motornih vozil, avtomobilov in motociklov. Avtomobile so po večini rekvirirali in prisilili tudi šoferje, da so šli z njimi. Takih prisilno mobiliziranih šoferjev je 14 in se bodo še danes odpeljali nazaj v Avstrijo. Motorna vozila so spravljena v carinarnici v Dravogradu, ker čakajo naši organi na odločitev pristojnega ministrstva. Begunce so danes poslali preko Maribora v Varaždin.

Varaždin, 31. julija. n. Semkaj je prispela danes preko Maribora nova skupina okrog 300 beguncev iz Avstrije. Med njimi sta tudi dve ženski in 5 otrok. V Varaždinu ostanejo par dni, nakar jih bodo odvedli dalje v Požego. Begunci pripovedujejo, da v Avstriji še ne bo tako kmalu miru in se trdno nadejajo, da bo kmalu zopet izbruhnila nova revolucija, ki jim bo omogočila povratek v domovino

Dosedaj že nad 2000 beguncev

najski listi, je v teku očiščevalne akcije na Koroškem pobegnilo v Jugoslavijo nad 2000 narodnih socialistov.

Spopad na nemški meji

...nomost, 31. julija, p. Večja skupina upornikov, ki so bili udeleženi v bojih poslednjih dni, je skušala danes pobegniti preko meje v Nemčijo. Na bavarski meji pa so jih sprejeli SA-oddelki, ki so jih pozvali, naj takoj odložijo orožje. Vodja upornikov inž. Geisler se je temu uprl. Med nemškimi in avstrijskimi hitlerjevci je nato nastala pravcata bitka, v kateri je bilo 11 avstrijskih hitlerjevcev ubitih. Ostali so se razkropili in se deloma vrnili nazaj v Avstrijo, drugi pa so se predali in so bili odvedeni v koncentracijsko taborišče.

Podrobnosti iz preiskave

Dunaj, 31. julija. AA. Današnja »Reichspost« piše, da je za napade na zvezno kancelarstvo okoli 20 uradnikov sprejelo napadalce s hitlerjevskim pozdravom. List zahteva, da jih vlada takoj izpusti iz službe, če se dokaže, da so res kazali simpatije za upornike.

Dunaj, 31. julija. AA. Današnji »Neues Wiener Journal« piše, da je lastništvo lista odstavilo glavnega urednika lista dr. Walterja Nagl - Stocka, ker se ni hotel dati na razpolago oblastvom, ki preiskujejo dogodke 25. julija. Trde, da je bil dr. Nagl-Stock res v zvezah z uporniki in da bodo najbrž tudi njega aretirali.

Japonska in pomorska konferenca

Tokio, 31. julija. AA. Reuterjev poročevalec je imel razgovor z ministrom Okado, ki je izjavil, da je pomorska razorožitev nad vse potrebna stvar. Zgled pa naj bi dale velesile, ki so največ oborožene. Minister je pristavil, da je takojšnja razorožitev izključna, pač pa bo pomorska konferenca l. 1935. dosegla po njegovem mnenju velik uspeh. Treba bo najti novo metodo za določevanje števila enot. Dosedanje proporcije se niso izkazale in so v nasprotju z ugledom posameznih držav. Japonska vlada ne bo odpovedala washingtonske pogodbe. Na pacifiških otokih ostane Japonska še naprej iz trgovskih razlogov. Okada je nadalje obžaloval, ker je japonska trgovina na raznih svetovnih tržiščih naletela na hude ovire, ki jih bo treba z medsebojnim popuščanjem odstraniti.

London, 31. julija. p. Od 1. do 10. avgusta bodo ob južni obali Koreje in na jugu japonskega otočja veliki japonski pomorski manevri. V diplomatskih krogih smatrajo, da gre pri tem za politično demonstracijo, s katero hoče Japonska odgovoriti na nedavne manevre ameriške vojne mornarice.

Komunisti pripravljajo nemire v Budimpešti

Budimpešta, 31. julija. r. Politična sekcija državne policije v Budimpešti je izvedela, da pripravljajo komunisti za 1. avgusta v madžarski prestolnici krvave nemire. Policija je aretirala vse voditelje in številne njihove pomagače. Do sedaj je bilo prijetih 14 oseb.

V treh urah iz Londona v Berlin

Pariz, 31. julija. AA. Havas poroča iz Berlina: Nemško potniško letalo, ki leti med Parizom, Londonom, Amsterdamom in Berlinom, je preletelo pot iz Londona v Berlin v 2 urah in 57 minutah. To je prvo potniško letalo, ki je preletelo to tisoč km dolgo progo v slabih treh urah. Na letalu je bilo poleg posadke še 11 potnikov.

Aretacije socialistov na Španskem

Madrid, 31. julija. AA. »El Sol« poroča, da je v Caceresu vdrla policija na tajno zborovanje socialistov in jih 52 aretirala.

Dollfussov morilec včeraj obešen

Izredno vojaško sodišče, ki bo sodilo upornike, je izreklo včeraj prvi dve smrtni obsodbi, ki sta bili takoj izvršeni

Dunaj, 31. julija. d. Na snočni razpravi pred izrednim vojaškim sodiščem proti Otonu Planetti, morilcu kancelarja dr. Dollfussa, in Francu Holzweberju, ki je bil obtožen veleizdaje, je bil zaslišan kot prva priča minister Fey.

Minister Fey je najprej opisal, kako so vdrli narodno-socialistični teroristi v poslopje zveznega kancelarja. Na vprašanje, ali je bil obtoženec Holzweber med napadalci, je izjavil, da je bil po njegovem mnenju Holzweber poveljnik upornikov. Aretirane člane vlade so uporniki zastražili z naperjenimi samokresi in zagrozili, da bodo v primeru odpora ali pa napada od zunaj vse ustrelili. Po daljšem času so pričo obvestili, da želi kancelar dr. Dollfuss govoriti z njim. Kancelarja je našel ranjenega, ležečega na divanu, obdanega od mnogo oboroženih ljudi. Kancelar mu je dejal, da se ne more gibati, ker je ohromel, in ga je prosil, naj se zavzame za njegovo družino. Izjavil je tudi, da ne želi nadaljnjega prelivanja krvi. Vprašanje, ali je **dr. Dollfuss izjavil, da odstopa, je major Fey zanikal, pač pa je pristavil, da mu je dr. Dollfuss dejal, naj Rintelen sklene mir.** Po obisku pri kancelarju so ga odvedli v prejšnjo sobo, pozneje pa so ga zopet poklicali in mu izjavili, da je zvezni predsednik potrdil imenovanje poslanika Rintelena za zveznega kancelarja. **Ob 18.15 je prišel minister Neustädter-Stürmer ter v imenu vlade sporočil znani ultimat, v katerem je ponudil upornikom prost odhod.**

Minister Fey o pogajanjih z uporniki

Predsednik sodišča: »Ali je bil ta prost odhod vezan na pogoje? Rečeno je bilo, da smejo napadalci le tedaj svobodno odiiti, če ne bo nobene žrtve.«

Fey: »Kolikor se morem spominjati, ni minister Neustädter-Stürmer ničesar konkretnega dejal, temveč samo, da se imajo izpustiti vsi, ki se nahajajo v hiši. Mene so potisnili na balkon, da bi sporočil ministru Neustädterju želje obkoljenih, da zahtevajo prost odhod ter vojaško spremstvo. O tem smo se večkrat pogajali. Minister Neustädter-Stürmer je prišel tudi k enemu izmed zamreženih oken, kjer sem mu lahko sporočil, da je kancelar dr. Dollfuss mrtev.

Predsednik: Ali ni bil na sporočilo o smrti kancelarja ultimat takoj umaknjen?

Fey: Ne!

Predsednik še enkrat: »Ali vam je znano, da je bil svoboden odhod upornikov vezan na pogoj, kakor so pisali listi, da ne sme biti nobene žrtve?«

Fey: »O tem nisem informiran.«

Predsednik: »Kako je prišlo potem do razorožitve in aretacije upornikov?«

Fey: »Pozneje je bilo ugotovljeno, da je bilo sklenjeno, da se dovoli upornikom svoboden odhod samo v primeru, če ne bo nobeden izmed zaprtih ranjen.«

Predsednik: »Ali ste se zavzeli za to, da se dogovor izpolni?«

Fey: »Jaz sem se za to zavzel, ne da bi vedel, da je bil postavljen omenjeni pogoj.

Zagovornik dr. Führer: Obtoženec Holzweber trdi, da je bil dalje časa z vami in da ste že ob pol 3. telefonirali, da je bil kancelar ranjen in da umira.

Fey: To sem napisal na listek, kakor so zahtevali od mene, in sem tudi telefoniral Ravagu ter v vojnem ministrstvu zbranemu ministrskemu svetu.

Zagovornik: Torej listek je bil že ob tem času odposlan dr. Schuschniggu.

Fey: Dr. Schuschniggu ne. Vsekakor sem jim zagotovil, da bo odgovor izpolnjen.

Zagovornik dr. Jerabeck: Ali so ta dogovor ponovili vpričo nemškega poslanika?

Fey: Ne vpričo, temveč telefonično.

Obtoženec Holzweber je zatem zaprosil ministra Feya, naj potrdi, da mu je sporočil, da ni poveljnik oddelka, temveč da dela po nalogu in da se ne spozna več v zadevi. Fey je to potrdil ter pristavil, da je upornikom dejal, da nikakor ne more razumeti, kako morejo deutschmeistri nastopati proti njemu.

Državni tajnik Karwinsky

je izpovedal kot priča, da je bil v delovni sobi kancelarja skupaj z ministrom Feyem. Videl je, kako so uporniki pripeljali z avtomobili na dvorišče. Uporniki so vdrli v sobo z vzkliki: »Roke kvišku! Kdor se gane, bo ustreljen!« Člani vlade niso smeli govoriti med seboj. **Svoboden odhod je bil dovoljen upornikom samo pod pogojem, če ne bo noben član vlade ranjen.**

Minister Neustädter

je poudarjal kot priča, **da je bil dogovor o prostem odhodu upornikov sklenjen samo pod pogojem, da se do njihovega odhoda nikomur ničesar ne pripeti.** Smrt kancelarja dr. Dollfussa v tem času še ni bila znana. Minister dr. Schuschnigg, ki je po odhodu upornikov prišel v kancelarsko palačo, je izjavil, da ustvarja smrt dr. Dollfussa povsem nov položaj. Ob koncu svoje izpovedi je izjavil minister Neustädter-Stürmer: »Podal sem vojaško častno besedo. Sodišču prepuščam presojo, ali je odrekanje zdravniške pomoči in duhovniške tolažbe, kakor se je dogodilo v uradu zveznega kancelarja, v skladu z vojaško častjo.«

Nato so bile zaslišane še druge priče. Razprava je trajala pozno v noč, nakar je bila soglasno odgodena do 9. zjutraj.

Današnja razprava

Danes zaslišane priče niso izpovedale nič bistvenega. Zdravniki, ki so preiskali truplo pokojnega kancelarja, so izjavili, **da je bila že prva krogla, ki je zadela dr. Dollfussa, smrtonosna. Če bi bili uporniki dovolili ranjenemu kancelarju zdravniško pomoč, bi mu s tem pač nekoliko podaljšali življenje, rešiti pa ga ni bilo mogoče.**

Nato je dobil besedo

državni tožilec,

ki je predlagal za oba obtoženca smrtno kazen, zagovorniki pa, da naj se spoštujejo pogoji kapitulacije, pod katerimi so napadalci položili orožje, namreč, da se obtožencem dovoli neoviran odhod čez mejo.

Preden je sodišče izreklo razsodbo, je Planetta izjavil, da je svoje dejanje storil za domovino in prosil Dollfussovo vdovo, naj mu oprosti. Holzweber je izjavil, da se je upora udeležil le zato, ker je slišal, da je nova vlada že sestavljena in da ne bo prelivanja krvi. Dejal je, da je pripravljen nositi posledice.

Smrtna obsodba

Ob 13.45 je posebno vojaško sodišče objavilo razsodbo, **po kateri sta bila Otto Planeta in Franc Holzweber obsojena na smrt na vešalih, prvi zaradi veleizdaje in umora kancelarja Dollfussa, drugi pa zaradi veleizdaje.**

Justifikacije

Ker je zvezni predsednik Miklas odklonil prošnjo za pomilostitev, je bila smrtna kazen ob 16.35 izvršena. Prvi je bil obešen Holzweber, ki je stopil na vislice z vzklikom: Umrem za Nemčijo — Heil Hitler! Nato so pripeljali Planetto, ki je istotako pred justifikacijo vzkliknil: Heil Hitler!

Sofijsko pismo

Odločen nastop vlade proti VMRO — Jalov inozemski poizkus posredovanja

Sofija, 27. julija

Kdor je mislil, da se bo vlada Kimona Georgijeva v svojih ukrepih proti nezakonitim organizacijam, ki so še pred kratkim imele v svojih rokah vso oblast v državi, zadovoljila z zaplembo orožja in aretacijo več bolj znanih pripadnikov teh organizacij, je bil v zmoti. Ne samo da vladni organi tudi še nadalje energično zasledujejo in razkrivajo skrivališča makedonstvujuščih na eni in komunistov na drugi strani, temveč tudi skoraj ni dneva, da bi se zopet ne zaprla vrata zapora za tem ali onim mogotcem, ki je bil še pred kratkim vsemogočen in se je marsikatera visoka glava klanjala pred njim. Le sam Vanča Mihajlov, nenasitljivo krvoločna glava VMRO, se zdi nedosegljiv za vladne organe, dasi se skoraj vsevprek trdi, da se skriva v sami Sofiji, kjer mu njegovo ogromno bogastvo zajamčuje varno skrivališče.

Toda vlada Kimona Georgijeva ne popušča in je prav te dni izšel njen odlok, ki bo imel brez dvoma usodne posledice za vse tiste, ki so častili zlato tele VMRO. Gre namreč za zaplembo vsega premičnega in nepremičnega imetja nezakonitih organizacij, naj se nahaja v katerihkoli rokah. Po predlogu policije zaplenja državni tožilec tako imetje, če je jasno, če je pa stvar dvomljiva, pa po odnosnem predlogu izreka sodišče prepoved. Kdor si lasti pravico do takega imetja, mora v teku 15 dni s civilnopravno tožbo doprinesti svoje dokaze in sodišče razsodi v teku nadaljnjih 15 dni, komu pripada imetje. Kdor razpolaga s takim imetjem, ga upravlja ali je tajni solastnik, mora to v teku 15 dni naznaniti pristojni oblasti, drugače ga zadene zaporna kazen do petih let in globe v višini vrednosti neprijavljenega imetja.

Ta vladni odlok bo brez dvoma temeljito izpraznil ogromne denarne zaloge, ki si jih je nagrmadil VMRO in zlasti njeni glavni vodje s svojim »haračem«, ki so ga izsiljevali iz prebivalstva, in »podporami«, ki so jim prihajale iz znanega inozemstva. Saj si je celo marsikateri skromni osnovnošolski učitelj na kmetih kot zaupnik VMRO »priučiteljeval« skromno imetje do pol milijona levov vrednosti! In se trdi, da so policiji znani vsi tisti bogataši, pod katerih imenom se krije imetje VMRO in njenih prvakov. Z zaplembo imetja pa izginja tudi prijateljstvo in pokroviteljstvo, pa se tudi razkrivajo skrivališča.

O tem vladnem odloku se zelo živahno razpravlja v sofijski javnosti, zlasti pa v političnih krogih, kjer se celo sliši mnenje, da naj bi bolgarska vlada na neki način poizkusila zajeziti dotok denarnih sredstev za VMRO iz inozemstva, pri čemer naj bi se zatekla k posredovanju onega ostalega inozemstva, ki mu je do mirnega sožitja balkanskih narodov, kateremu je ravno iz inozemstva v razdorne namene podpirana VMRO največji kamen spotike. In tak korak bolgarske vlade se smatra za tem umestnejši, ker se je izvedelo, da je pred izidom vladnega odloka o zaplembi imetja nezakonitih organizacij diplomatski zastopnik one tuje države, iz katere prihajajo denarna sredstva za VMRO, skušal vplivati na neke bolgarske politike, da bi se ublažili ukrepi proti VMRO. Seveda je vlada odločno odklonila ta v vsakem pogledu neprimerni poizkus tujega vmešavanja v bolgarske notranje posle, s katerimi hoče vlada odpraviti vse, kar bi moglo kaliti dobre prijateljske odnošaje s sosedstvom. Ta poizkus posredovanja v prid VMRO, ki pa je temeljito izpodletel, je vsekako preznačilen za onega, ki je dal nalog zanj, obenem pa kaže tudi naravnost s prstom, odkod izvira vse najopasnejše spletkarjenje na Balkanu in kje bi morali varuhi svetovnega miru zastaviti nož in izpodrezati nadaljnje zastrupljevanje razmer med balkanskimi narodi, ki imajo sami najboljšo voljo živeti med seboj v slogi in prijateljstvu.

Upokojitve

Beograd, 31. julija. p. Upokojeni so učitelj Ljudevit Seč v Loki pri Žusmu, nadalje nadzornik strojev Stanko Žigon, nadzornik brzojava Karel Ebenreit in strojevodja Jernej Grobovšek.

GROZEN ZLOČIN NA STAREM TRGU

Samomor nezakonske hčerke, ki je povzročil potem odkritje zločina, kakršnega gotovo ne pozna ljubljanska kriminalna kronika

Strašna smrt starega kramarja Franceta Serše

Ljubljana, 31. julija.

»Slovenski Narod« je danes popoldne objavil pod naslovom »V vodo je skočila« naslednje poročilo:

»V Grubarjev prekop je včeraj skočila kolporterka »Slovenskega Naroda«, 38-letna vdova Josipina Cepuder, stanujoča na Starem trgu 19. V soboto popoldne je zadnjikrat prišla v upravništvo po 50 izvodov, dočim je včeraj ni bilo in jo od takrat pogrešajo. Kaj je Cepudrovo pognalo v smrt, sicer še ni pojasnjeno, vendar pa upa policija, da bo to dognala v najkrajšem času.

Dijakinja Frančiška Novak, stanujoča na Poljanski cesti št. 54, se je včeraj izprehajala ob Grubarjevem prekopu. Okoli 18. je našla na levem bregu prekopa med železniškim mostom in mostom na Hradeckega cesti rjave ženske čevlje in rdečo torbico, v kateri je bila bela ženska ruta, razne drobnarije, 5 dinarjev gotovine in s svinčnikom popisan košček papirja, iz katerega je razvidno, da gre za samomor. Novakova je o tem takoj obvestila policijo. Skoro istočasno je prišel na stražnico tudi dijak Franc Pavlin, stanujoč na Poljanski cesti št. 62, ki je okoli 18. videl v Štepanji vasi blizu Gasilnega doma nekega kopalca, ko se je pognal v Ljubljanico. Češ, da je videl, kako deroča voda nosi žensko truplo. Kopalec si je zelo prizadeval, da bi truplo našel, ker pa je voda zaradi obilnega deževja na dotičnem kraju zelo kalna in globoka, je bil ves njegov trud zaman.

Trupla še niso našli in tudi identitete ženske sprva niso mogli ugotoviti. Šele pozneje se je policiji posrečilo na podlagi samomorilkinega pisma ugotoviti, da gre za kolporterko Jožefo Cepuder.«

Nihče najbrž ni slutil, da se za tem poročilom skriva še vse večja tragedija, kakor je skok mlade žene v Ljubljanico. Med rečmi, ki jih je samomorilka pustila na bregu, je ostalo tudi pisemce, ki je dalo slutiti zločin. Na podlagi tega pisma je policija že dopoldne poklicala na zaslišanje mater samomorilke, kramarico Ivanko Serševo in ji stavila nekaj težkih vprašanj. Iz pisma namreč sledi, da se je v hiši na Starem trgu št. 19. izvršil v soboto zvečer strašen umor. Intenzivne poizvedbe, ki jih je takoj podvzel kriminalni oddelek pod vodstvom višjega nadzornika g. Močnika, so odkrile naslednji dejanski stan:

Nezakonska mati in njena hči

Žena, ki je iskala smrt v Gruberjevem kanalu Jožefa Cepuder, rojena Per, je bila nezakonska hči Ivanke Serševe, rojene Per, ki ji je zdaj 60 let in je bila poročena z delavcem Francetom Seršo, rojenim 1875. v Trnjavi in pristojnim v Grafolče pri Kamniku, s katerim je v zakonu rodila še hčerko Francko, ki je stara 19 let in je zaposlena v neki pletilski delavnici na Rimski cesti. France Serša je živel s svojo rodbino v precej neurejenih razmerah in je bil dolgo vrsto let odsoten iz Ljubljane. Hodil je okrog za priložnostnim delom, njegova žena Ivanka pa se je preživljala s skromnimi dohodki svoje kramarije, s katero je hodila po sejmih, in zaslužkom svojih dveh hčera, izmed katerih je bila starejša, Jožefa, vdova po rudarju Cepudru ki je delal v Nemčiji in padel v svetovni vojni, kolporterka ljubljanskih dnevnikov. Jožefa je imela zadnji čas ljubavno razmerje s 36 letnim Antonom Rozmanom, ki je bil vojni invalid in prav tako kolporter. Pred kakšnimi tremi meseci se je Fr. Serša vrnil s svojega potovanja po svetu ter je našel zaposlitev pri cestnih delih v Ljubljani. Z njegovo vrnitvijo so se v hiši obnovili stari prepiri, vendar pa so znale ženske in oče skrivati svoje družinske zadeve, da sosedje niso čuli hrupa.

Skrivnostna sobotna noč

V soboto popoldne je mati odšla na Skaručno sejmarit. Po šesti uri zvečer se je Francka vrnila z dela domov. Stanovanje Serševih, do katerega je vhod skozi nizka majhna vrata v Rebri, sestoji iz dveh majhnih sobic in kuhinje. V prvi sobici je sama zase spala Jožefa, v drugi, katere opremo tvorijo preprosta postelja, slamnjača na tleh in skromna omarica in ima eno samo majhno okence, ki bi ga človek lahko skoraj z dlanjo zakril, pa so nočevali stari Serša, njegova žena in hči. Francka je v soboto naglo povečerjala in se šla nato izprehajat na obrežje Ljubljanice. **Ko se je vrnila, je našla sobo, v kateri je po navadi spala z materjo in očetom zaklenjeno, Jožefa pa jo je sprejela z besedami, naj gre nocoj rajši spat v drugo sobo. Ko je v nedeljo zjutraj Francka vstala in pogledala v družinsko sobo, je na svoje začudenje — kakor je pozneje pripovedovala na policiji — našla posteljo prazno.**

Žalostni glasovi izginulega starega Serše

Kaj se je v soboto zvečer zgodilo na Serševem domu, je nerešena uganka. Hišnica hiše na Starem trgu št. 19., gospa Helena Zalarjeva pripoveduje, da je v soboto v mraku slišala, kako je stari Serša prišel domov. Nekaj ur nato je slišala tudi, kako nekdo nekje blizu stoka in hrope. Stopila je iz stanovanja, ki se nahaja tik Serševega, in je prisluškovala, nazadnje pa se ji je zdelo, da menda samo nekdo zbija šalo, in se je vrnila domov. **S tistimi žalostnimi glasovi se je kakor kažejo indicije, France Serša poslavljal od sveta.** Ko se je stara kramarica vrnila s sejma jo je hišnica vprašala: »Kje pa imate Pepco?« Žena je pač prej pogrešila domačo hčerko kakor očeta, ki se je dal le redkokdaj videti doma. »Ne vem, kam je šla«, je odvrnila stara kramarica. »Najbrž je šla k sestri.«

Zamašeno stranišče

Včeraj pa so stranke v hiši opazile, da je stranišče, ki je skupno za tri stanovanja, zamašeno. Razen tega je vzbudilo pozornost, da je stara Serševa naenkrat začela ribati ter beliti stanovanje in celo hodnik, ki je več strankam skupen.

Medtem je začela delovati policija, ki ji je s poslovilnim pismom samomorilke Jožefe Cepudrove prešel v roke dragocen indicij. Opoldne se je zglasila v hiši komisija policijskih organov pod vodstvom višjega nadzornika Močnika z daktilografom Podobnikom. Pozneje se je komisiji pridružil tudi sodnik dr. Pompe, preiskavi na licu mesta pa je nekaj časa prisostvoval tudi upravnik policije Kerševan.

Tri aretacije

Rezultat preiskave je bil, da so aretirali ženo pogrešanca Ivanko, njegovo hčerko Francko in fanta samomorilke, Antona Rozmana. Komisija je v hiši na več mestih odkrila krvave sledove, tako na postelji, nadalje srajco pogrešanega Serše, ki ima na hrbtu par urezov, dve krvavi sekiri in nekaj sežganih kosti. Vsa ta znamenja kažejo, da se je v hiši izvršil umor. Gre samo zato, kdo so storilci in kam so skrili truplo svoje žrtve.

Strahoten umor

Devetnajstletna pogrešančeva hči Francka, ki je pri zaslišanju na policiji vobče dajala precej nejasne, zmedene odgovore, je najprej izpovedala, da so umorjenega očeta odnesli nekam za Grad, pozneje se je izkazalo, da to ne more biti res. Obe krvavi sekiri dajeta slutiti, da je bil France Serša najprej umorjen, njegovo truplo pa razsekano na kose, ki so jih storilci skrili bog ve kje. Ožgane kosti, ki so jih našli kažejo, da so morilci skušali del trupla spraviti z ognjem s sveta. Zelo verjetno pa je, da so nekatere kose skušali skozi stranišče odpraviti v kanale in Ljubljanico. Na podlagi tega suma je policija dala poklicati tudi strokovnjake za kanale z mestnega gradbenega urada.

Gg. inž. Kavčič, gradbeni tehnik Mežek in cestni nadzornik Štrukelj so dali s pomočjo delavcev odpreti jaške v bližju Starega trga, vendar pa zasledovanje v tej smeri doslej še ni rodilo uspeha. Stranišče v hiši na Starem trgu št. 19. se izteka naravnost v kanal, ta pa je v zvezi z zbiralnim kanalom, ki teče pod Gradom vzporedno z Ljubljanico do stare Cukrarne in se šele tam izliva v strugo. Zasledovanje bo v tej smeri torej precej otežkočeno in doslej še ni prineslo kakšnih odkritij.

Angleška mornarica v albanskih vodah

Tirana, 31. julija, n. V Valono je prispela angleška vojna ladja »Delhi«, ki ji poveljuje kontreadmiral Bronwith. To je prvi oficielni poset angleške vojne mornarice v albanski luki. Albanske oblasti so priredile angleškim gostom izredno svečan in naravnost demonstrativno prisrčen sprejem. Oficirji angleške ladje so z avtomobili odpotovali v Tirano, kjer so jih sprejeli predsednik vlade, zunanji minister ter poveljnik albanske vojske. Albanski listi objavljajo tople članke, v katerih naglašajo, da je bila Anglija vedno zaščitnica neodvisnosti Albanije in da pri tem ni imela nikdar nikakih zahrbtnih namenov. Listi pri tem precej očitno aludirajo na Italijo in dajejo duška albanskemu ogorčenju nad italijansko imperialistično politiko, ki hoče zasužnjiti tudi Albanijo.

Konec dopusta SA

Berlin, 31. julija, w. Po dnevnem povelju šefa štaba napadalnih oddelkov Lutzea poteče z jutrišnjim dnem dopust, ki so ga imeli mesec dni, in se začne zopet službovanje v polnem obsegu brez kakršnihkoli omejitev. Povelje naglaša nadalje, da hočejo napadalni oddelki nazaj v staro smer, kjer so postali veliki in močni in od katere so bili odvrnjeni umetno in brez njihove volje.

Irski odpor

London, **31. julija. AA.** Podpredsednik vlade Baldwin je izjavil, da je De Valera na poziv britanske vlade odgovoril, da glede na znane razmere vlada svobodne irske države ne more poslati svojih zastopnikov v London k svečanostim ob obletnici kronanja kralja Jurija prihodnje leto meseca maja.

Baldwin na dopustu

London, 31. julija. AA. Podpredsednik vlade Baldwin bo odpotoval 8. avgusta v Aix-les-Bains na oddih. Za njegove odsotnosti ga bo nadomeščal Neville Chamberlain.

Revolucionarna zarota v Braziliji

Pernambuco, 31. julija, n. Oblasti so prišle na sled široko razpleteni zaroti, ki je hotela izvršiti v Braziliji revolucijo. Policija je aretirala dosedaj 40 kolovodij, med njimi več višjih oficirjev.

Lepa dedščina

Berlin, 31. julija. AA. Pred enajstimi leti je umrl v Ameriki nemški izseljenec Petras in zapustil premoženje, cenjeno na svojih 50 milijonov dolarjev. Pred smrtjo je odredil, da smejo njegovo oporoko odpreti šele 10 let po njegovi smrti. Ena njegova sestra živi v Berlinu, dva brata pa v Essenu in Varšavi. Vsak izmed njih prejme sedaj okoli 48 milijonov mark, ker je zapuščina v desetih letih z obrestmi zelo narasla.

Izvoz perutnine v Nemčijo

Beograd, 31. julija. AA. Na podlagi odloka o izvozu perutnine v Nemčijo se pozivajo vse tvrdke, bodisi izvozniške bodisi zadruge, ki so l. 1931 izvažale perutnino (živo ali zaklano) v Nemčijo, da najkasneje do 15. avgusta pošljejo uradu za kontrolo izvoza živine, Beograd, Ratnički dom, nemška carinska potrdila iz l. 1931. Če teh potrdil več nimajo, naj pošljejo uradu originalne tovorne liste iz istega leta, da se bo iz njih videlo, da je bilo blago v Nemčiji ocarinjeno. Tem dokumentom je treba priložiti seznam z naslednjimi podatki: datum odpreme, količina in vrsta blaga (žive gosi, druga živa perutnina, zaklane gosi, zaklana perutnina), nemška carinarna, ki je blago ocarinila, in nemški prejemnik blaga. Te dokumente potrebuje urad, da določi odstotek udeležbe posameznih tvrdk pri izvozu perutnine v Nemčijo.

Ob smrti dona Bulića

Zagreb, 31. julija. n. Ob 11. dopoldne je nadškof dr. Stepinac ob veliki asistenci duhovščine v zagrebški katedrali opravil cerkvene obrede za umrlim znanstvenikom Franom Bulićem, nakar so krsto prenesli na avtomobil zagrebškega pogrebnega zavoda in jo prepeljali v Split, kjer bo jutri pogreb na tamošnje pokopališče. Pogrebni sprevod bo vodil zagrebški nadškof dr. Stepinac, ki je danes odpotoval z vlakom v Split. Splitska mestna občina bo imela jutri dopoldne v navzočnosti vseh nacionalnih društev in predstavnikov oblasti žalno sejo. V Splitu je vse mesto v črnih zastavah.

Zagreb v pričakovanju sokolskih gostov

Zagreb, 31. julija. n. Mesto je dobilo danes že docela praznično lice v očigled velikih sokolskih svečanosti. Vse hiše so že v zastavah, mnoge pa so okrašene tudi z girlandami in zelenjem. Polagoma so tudi že pričeli prihajati sokolski gostje, zlasti iz oddaljenejših krajev.

Čiščenje v Bolgariji

Sofija, 31. julija. wk. Zakon o pobijanju zločincev proti osebni in javni varnosti je prvega zadel člana ilegalne organizacije Vartepa Sinadinova, ki je bil usmrčen. Njegova organizacija je obsegala majhno število beguncev v zapadnem obmejnem ozemlju. Eden izmed njegovih sokrivcev Danev je bil obsojen na smrtno ječo. V inozemstvu razširjene govorice o nemirih v Bolgariji se demantirajo kot popolnoma neutemeljene. Po vsej državi vladata mir in red.

Povratek rumunskega poslanika

Beograd, 31. julija. AA. Rumunski poslanik na našem dvoru, Guranescu, se je vrnil s potovanja in je zopet prevzel posle poslaništva.

Anglija : Amerika 4 : 1

Davisov pokal obdrži drugič Anglija

London, 31. julija. AA. Iz Wimbledona poročajo: V današnjih poslednjih dveh singlih je zmagal Anglež Perry nad Američanom Shieldsom 6 : 4, 4 : 6, 6 : 2, 15 : 13, Anglež Austin pa nad Američanom Woodom 6 : 4, 6 : 0, 6 : 8, 6 : 3. Angleži so torej zmagali nad Američani s skupnim rezultatom 4 : 1.

•

Letos je Anglija nastopila v finalu za Davisov pokal že dvaindvajsetič. Davisov pokal, ki je bil ustanovljen l. 1900. in je bil takrat vreden 1500 dolarjev, je včeraj doživel svojo 29. odločitev. V povojni dobi je v izzivalnih kolih zmagala Amerika 7 krat zaporedoma (od l. 1920. do 1926.), nato pa so vskočili s serijo zmag od l. 1927. do l. 1932. Francozi, v zadnjem letu že s prav srečno zmago 3 : 2. Lani pa so posegli vmes Angleži in s 3 : 2 premagali Francoze, ki so že od l. 1913., ko so morali pokal oddati Avstraliji, čakali na to teniško čast. Zmagali so dosedaj v finalu Amerika 10krat, Anglija 7krat ter Avstralija in Francija po 6krat. Letošnja zmaga Anglije je že druga po vrstnem redu!

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Vedro, stalno, le ponekod oblačno in možnost neviht.

Novosadska vremenska napoved: Toplo in vedro vreme.

Vreme v Primorju: Vedro, morje mirno, temperatura zjutraj 25, popoldne 34 stopinj Celzija. Temperatura vode je bila včeraj v Omišlju 26, v Splitu 24 in v Ercegnovem 26 stopinj Celzija.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Bolj oblačno od zapada, morda nevihte pozneje ne bo več tako toplo.

Zahvala.

Težko nas je zadela nenadna izguba našega predobrega in nenadomestljivega tatička, sina, brata itd.

dr. Janžeta Novaka

V veliko tolažbo nam je bilo odkritosrčno sočustvovanje brezštevilnih pokojnikovih prijateljev, tovarišev in znancev, ki so mu tudi požrtvovalno priskočili na pomoč že ob nastanku bolezni, poskrbeli za njegov prevoz v domači kraj ter nam pomagali, da je bila pokojnikova zadnja pot nad vse lepa in častna; iskreno se jim za to zahvaljujemo. Posebej izrekamo prisrčno zahvalo gg. govornikom za v srce segajoče poslovilne besede, Bežigrajskemu pevskemu društvu in pevskemu zboru tovarišev iz Beričevega za krasne žalostinke, številnim darovalcem krasnih vencev, vsem ustanovam in organizacijam, ki so počastile pokojnika na njegovi zadnji poti korporativno, oziroma po svojih delegacijah ter končno vsem, ki so ga spremili k večnemu počitku.

Ponovno vsem — tisočera hvala!

Žalujoči ostali.

6568

Naši kraji in ljudje

Komemoracija za pokojnim generalom Rudolfom Maistrom

Poziv Narodne odbrane v Mariboru

Maribor, 31. julija.

V četrtek 26. t. m. je zadela jugoslovenski Maribor in ves naš narod nepričakovana bridka izguba: neizprosna smrt nam je ugrabila našega narodnega junaka in pesnika, generala Rudolfa Maistra. Ob prevozu njegovih zemeljskih ostankov z Unca pri Rakeku v Maribor, zlasti pa še pri pogrebu v soboto 28. t. m. mu je Slovenija izkazala zadnjo čast, poslovila se je zadnjič od njega. Njegova zadnja pot in njegov pogreb sta pričala, kako globoko v srcih vseh je bila vsidrana ljubezen do največjega moža naših prevratnih in poprevratnih dni in kako vseobsežna je bila naša hvaležnost, ki smo jo bili dolžni za njegova zgodovinska dela.

Mrtvo truplo našega osvoboditelja in poeta počiva danes v zemlji, ki jo je njegov živi duh osvobodil. Da pokažemo, kako z njegovo smrtjo in njegovim pogrebom še ni usahnila v naših srcih misel nanj, marveč bo živela še dalje skozi veke in generacije, je sklenil oblastni odbor Narodne odbrane prirediti v četrtek 2. avgusta ob 20. na verandi restavracije Uniona komemoracijo, na kateri bodo govorili: njegov soborec, upokojeni polkovnik Lavrič o Maistru - vojaku; ravnatelj Študijske knjižnice in pesnik Janko Glaser o Maistru - pesniku, upokojeni prvi državni pravdnik dr. Jančič pa o Maistru nacionalnem delavcu.

Nacionalna društva in nacionalni meščani! Na vas se obračamo sedaj in vas kličemo: kakor ste se klanjali živemu generalu, junaku in poetu, kakor ste ga spremili na njegovi zadnji poti in se v jedki bolečini sklenili nad njegovim preranim grobom, tako počastite njegov spomin pri tej komemoraciji. Pridite vsi in povejte še enkrat: Duh velikega Maistra bodi vedno naš vodnik!

Prizor s pogreba generala Maistra v Mariboru. Zbiranje ogromnega sprevoda na Glavnem trgu pred magistratom.

Pustošenje toče v konjiški okolici

Nedeljska popoldanska nevihta je povzročila ogromno škodo — Po vinogradih je toča uničila preko tri četrtine grozdja

Slov. Konjice, 31. julija.

Prijazno poletno solnce je pozdravilo lepo nedeljsko jutro. Vsakdo se je nadejal najlepšega dneva in številni izletniki so se razkropili po vsej slikoviti konjiški okolici. Pač nikdo ni slutil, kaj se pripravlja popoldne.

Okrog 17. so se pojavili nad Pohorjem neznatni sivi oblaki in polagoma je začelo grmeti. Nikdo jim ni pripisoval večje pozornosti. Toda sivi kopasti oblak se je približeval z veliko naglico, grom je postajal jačji in že se je slišalo pošastno šumenje. Toča! In res, kmalu po 18. se je vsula silna toča. Suha, kot orehi debela zrna, pomešana po nekod z debelimi kosi leda, je začela klestiti naše prelepe vinograde. V 10 minutah je bilo pustošenje končano. Po ped dolgi grozdi so obležali na tleh med debelo plastjo ledenih zrn. Vse ostalo grozdje pa je docela razsekano in bo v nekaj dneh gotovo segnilo. *Preko tri četrtine grozdja je popolnoma uničenega.* Konjiški vinogradi so obetali letos prav lepo trgatev, osobito z ozirom na kvaliteto. Toda ves obilni trud in težki stotisoči, ki so jih izdali vinogradniki za obdelovanje, škropljenje in drugo, so bili v nekaj minutah uničeni.

Tudi sadnemu drevju toča ni prizanesla. Že itak pičlo sadje, ki se nam je letos obetalo, je po večini zbito z drevja, kolikor pa ga je ostalo na vejah, je vse oklesteno in lahko služi kvečjemu za sadjevec. Na polju je najhuje trpela koruza, ajda, v kolikor je že pogledala iz zemlje, pa je popolnoma uničena. Pas neurja je bil zelo obsežen in se je raztezal preko Zreč, Konjic, Prihove, Št. Jerneja, Loč in daleč doli do Poljčan.

Ako upoštevamo dejstvo, da je za naše kraje vinogradništvo in sadjarstvo poglavitna panoga, ki prinaša našemu ljudstvu vsaj nekaj dobička, nam bo takoj jasno, v kako obupen položaj so prišli po tej usodni katastrofi naši vinogradniki in sadjarji. Vsi prizadeti so potrebni nujne in izdatne pomoči, da se jim vsaj nekoliko ublaži gorje in skrb.

Razširitev ljubljanske bolnišnice

zahtevajo nedostatki zaradi pomanjkanja prostorov v vseh oddelkih

Ljubljana, 31. julija.

Včeraj smo poročali o sklepu uradne komisije, da naj uprava Obče državne bolnice za svojo razširitev nujno pridobi ves teren od Lipičeve do Fügnerjeve ulice s poslopjem stare šentpetrske vojašnice vred in da bi bilo to poslopje po primernih adaptacijah uporabno za bolnico. O stvari bo sklepal še mestni občinski svet, ker je šentpeterska vojašnica mestna last. Ves ta načrt je vzbudil v javnosti že mnogo polemike, ki jo deloma vodijo bolj križajoči se interesi kakor pa iskrena skrb za higieno in zdravstveni prospeh. Mnenja smo, da mora biti končna odločitev o vprašanju pripuščena strokovnjakom, nujno pa je, da se v tej pereči zadevi nič več ne izgublja čas.

Ko so leta 1895. v Ljubljani otvorili novo bolnico z osmimi paviljoni, je bila ena najmodernejših zdravstvenih ustanov na jugu. Že v naslednjih letih pa je začel dotok bolnikov rapidno naraščati. V zadnjih desetih letih se je stanje bolnikov gibalo takole: l. 1923. 13.016 bolnikov 177.162 oskrbnih dni. l. 1928. 17.348 bolnikov 521.533 oskrbnih dni, lani pa že 21.680 bolnikov 298.163 dni. S poslabšanjem splošnega socialnega standarda v zadnjem času je bolnica postala edino zatočišče v bolezni ne samo za reveže in delavce, temveč tudi za vse srednje sloje sploh. Območje ljubljanske bolnice danes ne obsega samo kranjske dežele, temveč vso razsežno dravsko banovino. Porast bolnikov je najbolj prizadel kirurški oddelek, ki je v nekaj desetletjih postal daleko pretesen. Interni oddelek pa je v zadnjem času že kar nekakšna klinika, na katero pošiljajo zdravniki v banovini vse težje bolne. Razen tega se na tem oddelku kakor tudi drugod vzgaja ves slovenski zdravniški kader.

Da nazorno pokažemo, kako pereča je razširitev *kirurškega* oddelka, naj navedemo, da je bilo l. 1897. sprejetih nanj 2117 bolnikov, l. 1927. 6108, l. 1931. pa že nad 10.000 bolnikov. Vobče smemo reči, da je frekvenca bolnikov na tem oddelku do danes približno 6krat narasla nasproti prvotnemu, normalnemu stanju. Po higienskih in zakonitih predpisih zahteva vsaka bolniška postelja svojo količino zraka, tako zvano kubaturo. Če imamo danes v bolniških dvoranah, ki so bile prvotno namenjene za največ 20 bolnikov, po 45 in celo 50 postelj, gre to samo na škodo kubature. Pri takšnem stanju ni čuda, da večkrat nastopajo omejene infekcije, ki groze z endemično razširitvijo in povsem brez potrebe ogražajo življenje bolnikov. Razen prostorninske nedostatnosti pa je s tem združena še druga nevarnost, namreč nemožnost vodstva takega oddelka po enem samem šefu. Dolžnost šefa na kirurškem oddelku je predvsem, da se poleg svojih administrativnih poslov vsak dan točno orientira o vsakem bolniku svojega oddelka. Ena njegovih najvažnejših nalog je nadalje, da izobražuje zdravniški naraščaj. Da je pri ševilu 220 do 250 bolnikov, kolikor znaša dnevna frekvenca na ljubljanskem kirurškem oddelku, to nemogoče, je uvidelo tudi ministrstvo narodnega zdravja, ki je lani razdelilo kirurgijo na dva samostojna oddelka.

S tem pa nikakor ni bilo še rešeno vprašanje prostora, ki kriči po nujni odpomoči. Da ne govorimo o kubaturi bolniških sob, o pomanjkanju postelj — pogostokrat ležita po dva bolnika na eni postelji — o ogroženih aseptičnih razmerah, naj omenimo samo to, da se pogostokrat odklanja sprejem bolnikov, ki so upravičeni zahtevati kirurško zdravljenje, in da se predčasno odpuščajo pacijenti, ki bi bili po svojem bolezenskem stanju ali iz socialnih razlogov potrebni še nadaljnjega zdravljenja. Zavoljo vsega tega je nujno potrebno za kirurški oddelek novo poslopje z moderno kirurško opremo. Razen tega je nujno potrebna popolna preureditev kirurških oddelkov, da bosta vsaj približno ustrezala zahtevam današnje, med vojno tako napredovane kirurgije. Obema glavnima oddelkoma naj se pridelijo še odseki za ortopedijo in urologijo, za pljučno kirurgijo pa naj se ustanovi poseben odsek pri oddelku za tbc. Razen tega je nujno potrebno otvoriti tudi posebno nezgodno postajo, ki bi prevzemala akutne kirurške slučaje, kostolome, čeljustno kirurgijo in ki naj bi bila po možnosti združena z zobno ambulanto. Seveda pa je za vsako takšno preureditev prvi pogoj: povečati in modernizirati ves oddelek.

Na *internem* oddelku je dotok bolnikov dandanes vsaj dvakrat ali trikrat večji, kakor je bil z zidavo paviljona pred štiridesetimi leti proračunan. K temu pa moramo seveda prišteti tudi vso ono množico bolnikov, ki jim je zaradi pomanjkanja prostora odklonjen sprejem. L. 1905. je bilo na oddelku 1412 bolnikov, l. 1930. 3729, lani pa 4663. Napredek interne medicine je bil v zadnjih dvajsetih letih naravnost epohalen, a nova veda zahteva obširnih laboratorijev. Če šteje interni oddelek danes z vsemi zasilnimi 150 postelj, je nujno, da se to število poveča vsaj še za 50, primerno razdeljenih v prostoru seveda, kakor to zahteva higiena. Dodeliti je treba dostojne prostore za laboratorije. Tako povečani oddelek bi zahteval delitev na dva ali tri specialne odseke, kakor to terja moderna znanost in praktično delo v bolnici. Oddelku za tuberkulozo, ki se nahaja zdaj v pretesnih prostorih, bi bi lo treba z odsekom za pljučno kirurgijo vred odkazati novo poslopje.

Razširitev oto-rino-laringološkega oddelka (za bolezni v ušesu, nosu in grlu) je prav tako nujno potrebna. V operacijski sobi, kjer se vrše velike in male operacije, je zdaj koncentrirano vse: preiskovalnica, prostor za fizikalno terapijo, shramba za instrumentarij itd. Za ves oddelek je na razpolago ena sama kopalnica. Postelj je 34, pacijentov pa je pogostoma nad 50 in še mnogo jih je treba pri tem odkloniti. Silno pogreša oddelek prostorov za izolacijo. V isti sobi leže bolniki po težki operaciji z bolniki z anginami, šenom itd. Frekvenca narašča od leta do leta, zato je neodložljivo treba dati oddelku večje prostore.

Na *dermatološkem* oddelku sta po dve sobi za moške spolno bolne in za ženske spolno bolne v modernem času, ko grasirajo spolne bolezni, vsekakor premalo, zlasti še na ženskem oddelku. An kam s spolno bolnimi otroci? Tudi kopalnica je nezadostno urejena. Nujno so potrebni še mala moderna operacijska soba s predsobami za sterilizacijo in narkozo, prostori za fizikalno terapijo in laboratorije itd. Po vsem lahko rečemo, da je naš dermatološki oddelek zaradi pomanjkanja prostorov daleč zaostal za zahtevami sodobne medicine.

Mehko palmira milo je skozi in skozi parfimirano in zaradi tega dobro diseče do zadnjega ostanka

Slepar z milijonskimi krediti

Lahkoverni klienti Steina in Kornfelda — Nenavadni uspehi kavarniškega bahaštva

Ljubljana, 31. julija.

Ljubljana in z njo vsa Slovenija je menda postala najbolj hvaležno torišče za pustolovske podvige, ki pa gredo seveda na naš račun in so v vsakem primeru oškodovani samo naši ljudje.

Komaj smo se rešili nevarnega rumunskega pustolovca, polkovnika in princa Teodora Sturdze, ki je pobegnil iz Ljubljane, potem ko je osleparil pripadnike najrazličnejših stanov, v prvi vrsti pa trgovce za okrog 50.000 Din, že se je pojavil tu drugi, prav tako ali še bolj nevaren pustolovec, ki so mu enako, kakor poprej Sturdzi nasedali ljudje kar po vrsti.

Pred tedni že se je pojavljal v raznih boljših ljubljanskih lokalih korpulenten gospod, ki je napravljal vtisk serioznega bančnika ter je kot tak tudi nastopal. V lokalih je rad govoril s svojo malo družbico precej glasno in sicer nemško. Pogovor se je vedno pletel okrog velikih kreditov, ki jih je v stanu izposlovati. Besede so lovili navadno tudi ljudje pri sosednjih mizah in kaj kmalu je tujec zbral okrog sebe lepo število interesentov, ki so potrebovali denar za svoja podjetja. Aleksander Stein, kakor se je predstavljal tujec, ki je pripovedoval, da je zastopnik neke velike angleške bančne hiše, je istočasno dal v liste tudi oglase, v katerih je oznanjal, da izposluje velika hipotečna posojila. Posebno pozornost je vzbudil interesantni tujec nekega večera v kavarni v nebotičniku, kjer je bil prav dobre volje in je v takem stanju delil godbenikom nekaj časa dolarje, pozneje pa 50-dinarske kovance. Po istem večeru šele so ga pričeli obkrožati ljudje, ki so iskali večjih posojil in se je pričel Aleksander Stein z njimi pogajati. Na vse, ki so iskali njegove pomoči, je napravil Stein najboljši vtisk. Pripovedoval jim je na dolgo in široko, da kot zastopnik angleške bančne hiše lahko izposluje velikanske kredite in posojila. Ljudje so se pulili zanj in za njegovo naklonjenost ter je Stein sleherni dan sprejemal interesente v svojem hotelu. Pogajal se je z njimi resno in v vseh potankostih, a je vedno zahteval, da morajo pripustiti k cenitvam nepremičnin, na katera so podjetniki skušali dobiti posojila, cenilca, ki ga določi on. Namignil je pri tem seveda, da je ta tudi uslužben pri angleški banki kakor on. Podjetniki so na to prav radi pristali in je Stein v vsakem primeru pozval cenilca, nekega Kornfelda iz Zagreba. Za vsako cenitev je moral cenilec seveda dobiti potnino in pa nagrado. V tem je baš obstojal trik! — Če je šlo za posojilo pol milijona dinarjev, mu je moral interesent plačati 600 Din, nagrade, če pa je šlo za posojilo nad milijon dinarjev, si je zaračunal 1200 Din nagrade. Te nagrade, ki sta jih prejemala skoro sleherni dan, sta si pa oba pustolovca bratsko delila. Kornfeld je ostajal navadno kar v Ljubljani, saj so bile cenitve na dnevnem redu in se mu tako ni niti izplačalo, voziti se nazaj v Zagreb. Pri Steinu se namreč niso zglašali samo interesenti iz Ljubljane, temveč iz vse Slovenije, zlasti iz mest, kakor iz Celja, Maribora, Kamnika, Novega mesta in drugod. Pustolovca sta zaslužila v kratkem času samo s temi cenitvami prav velike vsote, dočim so se interesenti obrisali za posojila pod nosom. Kadar je potekel pri enemu ali drugemu rok, sta pustolovca skušala rok podaljšati, obenem pa sta terjala od interesenta še denar za kolkovine in drugo, s čimer sta ga še bolj opeharila.

Šele ko je število opeharjenih interesentov naraslo, so se nekateri zglasili na policiji in prosili, naj bi prav previdno »otipavali« Aleksandra Steina. Ta je medtem zainteresiral za posojila tudi razne javne korporacije, obetajoč zastopnikom tudi stomilijonska posojila. Nastopal je tako samozavestno, da so mu skoro tudi ti nasedli, a je končno, ko je število osleparjenih naraslo že čez mero, — izginil.. Ljubljanska policija se je obrnila po informacije o Steinu v Zagreb, odkoder je dobila dopis z obratno pošto, da je to znan kriminalni tip, katerega specialiteta je baviti se s kreditnimi posli. Cenilca, imenovanega Kornfelda, so v Ljubljani še pravočasno zaprli, dočim Steina zaman iščejo. Pobegnil je najbrže nekam v notranjost države, še bolj verjetno pa je, da jo je popihal čez mejo. Kolikor je mogla oblast dognati, sta Stein in Kornfeld osleparila ljudi samo v Ljubljani za okrog 70.000 Din, veliko pa je žrtev, ki Steina sploh niso prijavile, dočim drugi z dežele s prijavami še čakajo, ker menda res žive v veri, da jim bo slepar izposloval milijonske kredite in posojila.

Pri hripi, bronhitisu, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zasluzenosti nosu, sapnika, požiralnika in jabolka, obolenjih oči in ušes skrbimo za to, da često očistimo temeljito želodec in črevo z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice.** Znameniti strokovnjaki za nego zdravja svedočijo, da **»Franz Josefova« voda** dobro služi pri šenu in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Južno-srbski arheološki muzej

Skoplje, 30. julija.

Te dni bodo dovršena zadnja dela v starodavnem poslopju Skoplja Kuršumliji - hamu, v katerem je urejen arheološki muzej Južne Srbije. Kuršumlija-ham je bil zgrajen od turških stavbenikov v začetku 16. stoletja, ko je bilo Skoplje živahno trgovsko mesto in važna zveza med vzhodom in zapadom. Kuršumlija-ham je bil velika tržnica za trgovce iz raznih krajev Balkana in Levanta. V začetku našega veka pa so bili v tej starodavni zgradbi še zapori in živi še precej srbskih narodnih borcev z juga, ki so tam trpeli zaradi političnih deliktov. Po vojni so se za starinsko stavbo zavzele naše arheološke ustanove in naposled je bilo sklenjeno, da bo v njej nameščen arheološki muzej Južne Srbije, da bo mogoče sistematično razmestiti veliko množino arheoloških najdb in starih spomenikov iz južnosrbskih krajev. Starodavno stavbo so temeljito restavrirali, tako da tvori sedaj najprikladnejše zbirališče za arheološko bogastvo.

V glavnem ima muzej dva dela in so v prvem, ki je dosti večji, razstavljeni starodavni spomeniki, izkopani v Stobih, v Brodu pri Bitolju, v Gičevu pri Gradskem, ob Bregalnici in še v raznih drugih najdiščih. Drugi del pa vsebuje ostanke in spomenike in srednjega veka. Med njimi je mnogo spomenikov iz dobe cesarja Dušana, so pa tudi še razni drugi svedoki slavne jugoslovenske preteklosti.

Muzej v Kuršmlija-hamu je že sedaj, ko še ni popolnoma dovršen, dobro obiskan.

Danes premiera velike in vesele pustolovščine

Karin Hardt in Hanns Brausewetter

DEKLE Z NEBA

ELITNI KINO MATICA
Predstave ob 4., 7.15, 9.15

Dve uri smeha in zabave.

Kulturni pregled

Don Frane Bulić †

Z monsignorom Franom Bulićem je izgubila jugoslovenska arheologija svojega največjega predstavitelja, naše splošno znanstveno življenje pa učenjaka svetovnega slovesa. Bil je član mnogih inozemskih znanstvenih društev (Berlin, Dunaj, Moskva, Petrograd, Odesa, Rim, Spoleto, Praga, Lisabona, Pariz, Bruxelles itd.), pravi in častni član Jugoslovanske akademije, častni doktor zagrebške univerze in častni član znanstvenih društev v Jugoslaviji. Don Fran Bulić ni bil samo najuglednejša, skoraj že legendarna osebnost v Dalmaciji, zlasti v Splitu, marveč je tudi sodil med najbolj reprezentativne osebnosti vse Jugoslavije. Z njim je umrl eden izmed onih, ki jim je delo zagotovilo nesmrtnost. »V delih svojih sam živel boš večno.«

Frane Bulić se je rodil 4. oktobra 1846 v okolici Splita. Gimnazijo je dovršil v Splitu, bogoslovje v Zadru, klasično filologijo in pozneje epigrafiko in arheologijo je študiral na dunajski univerzi. Služboval je na srednjih šolah, bil nekaj časa šolski nadzornik, l. 1883 pa je postal ravnatelj splitske gimnazije in obenem ravnatelj tamošnjega Arheološkega muzeja. L. 1896 so ga iz političnih razlogov upokojili kot gimnazijskega ravnatelja. L. 1912 je postal konservator za vso Dalmacijo. Arheološkemu muzeju v Splitu je posvečal vzorno skrb vse do smrti. Po njegovi zaslugi je postal ta zavod središče starinoslovskih raziskavanj in proučevanj v Dalmaciji. Do zadnjega je urejal in izdajal organ tega muzeja in v njem seznanjal tudi tuji svet z rezultati naše arheološke vede.

Znanstveno delo dona Frana Bulića je zelo obsežno. Kot arheolog je raziskaval predvsem tri razdobja: prvič dobo cesarja Dioklecijana, drugič starokrščansko kulturo v Solinu, tretjič dobo hrvaških kraljev.

O Dioklecianovi palači v Splitu je spisal obširno monografijo, ki jo poslej citirajo vsi raziskovalci Dioklecianovega razdobja rimske zgodovine. Po zaslugi dona Bulića je postala Dioklecianova palača, ki so jo tolikanj zanemarjali prejšnji vekovi, svetovna znamenitost:

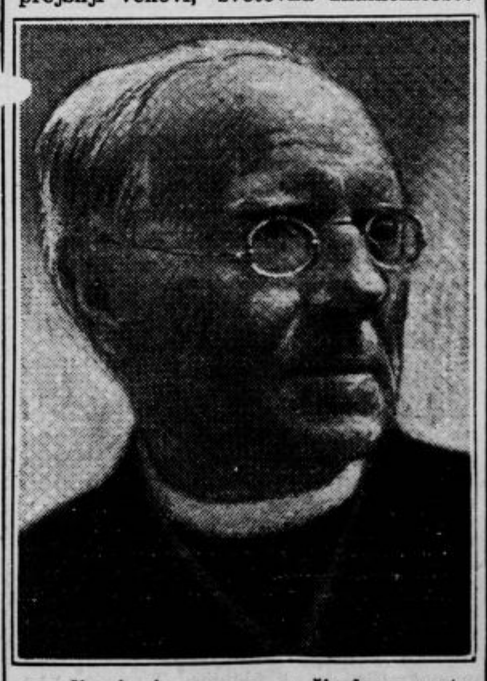

zaradi nje je mnoge v širokem svetu najbolj zamikala Dalmacija. Don Frano je skrbel za rezidenco paganskega cesarja s toliko ljubeznijo, kakor bi bil njen vekoviti, po samem Dioklecianu določeni oskrbnik. Rešil je vse, kar se je dalo rešiti. Njen peristil je izpremenil v eno največjih znamenitosti Jugoslavije. Znano je ,da je skoraj fanatično zagovarjal njegovo stilno enotnost, zato je tolikanj nasprotoval Meštrovičevemu Grguru Ninskemu. Ni bil slep za njegovo umetniško izrazitost in ne za simbolni pomen tega kipa v duhu narodne zgodovine. Toda kot človek strogo klasičnega občutja je videl v Meštrovićevem mogočnem spomeniku predmet, ki ne sodi v obdajajočo ga staro okolico, ki je arhitektonsko zrasla iz rimskega in starokrščanskega časa in stila. Značilno je, s kakšno vnemo je don Frane Bulić, dasi je bil zvest duhoven svoje cerkve, branil osebo »splitskega« cesarja pred tistimi, ki so jo hoteli prikazati v neronski luči. Dioklecijan ni bil nitl zdaleč tak preganjalec kristjanov, kakor so nekoč mislili o njem. V donu Franu je našel po tolikih vekovih prizadevnega in pravičnega zagovornika. O podrobnostih Dioklecijanove palače in sploh iz splitske preteklosti je spisal don Frano Bulić vrsto tehtnih del, ki si brez njih ne moremo misliti splitske zgodovine.

Največji Bulićev arheološki uspeh pomeni njegovo raziskavanje starokrščanskega Solina. Kdorkoli je obiskal Split in ima količkaj zanimanja za starine, je gotovo obiskal to staro mesto, ki je po Bulićevi zaslugi s svojimi značilnimi ostanki vstalo izpod ruše, ki so jo na njo nagrmadili dolgi vekovi. Solin je ves zvezan z Bulićevim imenom, njemu je rajnki učenjak posvetil dobršen del svojega celotnega dela, ž njim je še bolj nego z Dioklecijanovo palačo zaslovel po svetu. Nešteto svetovnih arheologov je sam vodil po častitljivih razvalinah mesta, ki je imelo nekoč veliko kulturno vlogo. Starokrščanska arheologija je dobila v Buliću svojega ustanovitelja pri nas, v zunanjem svetu pa eno največjih avtoritet, o čemer priča tudi njegov zasluženi uspeh na nedavnem kongresu krščanskih arheologov v Raveni (1932). V Solinu si je Bulić postavil svoj znameniti Tusculum, tu si je že pred leti zgradil sarkofag v starokrščanskem slogu. Vanj polože te dni njegovo truplo, da bo spalo svoj večni sen med spomeniki starih kultur, v soseščini davnih kristjanov.

Tretje Bulićevo področje je bila zgodovina hrvaških kraljev. Tej je posvetil posebno ljubezen, uvažujoč njen nacionalni pomen. Nasproti tezi italijanskih zgodovinarjev, ki zagovarjajo nepretrgano gospodstvo romanskega elementa v Dalmaciji od rimskega imperija do novejšega časa in na njo naslanjajo zahte-

Domače vesti

• **Za obmejni gasilski zlet v Gornji Radgoni,** ki je namenjen gasilskim organizacijam na področju bivše mariborske oblasti, je prometno ministrstvo udeležencem odobrilo polovično vožnjo za dobo od 1. do 9. t. m. Radgonska gasilska četa je že razposlala vsem prijavljenim gasilskim organizacijam potrebne legitimacije. Poleg te legitimacije pa mora vsak udeleženec pri odhodu na postaji kupiti še uradno legitimacijo za 5 Din. Pri odhodnih postajah morajo vsi udeleženci kupiti cele vozne listke, ki bodo potem veljali za povratek proti legitimaciji, potrjeni od prireditvenega odbora na zletišču. Legitimacije bodo žigosali na dan prireditve 5. t. m. v prireditveni pisarni v Grajskem drevoredu. O prireditvenih dneh bodo vozili znatno pojačani vlaki na vseh progah od Ormoža naprej in je tako vsem udeležencem zagotovljena udobna in pravočasna vožnja. Kdor še ni prejel legitimacije, a se želi udeležiti prireditve, naj se obrne naravnost na gasilsko četo v Gornji Radgoni.

• **Slava društva »Ogenj«.** Društvo za sežiganje mrličev »Ogenj« v Beogradu, ki posluje že nekaj let, proslavlja tudi svojo slavo kakor razna druga društva. Za dan slave si je društvo izbralo praznik »Ognjene Marije«, ki je bil v ponedeljek. Ta dan imajo svojo slavo tudi beograjski in zemunski kovači in ključavničarji. Doslej so člani društva »Ogenj« slavili svojo slavo z blagoslovitvijo in sekanjem kolača po statem obredu, ki ga je vedno izvršil duhovnik, ki ima dušno pastirstvo v okraju, kjer je sedež društva. Pri tej slavi pa duhovnika ni bilo in je društveni tajnik članom sporočil, da mu je duhovnik, ki ga je povabil, izjavil, da višja cerkvena oblast ne dopušča več izvrševanja obredov pri društvu za sežiganje mrličev. Člani so slavili svojo slavo brez duhovnika ter razpravljali o raznih društvenih zadevah. Ustanovili so si tudi svoj list, ki bo izhajal mesečno in je njegova prva številka izšla v ponedeljek. Ime lista je »Ogenj«.

• **Proti štirim avstrijskim žandarjem je treba najmanj en vagon prič.** Ob spominu na pričetek svetovne vojne pred dvajsetimi leti nam poročajo tudi tole zanimivo, pa resnično anekdoto: Eden izmed prvih veleizdajniških procesov, ki jih je sprožil pri nas pričetek svetovne vojne, je bil brez dvoma tudi proces proti voditelju tedanje slovenske socialne demokracije g. Ignacu Mihevcu, ki se je vršil pred okrajnim sodiščem v Kranjski gori. Prav to nedeljo je poteklo 20 let, kar je Ignac Mihevc — en dan po avstrijski napovedi vojne Srbiji — govoril na delavskem shodu na Jesenicah. Med govorom so obkolili oder štirje žandarji s tedanjim jeseniškim županom Čebularjem in aretirali govornika, češ da je razžalil njegovo apostolsko veličanstvo cesarja. K sodni obravnavi, ki se je vršila v Kranjski gori, so bili klicani za priče med drugim tudi vsi štirje orožniki z Jesenic. G. Mihevca je zagovarjal znani odvetnik dr. Frfolja iz Trsta. Ko je obtoženec povprašal zagovornika, kako kaj stvar stoji, je dr. Frfolja z bridkim nasmehom odvrnil: »Proti štirim žandarjem bi nam bilo treba najmanj en vagon prič.« Sreča pa je nanesla, da so v jeseniški tovarni prav tedaj vršili inventuro ter so bili delavci prosti, in preden se je pričela razprava, se je z jeseniškim vlakom pripeljalo nič manj kakor tri vagone prič. Veleizdajniški proces se je končal z oprostilno razsodbo.

• **Težnje pravoslavnih Albancev.** Beograjska »Pravda« je objavila razgovor z mitropolitom albanske pravoslavne cerkve dr. Visarionom Gjoni. V Albaniji je okrog 220.000 pravoslavnih in ima albanska pravoslavna cerkev 438 župnij in 27 moških samostanov. Mitropolit Visarion je izjavil, da vlada v Albaniji veliko nasprotstvo med pravoslavnimi in katoliškimi verniki, ker je katoliška duhovščina uvedla brezobzirno akcijo, da bi pravoslavne Albance uvedla v svojo cerkveno organizacijo. Zaradi te propagande so zlasti v Elbasanu velika nasprotstva. Albanski mitropolit, ki je osebni prijatelj ohridskega episkopa Nikolarja, je izrazil svoje začudenje, zakaj predstavniki srbske pravoslavne cerkve ne kažejo večjega zanimanja za albansko pravoslavno cerkev, ki ima težko stališče in ki bi lahko mnogo koristila pravoslavju, če bi prišlo do njih stikov.

• **V pomorsko zrakoplovno podoficirsko šolo mornarice v Divuljah bo sprejetih letos do 20 gojencev.** Tečaj se bo pričel dne 1. oktobra ter bo trajal dve leti. Za sprejem v šolo pridejo v poštev mladeniči, ki so jugoslovenski državljani ter stari 17 do 21 let, zdravi in sposobni za letalsko službo, ki so dovršili vsaj štiri razrede osnovne šole, prednost pa imajo oni prosilci, ki so absolvirali kako nižjo strokovno šolo ter so bili vsaj leto dni v kakem kovaškem, mehaničarskem, monterskem, ključavničarskem, šoferskem ali električnem obrtu.

• **Nov grob.** Na Bizeljskem je umrla ga. Pavlina Vrečkova, rojena Jonka, trgovka in nekdanja učiteljica. K večnemu počitku jo bodo položili jutri na na domačem pokopališču. Pokojni blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Čebelarjem.** Vse čebelarje, ki bodo prevažali čebele v ajdovo pašo, obvešča čebelarsko društvo, da je banska uprava odredila, da smejo čebelarji-prevaževalci zaradi zgodnje letošnje letine, izjemoma prepeljati čebele v ajdovo pašo že od 1. t. m. dalje s pripombo, da bodo isti čebelarji morali čebele toliko dni pred 20. septembrom odpeljati s pašišča, kolikor dni pred 10. t. m. jih bodo pripeljali v pašo. Ta odredba bo objavljena tudi v »Službenem listu«.

• **Vlagatelji bivše dunajske poštne hranilnice** se ponovno vabijo v lastnem interesu na sestanek, ki bo 5. avgusta ob 3. popoldne v gostilni pri »Levu« na Gosposvetski cesti v Ljubljani.

• **Zgradba važnega savskega mostu.** V kratkem bo izročen prometu železni most preko Save pri Sremski Rači. Srem, Mačva in Bosna so dobile s tem mostom veliko pridobitev, ki bo dobro služila prometu med temi tremi pokrajinami. Nedavno je bil pri Šabcu otvorjen nov železniški most, dočim se je ves promet med zapadnim Sremom in Bosno vršil z brodovi pri Sremski Rači in Bosutu. Sremska Mitrovica je že davno zahtevala, naj bi se na njenem področju zgradil most, ki bi služil železniškemu in voznemu prometu, strokovnjaki pa so se odločili za zgradbo mostu pri Sremski Rači, da ne bi bila dosežena samo zveza Mačve s Sremom, temveč tudi z Bosno. V zvezi s tem načrtom so bile tudi nove cestne graditve. Most so začeli graditi 1. maja 1931. in so dobili okrog 2,300.000 kilogramov težko železno konstrukcijo na račun reparacij iz Nemčije. Za zgradbo mostu in podaljšanja ceste so porabili okrog 34 milijonov dinarjev.

• **Velik požar v okolici Ljubuškega.** V mali bosanski vasi Vararovičih blizu Ljubuškega je pozno zvečer nastal ogenj v hiši nekega kmeta, ko so bili starši še zunaj na delu, doma pa sami otroci. Med močnim vetrom so se mahoma vnela tudi sosednja s slamo krita poslopja in je tako, preden je prišla pomoč, zgorelo že 10 zgradb. Iz nekaterih hišo so reševalci z največjim naporom rešili otroke in starce, v stajah pa je zgorelo precej živine. Štirje posestniki male vasi so izgubili vse svoje premoženje. Oblastva v Ljubuškem so pogorelcem priskočila na pomoč s prehrano, pod streho pa so jih sprejeli dobri sosedje.

Naval krvi v glavo, nespečnost, nervoza in sl.

so največkrat samo posledica slabega delovanja črevesja, to je zaprtja.

Treba je zato skrbeti za redno čiščenje črevesja, kar dosežete na edinstven in prav prijeten način, ako spijete dnevno na tešče par čaš

Rogaške mineralne vode.

V slučaju izrecnega zaprtja vzemite »Donat«, drugače pa zadostuje »Tempel«, ki ga imejte sploh vedno na mizi!

„Perion" prašek za pranje je domač, boljši in cenejši

• **Atentat v uradu davčne uprave v Požarevcu.** Ko je bilo mnogo strank zbranih pred uradom davčne uprave v Požarevcu, so se iz pisarne začuli revolverski streli, slišali klici: Na pomoč! iz urada pa je pritekel blagajnik mestne občine Milivoj Rajić z velikim samokresom v roki. Kmetje so mu prestrašeni napravili prostor in mož je tekel naravnost v urad sreskega načelstva. V davčnem uradu pa je ležal krvaveč iz treh ran blagajnik Gačič, dočim je bil vodja urada Štefan Miler nepoškodovan, a ves prestrašen zaradi krvavega dogodka. Ko se je ranjeni blagajnik Gačič zavedel, je pripovedoval, da je dobil že nekaj pisem od občinskega blagajnika Rajića, naj mu takoj preskrbi 42.000 Din. Ker na taka pisma sploh ni odgovoril, je Rajić pridrl v njegovo pisarno, zahteval ves razburjen denar in ker mu ga ni hotel dati, je potegnil samokres ter z besedami: Če mi nočeš pomagati, pa pogini! — pričel streljati. Pozneje se je ugotovilo, da je občinski blagajnik Rajić poneveril nekaj občinskega denarja in da je hotel za kritje primanjkljajev dobiti denar od blagajnika davkarije.

• **Živina je razkrila zločin.** V tetovski okolici je bil umorjen poljski čuvaj in nekdanji četnik Cvetko Stolević. Njegovo truplo so potegnili iz Vardarja blizu vasi Saračića. Truplo je bilo razmesarjeno in nanj je bil privezan okrog 20 kg težak kamen. Truplo pa se je menda že tedaj, ko so ga zločinci vrgli v vodo, zapletlo v vrbovje ob bregu in tam tudi obležalo. Preiskovalne oblasti so iz tega sklepale, da je bil umor izvršen nekje v bližini. Vse preiskave pa so ostale brezuspešne, dokler se ni pri sreskem načelstvu zglasil neki pastir, ki je pripovedoval, da se njegova živina noče pasti na travniku ob reki in da vedno beži od nekega grmovja, iz katerega prihaja nenavaden smrad. Ko so orožniki pašnik pregledali, so v označenem grmovju našli velike luže krvi. Našli pa so tudi sledove stopinj in to je dovedlo do razkrinkanja zločincev, ki so iz maščevanja umorili nesrečnega čuvaja. Proti njemu je bila sklenjena morilska zarota zaradi tega, ker je zelo vestno vršil svojo službo in ker je nekajkrat ovadil tatove in škodljivce.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

Iz Ljubljane

u— **Počitniška kolonija ob morju,** kamor je poslala mestna občina revne bolehne otroke, ni v Kraljevici, marveč je letos nastanjena v ljubkem obmorskem naselju Sv. Jakov-Šiljevica, ki leži 6—7 km jugovzhodno od Kraljevice. Kolonija je po vsestranski zaslugi občine in sreskega načelstva v Crikvenici nastanjena v tamkajšnji šoli, kjer ima na razpolago dve veliki sobi, obširno vežo in hodnik ter druge potrebne prostore. Pri šoli je veliko dvorišče, zasajeno s primorskimi hrasti, bresti in borovci, ki dajejo deci pri odmoru potrebno senco. Občina gre koloniji v vsakem oziru zelo na roko. Da pa si malčki ogledajo tudi lepo okolico, je priredilo vodstvo kolonije več izletov. Te dni se odpelje cela flotilja na kršni Krk v Omišalj, spotoma pa si še ogledajo Kraljevico. Drugi izlet po morju bo v Crikvenico in če možno še dalje v Selce. Sv. Jakov-Šiljevica je neko središče vseh teh prelepih kopališč in je silno primerno za izletnike, ki imajo radi mir in delajo le od časa do časa izlete v bolj šumna kopališča. Življenje v kraju je zelo poceni. Na razpolago so sobe za tujce po prav zmernih cenah, je več dobrih gostiln, ljudje so dobri in potrežljivi. Čolnov za vožnjo po morju je vedno dovolj pri roki in so najemnine minimalne.

ORIGINALNE
RISBE • OSNUTKE • SLIKE
I. SPEC. UMET. ATELJE ZA REKLAMO
I. MIKLAVEC • GREGORČIČEVA 17
LJUBLJANA • TEL. 3101

u— **Na mestnem socialnem uradu** navzlic poletju ne počivajo. Brezposelni prihajajo prosit pomoči sleherni dan, čeprav je kredit že domala popolnoma izčrpan. Veliko dela imajo zdaj tudi z organiziranjem siromašnih otrok, za katere skrbi občina. Občina je organizirala več počitniških kolonij, ne samo v Mednem, marveč tudi po nekaterih drugih krajih na Gorenjskem. Otroci potrebni okrepčila na dobrem zraku in pri dobri hrani so mestni občini za vse kar jim nudi hvaležni, še bolj pa seveda starši, ki se vesele zdravja svojih malčkov.

u— **Obrtniško društvo v Ljubljani** priredi 8. t. m. celodnevno poučno ekskurzijo v Ruše, Falo ter poset »Mariborskega tedna« v Mariboru. Stroški izleta vštevši vožnja, zakuska, kosilo in večerja znašajo 130 Din. Prijaviti se je do vštevši 6. t. m. pri predsedniku g. Rebeku Josipu, Cankarjevo nabrežje 9, društveni pisarni Beethovnova ulica 10, pritličje levo in članu g. Milku Krapežu Jurčičev trg 3.

u— **Primorski akademiki.** Drevi bo v prostorih »Jadrana« (Arena Narodnega doma) izredni občni zbor kluba. Odbor.

u— **Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani** obvešča p. n. članstvo drame in opere Narodnega gledališča v Ljubljani, da se prično redne vaje v četrtek 16. t. m. Sestanek članstva je v četrtek 16. avgusta ob 10. dopoldne.

u— **II. kolonija Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani** odide 2. t. m. ob 18.25 preko Zagreba v »Dečji dom Franje Tavčarjeve« v Kraljevico. Starši naj pripeljejo koloniste ob pol 18. na peron glavnega kolodvora.

u— **Avtobusni izlet priredi SPD Ljubljana** že tretjič iz Ljubljane do hotela »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru. Odhod iz Ljubljane točno ob 4. zjutraj v Tavčarjevi ulici nasproti kavarne Evrope v nedeljo 5. avgusta. Povratek ob 20. od »Zlatoroga«. Cena vožnje za člane SPD 47 Din, za nečlane 55 Din. Planinci morejo na ta način posetiti Triglavska jezera, kočo na Voglu, kočo na Črni prsti, ali pa uživati lepoto Bohinjskega jezera. Preskrbite si pravočasno vozovnice v pisarni SPD v Ljubljani, palača Grafike, Masarykova ul. 14. Rezerviranje neplačanih sedežev ni dopustno.

u— **Muzejski trg postaja čedalje lepši in bo najbrže že letošnjo jesen popolnoma dokončan.** Sedaj zravnavajo in nasipajo prečno pot, ki bo šla kakor doslej, le da bo brez ovinka od Knafljeve ulice v Šubičevo ulico. Na bivšem zanemarjenem vrtu so posekali vsa drevesa, navozili tja veliko prsti in jo zravnali. Mestna vrtnarija bo že do jeseni uredila tam tudi gredice in jih nasadila z raznim cvetjem in zelenjem. Preuredili pa bodo istočasno tudi dosedanji s travo posejani del parka, kjer stoji Valvazorjev spomenik.

u— **Zobni atelje Krisch, Rožna dolina se seli na Cesto II-24 in sprejema od 16. t. m.** dalje zopet redno.

u— **Tatvina.** Predvčerajšnjim ponoči se je vtihotapil v stanovanje Kramarjevih na Sv. Petra cesti 15 neznan tat in ukradel iz kredence zlato zapestno uro. Tat je pobrat tudi par zlatih uhanov ter nekaj gotovine in pa srebrno moško uro, ki pa jo je, ker je pokvarjena, na vrtu odvrgel. Kramarjeve je oškodoval neznanec za nad 1000 Din vrednosti.

Iz Celja

e— **Članstvo celjske sokolske župe** in tudi Sokolskega društva v Celju odpotuje na pokrajinski zlet v Zagreb v petek 3. t. m. s posebnim vlakom ob 12.30. Prihod v Zagreb ob 15.30. Povratek s postaje Zagreb-Sava v ponedeljek ob 1.30, prihod v Celje ob 4.20 zjutraj.

e— **Podružnice Narodno strokovne zveze za Celje in okolico** bo imelo v soboto ob 18. v »Skalni kleti« v Zavodni važen članski sestanek, na katerem bodo poročali govorniki iz Maribora. Vabljeni vsi člani in vsi, ki hočejo vstopiti v organizacijo.

e— **Škropljenje cest.** Mestni škropilni avtomobil prav zadovoljivo opravlja svoj posel. Dobro pa bi bilo, če bi tudi škropil ulico Pred grofijo, kjer je okrožno sodišče. Na to ulico ves dan pripeka sonce, tako da se zrak tudi zvečer ne more ohladiti, ker ulice nikoli ne poškropijo. Pričakujemo, da bo mestno načelstvo takoj uredilo zadevo.

e— **Nevaren prijatelj tuje lastnine pod ključem.** V soboto se je splazil 26letni brezposelni krojaški pomočnik Franc M. z Gorenjskega v neko stanovanje v Celju in hotel ukrasti suknjo. Domači pa so ga zasačili. Pobegnil je na ulico, kmalu pa ga je stražnik izsledil v neki gostilni v Zavodni in ga aretiral. Franca M., ki je že devetkrat predkaznovan zaradi tatvine in enkrat zaradi vloma, so izročili okrajnemu sodišču. Pri zaslišavanju je priznal, da je hotel ukrasti omenjeno suknjo.

e— **Dve tatvini.** V petek ob 20. je neznan storilec ukradel šolskemu upravitelju g. Jožetu Jarku iz Orle vasi s kolesa, ki ga je bil pustil pred neko gostilno na Kralja Petra cesti, 300 Din vreden črn lister suknjič. V soboto okrog 12.30 pa je nekdo ukradel avtoprevozniku g. Antonu Sovinku iz Celja izpred neke hiše v Aškerčevi ulici 1000 Din vredno, črno pleskano moško kolo znamke »Naxos« tov. štev. 141.065 evid. štev. 2—11.121—3.

e— **Do jutri je še čas, da obnovite srečke** drž. razredne loterije za zadnji glavni razred v podružnici »Jutra« v Celju.

e— **Kino Union.** Danes ob 16.15 in 20.30 zvočna opereta »Kadar srce izkregovori.« in zvočna predigra.

Iz Maribora

a— **Sv. maša zadušnica za pokojnim generalom Maistrom** bo v četrtek 2. t. m. ob 8. zjutraj v stolnici.

a— **III. Mariborski teden od 4. do 15. t. m.** Na »biseru Drave«, divnem najmodernejšem in največjem kopališču srednje Evrope, našem Mariborskem otoku prireja Mariborski akademski sabljaški klub velike mednarodne plavalne in skakalne tekme, ki bodo brezdvomno imele važen pomen za nadaljnji razvoj plavalnega sporta v Mariboru. Obenem pa bo na kopališču izveden tudi mednarodni sabljaški reprezentančni turnir med Nižjo Avstrijo in dravsko banovino. Za obe prireditvi vlada ogromno zanimanje. Na Mariborskem otoku se bo vršila tudi zaključna prireditev »Mariborskega tedna« velika ljudska veselica v obliki beneške noči z ogromnim ognjemetom in najrazličnejšimi atrakcijami, ki bo zadovoljila tudi najrazvajenejšega obiskovalca.

a— **Dar.** Namesto venca na krsto generala Maistra je daroval senator g. dr. Ploj krčevinskemu Rdečemu križu 100 Din.

a— **Na državni nižji gozdarski šoli v Mariboru** so zaključili šolsko leto včeraj dopoldne s službo božjo in razdelitvijo spričeval. Ob tej priliki sta imela lepa nagovora odhajajočim gojencem enoletne šole predsednik izpraševalne komisije, višji gozdarski svetnik v pokoju inž. Karel Tavčar ter upravnik šole višji gozdarski svetnik inž. Zmago Ziernfeld. Enoletno gozdarsko šolo je obiskovalo v preteklem šolskem letu 7 gojencev. Sklepni izpiti so bili na tej šoli 28. in 30. t. m. Prvi razred dvoletne gozdarske šole je obiskovalo 14 gojencev. Učni uspehi na tej šoli so bili naslednji: eden ni izdelal, eden je ostal neizprašan, dva imata popravni izpit, vsi ostali pa so izdelali.

Moderni Robinson Douglas Fairbanks

Film ljubezni, poln divnih hawajskih pesmi, romantike, pustolovščin i. t. d.

Danes ob 4., 7. in 9. uri.

Vstopnina najnižja Din 4.50 in 6.50.

ZVOČNI KINO DVOR Telefon 2730

a— **Regulacija Pobreške ceste.** Včeraj so pričeli delavci mestnega gradbenega urada planirati cesto med Kralja Petra trgom in Pobreško cesto in bodo v kratkem pričeli podirati tudi Turkovo hišo.

a— **Nezgoda.** Včeraj si je v Plačah pri Dolnji Kungoti stanujoči 41letni viničar Alojz Augustin pri padcu zlomil levo nogo. Poklicani reševalci so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico.

a— **V zlato svobodo.** Včeraj dopoldne je bilo pogojno odpuščenih iz mariborske kaznilnice 23 kaznjencev, ki so bili zaradi različnih zločinov obsojeni na večletno kazen. Na policiji so bili daktiloskopirani in jih bo policija odpravila v domovinske občine. Večina pogojno odpuščenih je iz južnih krajev.

a— **Smrt v valovih Drave.** Včeraj popoldne je Drava zopet zahtevala človeško žrtev. Ko je 15letni učenec Viljem Bauman s Pobrežja okrog 15. plaval v bližini broda na pobrežki strani, je nenadoma izginil pod vodo. Učenec Rudolf Ribič je to opazil in takoj skočil za njim, da bi ga rešil, Bauman pa se ni več pojavil na površju.

Iz Kamnika

ka— **Turistovska sezona v planinah** je zdaj na vrhuncu. Vsako nedeljo pohiti v naše lepe planine par stotin izletnikov, pa tudi med tednom srečaš na vsaki poti vesele turistovske družbe. Na Krvavcu in Veliki planini je več stalnih gostov, ki se tu mude po cele tedne na planinskem letovanju. Rekord v obisku pa ima seveda Kamniška Bistrica, ki je pred kratkim dobila novega oskrbnika v osebi g. Petra Uršiča, ki je bil že prej skoro 10 let oskrbnik v bistriškem domu. Tudi na Menini je letos naraslo število obiskovalcev, vsi pa želijo, da bi lepo poletno vreme trajalo še dolgo časa.

Iz Trbovelj

j— **Karambol.** V petek dopoldne se je vozil z Arzenškovim avtotaksijem v Hrastnik po službenem poslu občinski veterinar gospod Rajko Deu. Pri drugem ovinku mu je privozil nasproti neki mariborski avtomobilist z večjo družbo. Na ovinku je zavozil mariborski avto v Arzenškov avto z vso silo, da ga je zvrnil v jarek. Oba, šofer in g. živinozdravnik Deu sta bila pri padcu poškodovana. Poškodovana sta bila tudi oba avtomobila.

t— **Izletniki.** Na naše okoliške hribe prihajajo dnevno turisti iz vseh krajev. Zlasti radi obiskujejo Mrzlico in Sv. Planino, od koder se jim nudi krasen razgled. Nekateri ostajajo v kočah, kjer imajo izborno in ceneno postrežbo, kar po več dni.

Iz Ptuja

j— **Narodni poslanec Lovro Petovar na shodu na Polenšaku.** V nedeljo je priredila občinska organizacija Osluševci na Polenšaku javen političen shod, ki se je vršil v Lahovi gostilni. Shodu je predsedoval g. Korpar, ki je iskreno pozdravil narodnega poslanca g. Petovarja, tajnika sreske organizacije g. dr. Fermevca in predsednika občinske organizacije g. Laha. Poslanec g. Petovar obširno poroča o delovanju vlade in parlamenta, zlasti pa o zadnjih uredbah in zakonih. Njegovo poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. V imenu sreske organizacije je govoril še njen tajnik g. dr. Fermevc, v imenu občinske organizacije pa predsednik g. Lah. Po poročilih se je razvila živahna debata in je na razna vprašanja g. poslanec dajal potrebna pojasnila. Shod, ki je bil zelo dobro obiskan, je ponovno dokazal, da uživa jugoslovenska nacionalna stranka popolno zaupanje na deželi in da si nasprotniki zaman trudijo zanesti med kmečko ljudstvo razdor in nezaupanje do vsedržavne stranke.

j— **Huda nesreča.** Te dni je pasla na travniku v Nekotnjaku vžitkarica Kavčevičeva Terezija krave, od katerih je ena nenadno zdivjala ter ubogo starko pobodla z rogovi ter jo tako močno vrgla po tleh, da je sirota ostala negibna, popolnoma ohromela. Prepeljana je bila takoj v ptujsko bolnico, kjer bodo ugotovili poškodbe. Ni izključeno, da ima nalomljeno hrbtenico.

Restavracija ‚Zvezda'

Ta teden dnevno

KONCERT — PLES

Mašenje perila na šivalnem stroju z enostavnim šivanjem naprej in nazaj, mnogo hitreje in lepše nego na roko Vam je omogočeno z edinstveno pripravo PST PATENT STOPF TWIST.

Vladimir Černe

gostilničar v Zagrebu

Varšavska ul. št. 5 (Samostanska), tik »Europa« kina, se priporoča ob priliki sokolskega zleta v Zagrebu.

vo po Dalmaciji, je Bulić dokazoval pomen hrvaškega etničnega življa, ki je na dalmatinskih tleh ustanovil svojo državo in bil več ko tisoč let graditelj avtohtone slovanske civilizacije na zemlji, ki so jo po zlomu rimskega imperija za vekomaj zasedli njegovi predniki. Bulić je bil duša hrvaškega društva za raziskavanje domače zgodovine »Bihać«, sodeloval je pri znamenitih izkopavanjih v Kninu in drugod. Največji njegov uspeh na tem področju pa pomeni odkritje nagrobne plošče hrvaške kraljice Jelene. Plošča je bila razbita na domalega devetdeset koščkov. Bulić jo je sestavil po dolgotrajnem utrudljivem delu in razložil njen napis. Če pomislimo, s kakšno surovo doslednostjo so Benečani zatirali v Dalmaciji vse sledove po hrvaških dinastijah in kako malo se jih je ohranilo, bomo umeli ceniti tudi nacionalno-politični pomen tega starinoslovskega uspeha. Italijanski znanstveniki so dobro razumeli zmago Bulićevega duha in smotrnega dela nad mrtvim kamenjem. Vsi vemo, da je arhitektonsko kamenje na teh zgodovinskih tleh več nego kamenje: vsak nov napis iz dobe narodnih kraljev pomeni novo zmago v historični pravdi zoper imperialiste z onega brega Adrije.

Pokojni don Frane je že od l. 1883 sodeloval v velikem svetovnem zborniku berlinske akademije »Corpus inscriptionum latinorum«, ki ga je nekaj časa urejal sloveči Mommsen. Tu je proslavil Dalmacijo z mnogimi novimi napisi. Obsežno je tudi ostalo njegovo znanstveno delo. Debela knjiga »Strena Buliciana«, ki je izšla za njegovo 75 letnico, je ob sodelovanju mnogih domačih in tujih znanstvenikov dostojno počastila njegov celotni opus, ki je v čast jugoslovanskemu imenu pred tujim svetom in neuničljiv temelj domače arheologije.

Don Frane Bulić si je vzgojil nekoliko zvestih učencev, ki nadaljujejo njegovo delo. Med njimi je tudi avtor lepe knjige o Poetoviji dr. M. Avranić, Bulićev naslednik v splitskem Arheološkem muzeju. Tako je Splitu ohranjena tradicija, ki ima začetnika v Bulićevi izjemni in dragoceni osebnosti.

Omeniti je še, da je don Frane Bulić tiskal svoje znanstvene razprave v srbskohrvaškem, nemškem, italijanskem, francoskem in latinskem jeziku.

Z Bulićem ni umrl samo velik znanstvenik, marveč tudi človek klasičnega stila, eden najizrazitejših in morda poslednjih naših humanistov starega kova. Umrl je mož, ki je spajal v svoji osebi in življenju preprostost, veličino in notranjo eleganco antičnega misleca s starokrščansko zvestobo in dobroto, odločnost in ognjevitost nacionalnega človeka s svetovljansko objektivnostjo in duševno širino modernega Evropca.

Dalmacija žaluje za svojim največjim sinom. Pridružuje se ji vsa naša zemlja, zlasti pa njen slovenski del. Don Frane je bil stalni gost naše Rogaške Slatine, prav kakor nekoč vladika Strossmayer. Tudi to pot je kot osem in osemdesetletni starec krenil na počitnice pod Donačko goro, toda usoda je hotela, da je prej ugledal »večne bregove« nego zelene slovenske hribe.

Spomin dona Frana Bulića bo živel večno v vsej jugoslovanski kulturi!

—o.

»**Življenje in svet**« prinaša v najnovejši številki medicinski članek dr. Maksa Kremžarja »Utrjevanje«, nadaljevanje potopisa Antona Kappusa »Na Solunsko glavo«, beležko o patru Gianfranceschiju in nekrolog generalu Maistru, zanimivosti iz radiofonije, dr. Antona Debeljaka literarno črtico o argentinskem pisatelju Alberto M Candiotiju, Emila Pirchana »Novi Vinodol«, nadaljevanje potopisa »Divji paradiž«, rubriko »Človek in dom« in vse ostale zabavne rubrike. V prilogi se nadaljuje zgodovinska monografija dr. Vladimirja Travnerja »Kuga na Slovenskem«. To pot obravnava pisec pojave kuge v celjskem okrožju. Razprava je izredno zanimiva: z njo bodo imeli naročniki »Življenja in sveta« knjigo trajne vrednosti, ki se ne bo prodajala na knjižnem trgu. Ali je treba še priporočati tako zanimiv in cenen (izvod 2 Din) tedenski obzornik? Najbolj ga pač priporoča njegova vsebina z množico ilustracij!

Slovenski spis o psihoanalizi. Tiskovna zadruga je pravkar izdala kot 14. zvezek svoje zbirke »Slovenske poti« spis univ. prof. dr. Alfreda Šerka »O psihoanalizi«. 120 strani obsegajoča knjiga prikazuje postanek, razvoj in teoreme te po vsem zapadnem svetu že dolgo znane medicinsko-psihološke stroje. V devetem poglavju pa je avtor podvrgel kritiki nekatere nauke in posebej še metode psihoanalitikov. O psihoanalizi in o njenem glavnem stebru Sigmundu Freudu so pri nas že pisali nekateri filozofski in pedagoški avtorji, nobeden pa ni orisal teh naukov tako podrobno in jim posvetil toliko kritične pozornosti, kakor avtor omenjenega spisa, ki je znan nevrolog in psihijater. Knjiga bo dobro rabila vsakemu izobražencu, ki se hoče poučiti o tem spornem, vendar pa izredno zanimivem sodobnem pojavu. Razumevanje olajšuje slovarček mani znanih tujk ob koncu knjige. Obširnejše poročilo še objavimo, za sedaj pa knjigo toplo priporočamo. Izvod stane Din 35.

Kaj pripravljajo na našem knjižnem trgu. Kakor smo izvedeli, namerava izdati založništvo Umetniška propaganda (ing. Hugo Uhlíř) v teku prihodnjega leta poleg že napovedanega slovenskega slovarja naslednje prevode: Balzac, Evgenija Grandetova; Dickens, Pickwickovci (3 knjige); Jan Havlesa, Obala plesalk (2 knjigi); Mackey, Zadnja dolžnost; Baškirčeva, Dnevnik (2 knjigi) in Stevenson, Čuden primer. — Zvezna knjižnarna je napovedala roman Kallinikova »Menihi in ženske«.

»**Proteus« ob sklepu prvega letnika.** S pravkar izišlo deseto številko je edini slovenski časopis za poljudno prirodoznanstvo »Proteus« zaključil svoj prvi letnik. Deseti zvezek prinaša članek dr. Pavla Grošlja »Magdeburški župan in bolonjski profesor«, odlično spisano poljudno kramljanje o izumitelju zračne sesaljke Otonu Guericku in odkritelju galvanske elektrike prof. Galvaniju. Dr. Pavel Brežnik je prispeval članek »Medvedi v Yellowstonskem parku«, dr. phil. med., tehn. Ladislav Klinc pa članek »Triumf moderne organske kemije«, ki v njem ocenjuje zasluge kemika Friderika Wöhlerja. Julij Nardin se oglaša z zanimivim fizikalnim kramljanjem »Monte Christo' in tajna pisava na steklu«. Drobne vesti obravnavajo vprašanja kozmičnih vplivov na rast in zorenje rastlin, odkritja okostja pračloveka iz najstarejše diluvijske dobe, Kolumbovega jajca, termitov ali belih mravelj, barve nebesnega svoda v stratosferskih višinah, tekstonskih procesov in suše, nastanek premoga in dr. Odgovor na vprašanja razpravlja o blisku. — Tako je torej zaključen prvi letnik časopisa, ki lepo opravlja svojo plemenito nalogo: razširjati in poglabljati poznanje prirode in tako vzbujati novo ljubezen do njenih zanimivosti in lepot. Uredniku dr. Pavlu Grošlju gre

j— **Napad. Ko se je vračal v nedeljo zvečer** 30 letni posestnikov sin Solina Franc iz Bukovc domov, so ga trije neznani fantje, ki so bili že precej vinjeni, brez vsakega vzroka napadli z noži ter ga tako močno poškodovali po levi roki, da so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico. Fantom so orožniki že na sledu.

j— **Velika tatvina poljskih pridelkov.** V zadnjem času so se spravili poljski tatovi na snope pšenice, ki je že požeta in zvezana na poljih v snope. Tako je bilo ukradeno posestniku Ferdinandu Zamudi v Gorišnici 145 snopov pšenice, posestniku Gregorcu Rudolfu iz Žabjeka 80, posestniku Žlahtiču Jurju iz Dravc 60, Zalenku Antonu 35, Salerju Francu 80 in Potočniku Martinu 40 snopov. Orožniki so tatove večinoma že izsledili.

j— **Z vraničnim prisadom okužena** posestniška sinova Skela Janez in Lorber Jožef iz Marijine vasi sta sedaj že popolnoma okrevala in sta bila te dni zdrava odpuščena iz bolnišnice.

★

ZAKOT PRI BREŽICAH. Kakor smo že pred par dnevi sporočili, pripravlja naš Rdeči križ Linhartovo veseloigro »Županovo Micko«, katero bodo uprizorili na prostem. — Radovednost in zanimanje za to igro, ki bo združena tudi s prosto zabavo, je vsak dan večje, zato glejte, da 5. t. m. pridete v čim večjem številu.

Gospodarstvo

Padec svetovnega nivoja cen

Najznačilnejši pojav svetovne gospodarske krize je gotovo padec svetovnega nivoja cen. Že pred nastopom svetovne gospodarske krize je bil svetovni nivo cen v zlatu že vrsto let v postopnem padanju, čeprav to padanje ni zavzemalo tako velik obseg. Vzrok tega padanja svetovnega nivoja cen v prvem desetletju po vojni pa je bil ta, da se je splošni nivo cen v zlatu med vojno znatno dvignil, nakar so se po vojni cene zopet pričele približevati predvojnemu stanju. Navzlic temu je bil skoro v vseh državah pred nastopom svetovne gospodarske krize nivo cen v zlatu še vedno za 10 do 40% višji nego pred vojno. Čim pa je nastopila gospodarska kriza, so pričele cene poveod v ostrem tempu nazadovati in se je to nazadovanje še poostrilo, ko so posamezne države pričele opuščati zlati standart. Danes je položaj tak, da je nivo cen v zlatu v vseh državah že nižji nego je bil pred vojno in se v večini držav, zlasti v onih, kjer je prišlo do razvrednotenja valute, giblje med 60 in 80% predvojnega nivoja cen.

Tudi v naši državi zaznamuje indeks cen v trgovini na debelo od leta 1928. stalno nazadovanje. Ob koncu leta 1928. je naš indeks cen na debelo znašal 104 točke (1926 enako 100); sredi letošnjega leta pa je znašal le še 65.5, tako da so cene v dinarjih pri nas od konca leta 1928. nazadovale povprečno za okrog 36% (poceni tev življenjskih stroškov je seveda še manjša). Če pa izračunamo indeks na zlati podlagi, tedaj vidimo, **da je naš indeks cen na debelo v zlatu nazadoval od konca leta 1928. do srede letošnjega leta na polovico, namreč od 104 na 51** (zlati indeks je izračunan na podlagi oficielne premije (18.5%). Kakšen je bil razvoj cen v trgovini na debelo od konca leta 1928. do srede letošnjega leta v drugih državah, nam kaže naslednja primerjava:

	konec 1928	sredina 1934	padec
Danska	151	64	— 58%
Anglija	138	60	— 57%
Madžarska	135	58	— 57%
USA	142	64	— 55%
Norveška	154	69	— 55%
Švedska	142	66	— 54%
Španija	147	69	— 53%
Jugoslavija	104	51	— 51%
Nizozemska	148	76	— 48%
Poljska	118	63	— 46%
Italija	131	72	— 45%
Belgija	124	63	— 45%
ČSR	139	81	— 42%
Francija	129	77	— 40%
Švica	144	89	— 38%
Avstrija	128	86	— 33%
Nemčija	140	99	— 29%

(Vsi gornji indeksi so izračunani v zlatu na bazi 1913./14. enako 100, le naš indeks je izračunan na bazi 1926 enako 100.)

Kakor nam kaže gornja primerjava je nivo cen v zlatu odstotno najbolj padel v državah, ki so zapustila zlato valuto, kar je tudi naravno, kajti že padec valute pomeni istočasno padec nivoja cen v zlatu. Od držav, ki so ohranile zlato valuto, je v znatnejši meri uspelo potisniti nivo cen navzdol v Nizozemski, Poljski, Italiji, Belgiji in Franciji. Zlati indeks cen v Češkoslovaški, je navzlic devalvaciji valute (za eno šestino) še vedno razmeroma visok. **Najmanj pa so padle cene v Avstriji in Nemčiji.** V Avstriji znaša navzlic devalvaciji šilinga padec cen od leta 1928. le 33%, v Nemčiji, ki ima formalno še zlato valuto, pa komaj 29%. Ta nezadostni padec nivoja cen je tudi vzrok, da Nemčija ne more izvažati. Vidijo pa se tudi že znaki nekake inflacije v Nemčiji, kajti od konca leta 1932. do srede letošnjega, ko je v vseh drugih državah nivo cen nadalje padal, se je v Nemčiji indeks cen celo dvignil od 91 na 99.

Radost na zraku in solncu
vam daje NIVEA
Pred solnčenjem morate svoje telo drgniti z Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem zmanjšate nevarnost solnčarice a dobite obenem prekrasno bronasto barvo kože.
NIVEA na zraku in solncu!

Gospodarske vesti

= **Zaposlenost rudarskega in topilniškega delavstva.** Glavna bratovska skladnica v Ljubljani je sestavila podatke o povprečnem številu v mesecu juniju pri bratovskih skladnicah zavarovanih članov, in sicer polno zavarovanih in manjpravnih članov. V preteklem mesecu je bilo povprečno zavarovanih v dravski banovini 10.542 članov, nasproti 10.452 v maju, 10.382 v aprilu, 10476 v marcu, 10.492 v februarju in 10.504 v januarju. Dočim se članstvo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v prvi polovici sezonsko vedno dvigne, imamo pri rudarskem in topilniškem delavstvu, ki je včlanjeno pri bratovskih skladnicah, običajno obratni pojav, ker je članstvo v poletnih mesecih zaradi sezonske slabše zaposlenosti premogovnikov običajno manjše nego v zimskih mesecih. Letos pa je stanje članstva od začetka leta skoro ves čas precej stabilno, in sicer zaradi tega, ker v premogovnikih letos niso več odpuščali delavstva (zadnja večja redukcija je bila izvršena lani spomladi) in se kaže sezonsko slabša zaposlenost v premogovnikih predvsem v praznovanju. Gibanje članstva je bilo v zadnjih letih naslednje:

	1932.	1933.	1934.
januar	12.352	11.011	10.504
junij	10.869	10 149	10.542

Dočim je leta 1932. število zavarovanih članov od januarja do junija nazadovalo za 1483, lani pa v istem razdobju za 862, vidimo letos malenkostno povečanje za 38 članov, kar pa je, kakor rečeno, pripisati okolnosti, da premogovniki niso letos odpuščali delavstva.

= **Sporazum glede izvoza sadja v Nemčijo.** Dne 28. julija je sklical »Prizad« konferenco sadjarskih izvoznikov in trgovcev, h kateri je bila na izrecno željo ministrstva povabljena tudi Kmetijska družba, da se razdeli izvozni kontingent za sadje v Nemčijo. Ustanovil se je sindikat za izvoz, ki bo razdelil združenim trgovcem sorazmerno z izvozom prejšnjih treh let kontingent. Kmetijska družba bo pri sindikatu vršila kontrolo ter bo intervenirala v prid kmetovalcem, tako glede cen, kakor tudi glede krivic, ki bi se morda pripetile kmetu. Za svoje člane si je zagotovila od kontingenta 50 vagonov. Delegati Kmetijske družbe so se držali navodil producentov, določenih v resoluciji na sestanku dne 15. julija na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

= **Podaljšanje roka za prenos denarja javnih fondov, pupilarnega denarja ter samoupravnih glavnic na Državno hipotekarno banko.** Kakor znano, je bilo z novelo k zakonu o Državni hipotekarni banki od 30. marca 1922 določeno, da Državna hipotekarna banka upravlja vse javne fonde, pupilarne in depozitne glavnice, občinske, sreske in banovinske glavnice in vse one glavnice in denarje cerkva, samostanov in drugih korporacij, ki se pobirajo v dokladah in se v 6 mesecih ne uporabijo za to, za kar so namenjeni. S členom 117. g pa je bilo istočasno določeno, da morajo zavodi in ustanove v noavih pokrajinah, ki so do sklenitve tega zakona sprejemali na vloge in v hranjenje denar javnih fondov, pupilarnih in depozitnih glavnic, položiti pri Državni hipotekarni banki ta denar **najkasneje v 10 letih.** — Sedaj je minister za trgovino in industrijo na podlagi pooblastitve iz § 45. finančnega zakona za leto 1932./33. in v soglasju s finančnim ministrom izdal odlok, da se rok 10 let iz § 117. g **ponovno podaljša do 1. avgusta 1935.**

= **Kliring s Turčijo.** Kakor smo že kratko poročali, je 20. julija stopil v veljavo klirinški sporazum z republiko Turčijo. S tem v zvezi je Narodna banka izdala navodila, iz katerih posnemamo naslednje: V kliringu se regulirajo medsebojna plačila med Jugoslavijo in Turčijo, ki se nanašajo na terjatve iz blagovnega prometa, na diplomatske in konzularne dohodke, na pošiljke gotovine od strani delavcev, ki so zaposleni v eni izmed obeh držav, na plačila v turistične svrhe in za stroške trgovcev, potnikov, trgovskih agentov itd. Vsa gornja plačila se pri nas izvršijo preko pooblaščenih denarnih zavodov na zbiralni račun turške Centralne banke pri naši Narodni banki. Plačila se smejo izvršiti šele po predhodnem opravdanju v smislu čl. 3., 4. in 5. deviznega pravilnika. **Klirinška valuta je francoski frank.** Protivrednost vseh obveznosti v tuji valuti se mora o priliki vplačevanja pretvoriti v francoski frank. Pariteta francoskega franka nasproti dinarju se ugotavlja na osnovi uradnega borznega tečaja (tečaj plus oficielna premija), pariteta turške lire nasproti franku pa na osnovi uradnega tečaja Centralne banke republike Turčije. Terjatve, ki se glase na druge valute, se pretvarjajo v francoski frank, po tečaju pariške borze od predhodnega dne. Blago, ki je bilo uvoženo na kredit pred uveljavljenjem sporazuma, se lahko plača preko kliringa. Sporazum je sklenjen za 6 mesecev in velja do 20. januarja prihodnjega leta, kolikor ne bo podaljšan. Za račun provizije pri vplačilu in izplačilu se računa 2 in pol promil, kakor pri ostalih kliringih.

= **Dobava mesa.** Ministrstvo vojske in mornarice razpisuje licitacije glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1934 do 31. marca 1935, ki se bodo vršile dne 18., 20., 22. in 24. avgusta pri raznih vojaških komandah.

= **Zgradba vojaških objektov.** Dne 17. avgusta se bo vršila pri inženjerskem oddelku komande savske divizijske oblasti v Zagrebu ofertna licitacija glede oddaje zgradbe objekta v Varaždinu; 18. avgusta glede oddaje zgradbe objekta v Murski Soboti; 20. avgusta pa glede oddaje zgradbe objekta v Gerovu.

= **Dobave.** Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1000 komadov lopat. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 3. septembra ponudbe glede dobave 25 komadov svetiljk za čolne, 20 parov spojk za tlačne cevi, 20 kg amonijaka, 20 kg solne kisline, 10 kg železnega sulfida, 3000 komadov filter - papirja, raznih aparatov, porcelanastih predmetov, epruvet, cevi iz kavčuga, termometrov, areometrov, električne peči itd.; do 4. septembra pa glede dobav 305 kg zelenega volka v prahu in 460 kilogramov arzenika. Dne 14. t. m. se bo vršila pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 100 komadov kompletnih kovinskih spojk.

Borze

31. julija.

Na ljubljanski borzi sta devizi Berlin in Trst za malenkost popustili, dočim je bil Newyork čvrstejši. **V privatnem kliringu se naglo nadaljuje popuščanje tečajev in notira sedaj avstrijski šiling 8.55 do 8.65 (v Zagrebu promet po 8.45, v Beogradu tečaj 8.35 do 8.45). Prav znatno je danes zdrknil navzdol tudi angleški funt, ki notira na ljubljanski borzi 231.40 do 233, na zagrebški borzi pa je bil zaključen po 232 (včeraj še po 240).** Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 28.50.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda za malenkost popustila na 315 do 317 brez prometa (v Beogradu zaključki po 316 in 315). Dolarski papirji pa so nadalje prilično čvrsti in je bilo 7% Blairovo posojilo zaključeno po 59, 8% pa po 69. V ostalih vrednotah ni bilo zaključkov.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2297.35 — 2308.71, Berlin 1309.58—1320.38, Bruselj 796.18—801.12, Curih 1108.35—1113.85, London 170.83—172.43, New York 3372.16—3400.42, Pariz 224.07—225.19, Praga 141.01—141.87, Trst 290.79—293.19 (premija 28.5%). Avstrijski **šiling v privatnem kliringu** 8.55—8.65

Zagreb. Amsterdam 2297.35 — 2308.71, Berlin 1309.58 — 1320.38, Bruselj 797.18 do 801.12, London 170.83—172.43, Milan 291.01 do 293.19, Newyokr kabel 3394.16—3422.42, ček 3372.16 — 3400.42, Pariz 224.07—225.19, Praga 141.09 — 141.87, Curih 1108.35 do 1113.85.

Curih. Pariz 20.2175, London 15.45, Newyork 306.75, Bruselj 71.90, Milan 26.2850, Madrid 41.90, Amsterdam 207.35, Berlin 118.30, Dunaj 57.25, Stockholm 79.65, Oslo 77.65, Kobenhavn 69, Praga 12.76, Varšava 57.95, Bukarešta 3.05

Dunaj. (Tečaji v priv kliringu). Beograd 11.83, London 27.19, Milan 46.09, Newyork 538.47, Pariz 35.56, Praga 21.73, Curih 175.53 100 S v zlatu 128

Efekti

Ljubljana. Vojna škoda 314 — 315, 7% investicijsko 71 — 72, 8% Blair 65 — 66, 7% Blair 58. — 58.50, 7% Drž. hipotekarna banka 68 — 69, 4% agrarne 38 — 39 6% begluške 55 — 56.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 315 — 317, za avgust 316 — 318, za september 318 — 319, za december 316 — 319, 7% investicijsko 71.25 — 72.50, 4% agrarne 38 — 39.50, 7% Blair 58.50 — 59, 8% Blair 69 — 70, 6% begluške 56.25 — 57; delnice: Narodna banka 4020 den., Priv. agrarna banka 214 — 217, Šećerana Osijek 110 — 140, Trbovlje 90 bl.

Beograd. Vojna škoda 315.50 — 316.50 (316, 315 zaklj.), za december 319—320.50, 7% investicijsko 71 — 71.50 (71), 4% agrarne 38 — 39, 6% begluške 56.50 do 56.80, 8% Blair 68 den., 7% Blair 58.50 do 59; Narodna banka 4050 den (4050), Privil. agrarna banka 217 — 217.50 (217, 216.50).

Dunaj. Državne železnice 11.95, Ruše 7 (v predborzi), Trboveliska 9.43, Alpine-Montan 8.75, Šećerana 14 (v predborzi)

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago, 31. julija.** Začetni tečaji: **Pšenica:** za julij 79.75, za september 102, za december 103.50; **koruza:** za julij 65.875, za december 69.50.

+ **Winnipeg, 31. julija.** Začetni tečaji: **Pšenica:** za julij 92.50, za avgust 97, za oktober 99.

+ **Ljubljanska borza** (31. julija.) Tendenca za žito nespremenjena. Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh) **pšenica** (po mlevski tarifi): baška 79/80 kg po 155 — 157.50, baška, 80 kg po 157.50 do 160; **koruza** (po navadni tarifi): popolnoma suha s kakovostno garancijo za julij 147.50 do 150; **moka:** baška »0g« po 250 — 255,

+ **Novosadska blagovna borza** (31. julija.) Tendenca nespremenjena. Promet srednji. **Pšenica:** baška, okol. Novi Sad, srednjebaška in gornjebaška, stara, 78 kg, in nova 79 kg 109—111; okol. Sombor, stara 78 kg in nova 79 kg 106—108; baška ladja Tisa stara 77 kg in nova 79 kg 120—122; ladja Begej stara 77 kg in nova 79 kg 119—121; slavonska nova 79 kg 104—106; sremska stara 78 kg in nova 79 kg 107—109; gornje banatska, stara 77 kg in nova 79 kg 109—111. **Oves:** baški sremski, slavonski 72—74; banatska 70—72; baška ladja 76—80 **Ječmen:** baški in sremski novi, 65—66 kg 85 — 87. **Koruza:** baška 87—89; okol. Sombor 88 — 90; banatska 86 — 88; ladja Tisa ali Dunav 98 — 100. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 185—205 (sremska, slavonska 185—195); »2« 165—185 (165—175); »5« 145 — 165 (145 — 155); »6« 125—145 (125 — 135); »7« in »8« 105 — 115 (105 do 110). **Otrobi:** baški in sremski 75 — 77.50; banatski 72.50 — 75; baški ladja 82.50—85.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (31. julija.) Tendenca neodločena. Promet živahen. **Pšenica:** za oktober 16.18 — 16.20, za marc 17.14 — 17.15; **koruza:** za avgust 9.97 do 9.99, za september 10.24 — 10.26

ŽIVINA.

+ **Živinski sejem v Mariboru.** Na torkov živinski sejem v Mariboru so prignali 8 konj, 16 bikov, 90 volov, 331 krav ter 11 telet, skupaj 446 glav, od katerih je bilo prodanih 261. Cene za kg žive teže so bile naslednje: debeli voli 3 do 4 Din, poldebeli voli 2 do 2.50 Din, plemenski voli 3 do 3.25 Din, biki za klanje 3 do 3.25 Din, klavne krave debele 2.50 do 3.75 Din, plemenske krave 2 do 2.25 Din, krave za klobase 1.50 do 2 Din, molzne krave 2.50 do 3 Din, breje krave 2.50 do 3 Din, mlada živina 3 do 4 Din, teleta 4 do 4.50 Din. Cene mesa: volovsko meso I. vrste 8 do 10 Din, volovsko meso II. 6 do 8 Din, meso bikov, krav in telic 4 do 7 Din, telečje meso I. 8 do 10 Din, telečje meso II. 6 do 8 Din, svinjina 10 do 14 Din.

navdušuje
kot dobra knjiga
Kjerkoli si bodi, Ki-Ki povsodi!
PROIZVOD UNION, ZAGREB

Repertoar

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 4. avgusta ob 20. v mestnem parku na otroškem igrišču ob koncu Tyrševe ulice: »Kulturna prireditev v Črni mlaki«. Premiera ob otvoritvi »Mariborskega tednа«.

Otroci pišejo svoje življenje

Nekaj prezanimivega čebljanja iz „Kresnic"

Med letošnjimi publikacijami Mladinske matice je z vzgojnega in literarnega vidika gotovo vreden največje pozornosti sedmi letnik »Kresnic«, v katerem sta urednika Josip **Ribičič** in Albert **Širok** zbrala prigode in pripovesti, ki so jih iz svojega življenja ali iz svojega opazovanja napisali šolarčki sami. Sedemdeset nezavednih nehotenih literarnih prvencev in ilustracij, ki jih je nasulo v tekst enajst najmlajših ilustratorjev, se je nabralo v lep, dragocen almanah. Najmlajša generacija se predstavlja široki javnosti s tem, kar hoče in dela, kar misli in doživlja, kar sluti in ljubi. Katastrofe in senzacije, v kakršnih se v prvih predstavah javljata otroku življenje in svet, zgodbice z doma, iz šole in s ceste, doživetja prvih bridkih spoznanj in časovna zanimanja, kakršna drami v malem človeku površna vzgoja in varstvo, vse to vam prikazuje v tej knjigi pristno, nepotvorjeno podobo človeka, ki prihaja iz današnjih šolskih klopi. Težko je kontrolirati, koliko teh objavljenih sestavkov je prišlo v knjigo neposredno iz otroških rok. Brez dvoma je med njimi tudi mnogo umetnega, pridejanega od starejših ljudi, staršev, učiteljev, ki so zbirali prispevke. Mnogo pa je v knjigi gradiva, ki ne more zatajiti svoje primitivne provenience — in prav to je njegova največja dragocenost in pomen. Knjiga, ki se zdi bolj spontana manifestacija kakor pa zavestno ustvarjeno dejanje, je prvi veliki dokument prvotnega, elementarnega talenta, to se pravi, najosnovnejšega in najpoglavitnejšega narodnega bogastva, ki ga predstavlja otrok v šolskih klopeh. Iz nebogljene iskrenosti, v kateri se izpoveduje mlado življenje samo, poganjajo že klice umetniškega doživljanja in oblikovanja. Med ilustracijami, ki so nasute med besedilom, je dvoje delc Marjana Ozvalda, ki smo ga že spoznali na razstavi, posebno pozornost pa vzbujajo portreti dvanajstletnega, očitno talentiranega Tomaža Kvasa iz Ihana. Z željo, da opozorimo na stremljenja nove vzgoje: zdramiti v mladem človeku njega samega in sprostiti vse njegove sile v polno produktivnost — objavljamo v naslednjem nekaj najbolj značilnih in najbolj zanimivih teh otroških samoizpovedi.

Brez doma. Kako hudo je, ko nimamo svoje strehe. Kadar gospodar odpove stanovanje, takrat moremo skrbeti zopet za drugo. Mi smo se selili že večkrat. Nazadnje smo se selili meseca marca l. 1933. Bil je sneg, vila je burja, bilo je mrzlo. Voznika sta peljala naprej pohištvo in mi otroci smo prav žalostni korakali za vozom. Bil je za nas dan žalosti. Mislila sem si: »Oh, da se ne bi bilo treba nikoli več seliti!« Kraj, kamor smo prišli, se mi je zdel ves drug, pust in otožen, ljudje vsi tuji. Poznala nisem nikogar, bala sem se vsakega. Otroci nagajivi, da sem šla raši kar od njih. Ko sem prestopila prag hiše, se mi je zdelo tudi vse bolj otožno in pusto. Zdelo se mi je, da tudi ptički ne pojo več tako veselo ko prej in rožice, da tudi ne cveto več tako lepo. Rekla sem: »Ves svet je drugačen, ko je bil!« — Slavka Vidic, 3. razr., Polšnik.

Moje življenje. Moj oče je cestar. Moja mati je že dolgo časa bolna. Smo zelo ubogi. Oče malo zaslužijo. Imamo malo hišico. Jaz sem najbolj vesel o veliki noči, ko mama spečejo kolač. Pri nas imamo dva otroka enemu je ime Francek, meni pa Marija. Ata komaj toliko zaslužijo, da se moremo preživljati. Jemo zjutraj žgance, opoldan fizol in zvečer kavo. — Marija Maicen, 3. razred, Ljubečna pri Celju.

Moja junaška dela. Dve leti sem bil star. Zelo rad sem pil ribje olje. Nekega dne je šla mama na trg, mene pa je pustila samega doma. Vzamem stekleničico in začnem piti. Ko pride mama domov, je bila steklenica že prazna, moj prednisnik pa res namazan z oljem, še oprati se ni dal. Zmeraj sem moral nositi tisti veliki obliž. — Lelo leto smo šli v Trst k stricu. Nekega dne sta si sestrični snažili obleko, pustili sta steklenico od bencina na polici. Steklenica pa je bila taka kakor od ribjega olja. Primem steklenico in se napijem bencina. Pridem v kuhinjo, hitro so vedeli, kaj mi je. Dali so mi mleka, da sem izbruhal bencin. A še par dni za tem mi je dišal bencin iz ust. Nekaj dni potem sem že zopet eno pošteno nakadil. Po svoji navadi sem odhlačal na vrt, na haid za petelinom v kurnik. Vratce od kurnika pa so bila na prožno pero in tista selamenska vrata so me tako udarila po ustih, da se mi je jezik preklal skoro za 2 cm in sem bil ves krvav po ustih in po obrazu. Vpitje in jok sta privabila strica, ki me je za moje junaštvo prav pošteno našeškal. Umili so me, pa je bilo vse dobro. — Darko Schmidt, 4. razr., Dolenji Logatec.

Iz moje mladosti. Tudi meni ni bilo vse z rožicami posuto, ko sem zagledal luč sveta. Zbolela mi je mama, morala je v bolnico, pri meni so ostali tuji ljudje. Neko noč se mi je sanjalo, da zraven mene v rakvi leži mama. Ko so me oblekli, sem dal roke na hrbet ter po kuhinji hodil sem ter tja. Premišljeval sem o mami, kje je. Nenadoma sem se domislil, da mrliče nosijo na pokopališče. Bilo je pa to zimskega dne, name ni nihče pazil, zmuznil sem se skozi vrata, tak, kakršen sem bil v hiši, sem šel proti pokopališču. Sam pri sebi sem mislil, da bom na pokopališču našel rakev. Sklenil sem, da bom tudi jaz šel v jamo z njo. Na potu me je pa dobila trafikantova hči, bilo je to v Gor. Logatcu pri gradu. Kakor da bi vedel, sem hotel hitro skočiti mimo nje. Toda ona me je že držala za rame in me vprašala, kam grem. Odgovoril sem kar na hitro: »K mami na pokopališče!« Ona me je pregovorila, da je mama že doma. Res sem jo ubogal in šel domov. Tako sem iskal mamo. — Nekoč je zopet šla moja mama v bolnišnico. Takrat pa so mi dali k maminim staršem. Jaz sem bil tako navajen, da so mi vsako noč dali vode. Mamini starši niso tega vedeli, zato sem vso noč jokal. Stari ata je šel opolnoči odpirat zaboj s piškoti ter mi jih dal. Toda moj jok se ni utolažil. Ko je prišla mama iz bolnice, je nisem več spoznal. Klical sem za mamo njeno sestrično. A ko sem zaslišal njen glas, sem se obrnil kar stran. Neko noč sem se začel premetavati po postelji. Mama me je vprašala: »Štipko, ali hočeš vodke?« Odgovoril sem: »Da!« Mama je vstala in mi dala vode. Tako sem spoznal zopet mamo. — Štefan Rržen, 4. razred, Dolenji Logatec.

Kamen na srcu. Ko sem hodil v četrti razred, sem bil po šoli zaprt. Doma so me vprašali: »Kod si hodil?« Povedal sem po pravici. »Ali ti zato dajem kruh v šolo, da si vsak dan do štirih tam? Navežem ti culo, pa lahko greš sam kruha služit.« Meni pa so solze porosile oči, ker so mi še rekli, da ne smem več njihovega praga prestopiti. Nato sem šel v listnjak. Mati pa so prišli za mano. »Kaj se muliš?« »Saj se nel« Srce mi je bilo tako težko, kakor bi imel najtežji kamen na njem. »Pridi v hišo!« Prinesli so mi jesti, ali nisem mogel jesti, tako mi je bilo težko. — Janez Karo, 5. razr., Sv. Marjeta niže Ptuja.

Jaz. Jaz sem fant od fare, imam debelo glavo in širok trebuh. Zgovoren sem, kadar sem v družbi, v šoli ne. Drugače sem pa priden, če se ne stepem. Prijatelj moj je pa sosed Milan. Zelo dolgo sva si bila dobra, le danes sva se malo spoprijela. Ubog sem, ker nimam mame, sam moram kuhati in šivati. Vesel sem pa zato, ker imam biserniko, nanjo igram in si kak dinarček prislužim. — Franc Tomažič, 5. razred, Litija.

Koline. Skoraj pri vsaki hiši se že godi, da nimajo masti. Saj je leto dolgo in vsak dan se masti rabi in jemlje iz lonca. Tako se je zgodilo tudi pri moji sestri v Vanečah. Zmanjkala jim je mast. Sklenili so, da bodo mesarili. Zato so prišli k nam že na predvečer in so rekli: »Jutri pa vsak k nam, ki je višji od kolena.« Potem smo pa vprašali, zakaj. In oni so rekli: »Bomo mesarili, eden bo vlekel za rep, drugi za nogo, tretji za uho, nož se bo zabliskal, prašič zacvilil in mu bo konec življenja. Potem pa ga bomo jedli. In res je odšel rano zjutraj brat, pozneje pa mama in oče. Domov so prinesli mesa, klobas in še drugih dobrot. Potem so pa rekli: »To so koline, za tiste, ki ste bili doma.« — Vera Ficko, 3. višja narodna šola, Pečarovci, Slovenska Krajina.

Naša domača navada o božiču. Najlepši je božič, ta obdaruje otroke, če so bolj premožni. Sedaj pa moram malo popisati, kako mi praznujemo božične praznike. 24. je post. Ta dan za otroke, ki radi jedo, pač ni prijeten, ker dopoldne ne smejo jesti. Drugega dne opoldne pa sede že vsi za mizo, mirni, molijo in vsi veseli čakajo te božje žlice. Da bi se opoldne bolje nasitili, je pri nas pripravila mama malo boljša jedila, namreč: pogačo, fižol, krhlje, juho pa malo sira in smetane, ki nam jo je dala soseda. Ko je prinesla na mizo, je vzela štiri fižolke in vrgla v vsak kot enega in rekla: »Bog daj, da bi imeli toliko fižola, da bi se potepal v vsakem kotu! Ko smo se najeli, smo malo molili, pa je mama spet rekla: Ta hleb kruha ostane za sv. Tri kralje. Na novo leto pa hiti mlado in staro v cerkev. Kdor gre prvi v cerkev, bo vse leto bister. Prvi so šli sosed, kateremu pravijo »hujdič«. Če jih kaj razjezi, rečejo: »Hujdiča nemal«

vse priznanje za delo, ki ga izvršuje in ki ima v naših kulturnih razmerah še prav poseben pomen. Upamo, da bosta založnik (Prirodoslovno društvo v Ljubljani) in urednik tudi v bodoče vztrajala pri uspešno započetem delu in da se bodo okrog »Proteja« res zbrali vsi, »ki ljubijo prirodo in rodno zemljo,« kakor poudarja uredništvo v vabilu na naročbo prihodnjega letnika.

O mladi slovenski književnosti je izšel v najnovejšem (8.) zvezku zagrebške »Hrvatske revije« oris iz peresa I. Kozarčanina. Pisatelj pravi v svojem sestavku, da je »fragmentaren in subjektiven«. Poudarja nekatere idejne in umetniške momente v prozi Miška Kranjca, liriki B. Faturja in M. Klopčiča ter v prozi Mirka Javornika in L. Mrzeia.

O mednarodnem kongresu Penkluba v Edinburgu na Škotskem prinaša najnovejša številka zagrebške »Nove Evrope« daljši članek svojega urednika dr. Milana Ćurčina, ki se je udeležil kongresa. Predvsem poroča o najvažnejši diskusiji na tem pisateljskem zborovanju, namreč o vprašanju miru in duhovne svobode. Pisec prepleta svoj članek o kongresu z zanimivimi opazovanji in vtiski iz tujine, zlasti glede na vesti o prihodnji vojni, o nemški bojaželjnosti, o krizi demokracije, o škotskem nacionalnem gibanju i. dr. Avtor se je v Veliki Britaniji navzel mirnejših pogledov na današnji položaj, ki nikakor ni brezupen. »Po težki gospodarski krizi začenjajo v Angliji govoriti o nje ponehavanju. Že se čuti vračanje v normalne čase: vse se zopet skuša postaviti na noge in vsak prispeva k vzpostavitvi reda ter moralnega in materialnega »standarda«. Čudno se sliši, vendar je res, da je Anglija danes najcenejša dežela na Zapadu, cenejša od Nemčije in Švice, a mnogo cenejša od Francije. V Londonu so ljudje očitno od leta do leta bolj zadovoljni in ne tožijo več o težkem življenju. Še malo, in tam se bodo samo spominjali »starih, hudih časov«. — V isti številki »Nove Evrope« je izšel prispevek Vojislava Bogićevića k zgodovini sarajevskega atentata, članek Marijana Mikca o našem filmu in polemičen sestavek dr. Hallerja o vprašanju, ali naj se ustanavljajo na univerzah stolice za komparativno književnost.

Češki glas o letošnjih »Kresnicah«. O letošnjem zborniku Mladinske Matice so priobčili praški »Národni Listy« beležko »Na 96 straneh je sodelovalo 70 otrok, med njimi tudi ljudskošolski učenci: to izrazito mladinsko delo, ki je novo po obliki in vsebini, prosto odvečnih fraz, polno iskrene neposrednosti, se uvršča med najzanimivejše, kar nudi mladinska književnost.«

Max Reinhardt je bil poklican v San Francisco, kjer bo režiral »Sen kresne noči«. V Ameriki ostane do oktobra, nato se vrne na Dunaj in bo režiral v Jožefovem gledališču.

Roman o Atili. O grozotnem hunskem kralju Atili, ki ga je pri nas opeval Anton Aškerc in čigar grob z zlato krsto je ljudska domišljija že ponovno iskala v raznih krajih slovenske Panonije, je izšel roman nemškega pripovednika Gerharta Ellerta z naslovom »Attila«. Kritika se izreka o njem prav ugodno.

Nepretrgan polet okoli zemlje

Angleški polkovnik Etherton hoče z letalom objadrati zemljo
Startal bo menda že v začetku avgusta

Polkovnik P. T. Etherton, eden najboljših poznavalcev Azije, bivši konzul Velike Britanije v notranjosti Kitajske, ki se je lani proslavil kot organizator angleškega poleta na Mount Everest, pripravlja svetu novo senzacijo, ki bo po možnosti zasenčila njegov himalajski podvig tako po organizaciji kakor po težavi izvedbe. Etherton kani s svojim aeroplanom objadrati zemljo v nepretrganem poletu. Startal bo na angleškem vzletišču Croydonu.

Takšen polet je seveda mogoč le pod gotovimi pogoji. Kajti navzlic ogromnemu napredku tehnike še danes nimamo letalskega motorja, ki bi lahko obvladal takšno vožnjo brez vmesnega pristanka. Etherton si hoče zaradi tega pomagati z drugačnimi sredstvi. Že zdaj organizira polnjenje rezervoarjev za bencin in olje v zraku.

Da je nepretrgan poleg okrog zemlje mogoč, to so dokazali že ponovni poleti ameriških in drugih pilotov. Moški letalci in ženske letalke, ki so se trgali za vztrajnostni rekord v zraku, so morali ostati nad zemljo po več dni. Krožili so neprestano v kolobarju, elipsi ali osmici in so se vrnili na zemljo šele tedaj, ko so dosegli zaželjeni uspeh. Izčrpane zaloge goriva so polnili v zraku, in sicer s pomočjo dolgih gumastih cevi.

Tudi Etherton si zamišlja na ta način svoj »non-stop« polet okolu sveta. Da si olajša podvig, je pripravil načrt za polet do zadnje podrobnosti. Prepotoval je z vmesnimi etapami Romunijo, Rusijo, Turčijo, Indijo, Niponsko, Aljasko in druge dežele. V trenutku, ko bo radio oznanil, da se letalo bliža postajališču za tankanje, se bo z letališča dvignilo letalo z rezervoarji goriva v zrak in bo od zgoraj napolnilo polkovnikove posode z bencinom in oljem.

Podjetje financira neko veliko angleško časopisno podjetje, ki si obeta od njega primerne publicitete in dobička s povečano naklado. To podjetje bo pridelilo Ethertonu nekega »letečega reporterja«, ki se bo menjaval s polkovnikom pri krmilu letala ter bo v »prostem času«, ko ne bo pri volanu, sestavljal brzojavna poročila za svoj koncern. Oddajal bo svoje članke na ta način, da bo na dogovorjenih krajih vrgel iz letala poštno torbo, ki jo bodo na zemlji prestregli ljudje, posebni zaupniki pa jo odprli in sporočili njeno vsebino po brzojavni poti v London.

Ethertonove priprave so že tako dozorele, da se bo polkovnik vrgel na realizacijo svojega načrta že v začetku avgusta. Mož pričakuje, da se mu bo podvig na celi črti posrečil.

Smrtna vest v letovišču

Kako je izvedela kancelarjeva žena za smrt svojega moža

Neki uslužbenec v vili San Angelo v Riccionu opisuje tragične okolnosti, v katerih je bila Dollfussovi soprogi sporočena smrt njenega moža.

Kancelarjeva soproga, ki je v blagoslovljenem stanju, je prebila zadnjo sredo predpoldne s svojima otrokoma v kopališču. Neki barkarol jih je peljal zjutraj na morje, kjer so se hladili v svežem zraku. Po povratku na peščino se je mati z otrokoma sprehajala na brežini. Opoldne je družinica mirno obedovala, popoldne pa počivala.

Zvečer ob osmih, ko je kancelarjeva soproga spravljala otroke spat, je pozvonil telefon v sosedni vili, kjer biva Mussolinijeva družina. Ministrski predsednik je pozval go Dollfussovo k aparatu ter ji sporočil, da je bil njen soprog popoldne pri vstopu v palačo na Ballhausplatzu ranjen. Pripomnil je še, da rana ni nevarna. Govoril je mirno, čeprav so se med tem odigrale velevažne stvari, kajti čim je Mussolini izvedel, da je Dollfuss mrtev, je dal mobilizirati vojsko in odredil, naj odidejo štirje zbori na koroško mejo. Šele ko je bila mobilizacija zaukazana, je stopil k telefonu, da obvesti svojega gosta o nesreči, ki je zadela družino.

Dollfussova soproga je bila zaradi sporočila močno vznemirjena. Trudila se je na vse načine, da bi dobila zvezo z Dunajem, toda vse telefonske proge so bile zasedene. Njeno spremstvo se je zaman trudilo, da bi dobilo zvezo. Te ure so bile strašne. Ob desetih zvečer pa je pridirjal v avtomobilu Mussolini. Izstopil je v vojaškem plašču in z avtomobilistovskimi naočniki na čelu ter sporočil Dollfussovi soprogi, da je njen mož mrtev.

Mussolini in njegova žena sta ostala pri vdovi in sta jo tolažila. Gospa Dollfussova si je medtem opomogla in ko je stopila v sobo k otrokoma, da se poslovi, se je popolnoma obvladala. Objela je malega Rudija in Evo, poljubila vsakega posebej ter jima dejala, ko je videla, da nočeta ostati otroka brez matere v Riccionu: »Le bodita pridna, jaz grem k očetu in se vrnem z njim k vama...« Potem se je odpeljala na postajo, kamor jo je spremil Mussolini z ženo. Pri slovesu je Mussolini poljubil Dollfussovi vdovi roko, potem pa se je nagio odpeljal nazaj v Rim, kjer je odredil nadaljnje ukrepe za pripravljenost italijanske vojske na avstrijski meji.

Dollfussova vdova se je po pogrebnih svečanostih na Dunaju vrnila zopet v Riccione, kjer bo ostala z otrokoma še nekaj časa, da si opomore od strahovitega udarca, ki ji je tako nepričakovano ugrabil moža.

Marije Dresslerjeve ni več

Smrt ene izmed najpriljubljenejših filmskih zvezdnic v Ameriki

Iz New Yorka poročajo, da je umrla znana ameriška filmska igralka Marija Dressler, ki je bila po svojih materinskih vlogah znana vsem obiskovalcem kinematografov.

Dresslerjeva je bila v Ameriki mnogo bolj priljubljena kakor Greta Garbo, kajti njene vloge niso bile tako težko zasnovane in tudi ni iskala problemov tam, kjer jih ni bilo. Posebno je Dresslerjevo priljubilo ameriškemu občinstvu dejstvo, da ni delala razlike med življenjem in platnom. Kazala se je takšno, kakršna je bila v resnici.

Pokojnica je učakala 63 let, postala pa je slavna šele v svojem 57. letu. Po materi je bila Američanka, po očetu Nemka. Pisala se je prav za prav Marija Körber.

Preden je šla k filmu, se je udejstvovala v revijah, in sicer je najrajša nastopala v komičnih vlogah. Šele pred šestimi leti je prišla v Hollywood, kjer pa so se prvi njeni filmi ponesrečili. Pozneje se je izkazalo, da to ni bila njena krivda, marveč krivda sestavljalcev besedil. Ko pa se je pojavila na platnu, se je takoj priljubila občinstvu. Kako so se zanimali zanjo v zadnjem času, pričajo poročila ameriških listov, ki pišejo, da ni minil dan, da ne bi prišlo v sanatorij, kjer je ležala bolna brez nade na ozdravljenje, na tisoče brzojavk. Vsak dan se je informiral o njenem stanju celo predsednik Roosevelt. Vsa Amerika se je tresla v pričakovanju smrti svoje velike matere na platnu in mnoge oči so se orosile, ko je prišla med ljudi vest o njeni smrti.

Marija Dressler v filmu »Ana Christie«

Nov slap

Iz Afrike poročajo, da so v reki Essequebo, blizu Georgetowna, prestolnice britske Guyane, odkrili ogromen slap.

Neka komisija, ki ji je bilo poverjeno delo za ureditev obmejnih vprašanj na ozemlju Britske Guyane, je na svojem potu prišla do kraja, kjer se je oddaleč slišalo zamolklo grmenje voda. Člani odprave so v začetku menili, da bruha kje v bližini ognjenik ali da se trese zemlja. Šli so v smeri, odkoder je prihajalo bučanje in so v največje iznenadenje odkrili gigantski slap. Voda grmi čez skale v globočino in ustvarja pri tem igro pršečih meglic. Osebe, ki so videle slap, pravijo, da vzdrži primero z najlepšimi slapovi na zemlji.

Britska vlada bo zdaj napela vse sile, da privabi v svojo Guyano tujce, obenem pa so na delu tudi strokovnjaki, ki bodo izrabili vodno silo za električni pogon.

Nova pariška pijača

V Parizu je prišla v modo nova pijača, posebne vrste mešanica belega in rdečega vina. Pijača se imenuje »vin blanc cassis« ali kratko »cassis« in je že postala pravcata ljudska pijača v vročih poletnih dneh.

Ta pijača, ki sestoji skoro izključno iz rdečega vina, kateremu dodajo za brizg belega, vsebuje le malo alkohola in pravijo, da izborno gasi žejo. Morda se spričo tega tudi pri nas kdo spomni, da bi bilo dobro, če se pomeša čaše pristnega cviička z žlico izvrstnega ljutomerčana. Potem nam ne bo treba poleti uživati francoskih vinskih mešanic.

Mali Napoleon

Smrt materialista v najpopolnejšem pomenu besede: za dosego njegovih smotrov se je posluževal vseh sredstev

Na posestvu v Louveciennesu je umrl v svojem 60. letu znani francoski tvorničar dišav François Coty.

François Coty se je narodil kot sin siromašnih staršev v Ajacciu na Korziki. Kmalu pa je dal slovo svoji ožji domovini, ker je začutil v sebi nepremagljivo silo, ki ga je vlekla v veliki svet. Bil je namreč silno slavohlepen. Hotel je postati bogat mož, ugleden človek s političnim vplivom. Hotel je osvojiti Pariz in ves svet, zato je ustanavljal časopise in snoval tvornice.

Kot mlad, neznan mož je prišel v francosko prestolnico. Dejstvo, da se je rodil v Ajacciu na Korziki, ga je navdajalo s posebnim ponosom. Domišljeval si je namreč, da se ni le slučajno rodil na Korziki, utvarjal si je, da ga je usoda s tem določila za višjo nalogo in smoter. Te in takšne misli so vedno obletavale možgane Cotyja in do zadnjega diha si je predstavljal, da pride dan in ura, ko bo ustreženo njegovemu slavohlepju ter bo postal drugi Napoleon Francije.

François Coty

Francija se je videla Cotyju kakor pripravljena za njegove pustolovske načrte. Zdela se mu je kakor nalašč izbrana, da bo lahko izvršil svoje temne zasnove in skrivnostne manipulacije. Povsem neovirano je mogel živeti svojim nagnenjem, ne da bi zadel na kakršenkoli resen odpor. Pariz si je pridobil s svojo brezobzirnostjo, s svojim brezvestnim kupčijskim sistemom — s komolci.

Najprej je osnoval tvornico za dišave, ki so šle silno v denar. Ta tvornica je raznesla Cotyjevo ime po vsem svetu. Ampak tako slavohlepnemu človeku je bilo to vse premalo. Nikakor se ni mogel omejiti na to, da bi ostal samo tvorničar parfumov. Ko pa je videl, da mu ta kupčija ne uspeva več izvrstno, je nemudoma preuredil tvornico in začel izdelovati druge reči, ki so se razpečavale bolj ročno kakor dišave. Med vojno je n. pr. neumorno izdeloval potrebščine za vojsko. Bil je v tem pogledu pravcata hijena in prelivanje krvi mu je bila dobrodošla prilika za gmotno okoriščanje ter polnenje žepov z denarjem, ki so ga morali drugi plačevati za krvavi ples. François Coty je na ta način zaslužil ogromne vsote.

Ob koncu vojne je bil Coty imovit človek. Njegovo ime je bilo znano po vsem svetu, njegovi nastopi, podprani po denarju, so vselej dosegli zaželjen uspeh. Tako je Coty smatral, da je napočil ugoden trenutek, ko se bo lahko zavihtel na najvišjo lestvico v državi. Začel se je zanimati za politiko. Saj je imel dovolj sredstev, še več pa seveda nesramnosti, da si je lahko privoščil to igro. Jel je ustanavljati liste.

Ustvaril je sčasoma močan koncern tiska. Drugi lastniki listov so z zavidljivimi očmi zasledovali Cotyjevo početje: bilo jih je v resnici strah, da jih ta karierist in vojni dobičkar ne bo zasenčil in prekosil. Zato se je začel proti Cotyju nekakšen tih bojkot. Skušali so ga izključiti iz svojih vrst, toda borba proti njegovim milijonom je bila brezuspešna. Denar je zmagal. Coty se je trudil, da bi vendarle dosegel svoj namen. Toda to se mu ni posrečilo, kajti ni bil nikoli novinar po srcu in duhu, vse, kar je storil, je storil zaradi dobička in slavohlepnosti. On ni dajal javnosti v svojih listih informacij, vsaka stvar je bila tako prikazana in obdelana, kakor si je sam želel. Pri tem je igral denar ogromno vlogo. Z denarjem ni samo kupoval, z njim je tudi podkupoval ljudi. Delal je tudi umazano konkurenco lastništvom listov s tem, da je nastavil ceno svojega lista niže. Nekaj časa so ga ljudje kupovali, kmalu pa so spoznali, da Cotyjeva glasila niso nič cenejša od drugih — prav zavoljo tega, ker niso poročala objektivno. Tako si je hotel Coty ustvariti teren za svoje politične avanture — kar se mu pa le ni posrečilo.

Nekaj časa se je le zdelo, kakor da je Coty najvplivnejši in najbogatejši mož Francije. Njegovi listi so namreč prospevali, tudi njegove tvornice za dišave so delale z dobičkom. Posrečilo se mu je, da si je z denarjem pridobil velik krog »prijateljev«. Na nepojasnjen način je tudi dosegel čast senatorja. Vsi, ki so poznali njegovo kariero, pa so se s studom obračali od njega. In najhujši udarec je dobil tedaj, ko so prišle volilne nepoštenosti na dan ter je prišel njegov mandat v nevarnost. Sen o časti ministrskega predsednika je bil za vedno zaključen.

Ob začetku svetovne krize pa je prišel še drugi polom. Cotyjeva podjetja so se začela rušiti drugo za drugim. Predobro so Francozi spoznali, kakšen mož se jim je ponujal. Na koncu je ostalo ime vojnega dobičkarja in umazanega samoljubca brez bleska in privlačnosti. Ko so mu še naprtili proces zaradi utaje davkov, je prišel konec. L. 1933 so ga na občnem zboru dnevnika »Figaro« izrinili iz upravnega sveta kljub milijonom, ki je še tedaj razpolagal z njimi. Še prej je propadel njegov lažno naslovni list »Ami de Peuple«, ki je bil pravo slepilo za bralce. S tem polomom je bila Cotyjeva »slava« dokončno odpravljena. Pridružil se ji je še ločitveni proces, ki ga je veljal milijone in potem je bilo vsega konec.

Cotyjeva žena, roj. le Baron je namreč zahtevala od moža visoko odpravnino. Tolikih stroškov pa mož, ki so ga podrle žo poprej nesrečne spekulacije, ni več zmogel. Lani je zaradi tega ustavil vse svoje liste in odpotoval na svojo graščino na Korziki, kjer ga je zdaj pobrala pljučnica. Zanimivo je pri tem, da ločitveni proces njegove bivše žene proti njemu še zdaj ni zaključen.

Kancelar Schuschnigg

Novi avstrijski kancelar dr. Kurt pl. Schuschnigg šteje komaj 37 let ter ima za seboj razmeroma kratko politično kariero. Narodil se je v Rivi ob Gardskem jezeru generalu Arturju Schuschniggu, obiskoval je gimnazijo Stella matutina v Feldkirchu na Tirolskem, univerzo pa v Innsbrucku in se je posvetil advokaturi. Bil je v svetovni vojni in si je pridobil več odlikovanj.

Kot vojni ujetnik je živel nekaj časa v Italiji, odkoder se je vrnil l. 1919 domov. Politično je stopil na plan v aprilu 1927, ko je bil izvoljen v državni zbor. Pri preosnovi Bureschove vlade l. 1932 je postal pravosodni minister. Potem je prevzel naučno ministrstvo, poleg katerega je vodil nekaj časa tudi resor za pravosodje. — Schuschnigg je oče raznih reform v prosvetni stroki, kot človek pa je pripadal najožjemu krogu pokojnega kancelarja dr. Dollfussa.

Materialna napaka vzrok letalske nesreče

Švicarska komisija, ki je natančno proučila vzroke letalske katastrofe Condorjevega potniškega letala pri Tuttlingenu, objavlja: Desno krilo letala se je našlo kakšnih 800 m od mesta, kjer sta bila nosilna kabla. Iz tega se da presoditi, da se je zrahljala vez opornega kabla, ki je nosila desno krilo ponesrečenega aeroplana. To je bil pravi vzrok, da je aeroplan treščil na zemljo in pokončal potnike in posadko.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

V stratosfero z balonom, na zemljo s padali

Podrobnosti o ponesrečenem ameriškem vzletu

Iz New Yorka poročajo nekatere zanimive podrobnosti o ameriškem vzletu v stratosfero, ki ga je podvzel v soboto zjutraj znani major Kepner z dvema tovarišema stotnikoma.

Deset ur so se letalci dvigali, v višini 18.290 m pa so opazili, da se balon več ne dviga, marveč stalno pada. Plašč balona se je na več mestih pretrgal in se ni mogel držati v zraku. Ko je balon padel do višine 10.000 m, pa so letalci videli, da velja napraviti nagel sklep, če se hočejo rešiti. Sklenili so torej, da drug za drugim odskočijo s padali na zemljo.

To ni bilo posebno težko, ker so imeli ves čas dviganja v vis pripravljena padala. Ko so videli, da pada balon z brzino 150 m na minuto in da zeva v plašču 15 metrov dolga razpoka, so se pripravili na odskok. Prvi je skočil iz gondole Anderson, in sicer v višini 1500 m. Njemu je sledil v višini 900 m Stevens, zadnji pa major Kepner, ki je ujel prav zadnji trenutek za odskok, kajti bil je samo 150 m nad zemljo, ko je skočil iz gondole.

Vsi trije letalci so srečno pristali na neki farmi v državi Nebraski. V ne preveliki oddaljenosti je potem priletela na zemljo tudi gondola z balonom. Gondola se je zaradi precežnjega sunka močno stresla, toda naprave v nji so ostale ohranjene. Letalci pravijo, da se je vzlet ponesrečil zaradi precejšnjega sunka močno stresla, balon v veliki višini. Najprej se je odtrgalo nekaj vrvi, nato se je preluknjal na več mestih balonov plašč in letalci so videli, da se jim ne bo mogoče rešiti drugače kakor s padali.

Prazgodovinska svatba

Dva zakonska kandidata iz Chicaga sta si izmislila originalno poročno ceremonijo, kakršne še ne beležijo ameriški anali.

Že priprave za svatbo so bile kaj neobičajne. Priče in gosti so namreč prejeli vabilo, naj ne pridejo na svatbo v običajni družabni obleki, marveč naj se pokrijejo samo z kozjim kožuhom. Ta domislek je nekaterim zelo ugajal in so ga povabljenci radi sprejeli. Svečenik, ki je opravil poročni obred, se je v tem pogledu pridružil večini.

Ženin in nevesta sta si sama izbrala spremstvo, sestoječe iz sedmih oseb. Poroka se je vršila v antidiluvialni dvorani prazgodovinske razstave v Chicagu. Za ogromno postavo papirnega brontozavra so svatje odložili oblačila ter se ogrnili z majhnimi kozjimi kožuščki. Sprevod je krenil nato k improviziranemu altarju na dnu dvorane, kjer je bila zveza zapečatena.

Jetika in sončenje

Angleška zdravnika Hoss in Erwin:, voditelja bolnice v Dromptonu, objavljata v »British Medical Journalu« članek, iz katerega izhaja, da je šestina jetičnikov, katere sta zdravila, dobilo to bolezen zaradi neprevidnega sončenja. Ljudje, ki so mršavi in izčrpani, se smejo le zmerno izpostavljati sončni svetlobi. Vsakdo, ki ga sončna kopel utrudi ter čuti temperaturo ali se celo ponoči poti, mora nemudoma ustaviti sončenje, sicer mu postane nevarno in ga lahko ugonobi.

Maršal Lyautey

Originalna in stvariteljska osebnost

Postava pokojnega francoskega maršala Lyauteya se dviga med najvišje vojaške figure Francije. Čeprav pokojniku ni bilo dano, da bi se izkazal v svetovni vojni, krasi njegovo glavo lovorov venec. Saj je z dejanji dokazal, da si lahko človek tudi na ta način zasigura častno mesto v zgodovini.

Lyauteyev oče, ki je služil vojake pod Napoleonom, se je oženil z lotarinško plemenitašinjo. Pisala se je Laura de Grimoult de Villemofte. Mladi Lyautey je užival aristokratsko-rojalistično vzgojo. To je napravilo iz njega zvestega republikanca, ki pa je teoretično le bil prepričan o monarhistični nadvrednosti države.

Nezgoda, ki ga je zadela dve leti po rojstvu, je storila, da je moral deček leta in leta preležati v ležalki. Natrl si je namreč hrbtenico. To je ustvarilo že v dečku tako zvani manjvrednostni kompleks, ki je spodbujal otroka k višjim smotrom. Bil je zelo slavohlepen.

Pozneje je prišel v vojaško šolo, kjer pa je silno mrzil dril. V tej šoli se je njegovo naziranje do monarhije in republike dokončno izčistilo. Spoznal je namreč, da so republikanci mnogo čvrsteiši v idejnem pogledu kakor monarhisti, ki so imeli med njegovimi sovrstniki zelo omejene poglede na svet. Tako si je poznejši vojaški dostojanstvenik pridobil mnogo prijateljev ne le med častniki, ampak tudi med pisatelji. Lyautey je bil izrazit aktivist. O aktivizmu je zapisal te-le besede: »Najsi pride človek iz takšnega socialnega miljeja kakor hoče, najsi bo katerikoli vere, vedno prinese v življenje nekaj, kar mu pravi, da je treba delati ter se priključiti veliki celoti. Vsi se borimo proti moralnemu nihilizmu, podiramo umetne stene, ki nas ločijo in delamo za splošni mir ter ustvarjamo narodni veličini velike može, ljudi brez doktrinarne tesnosrčnosti, brez strankarskega duha.« Tako se je glasil Lyauteyev program.

Garnizijsko življenje ni prineslo Lyauteyu, ki je bil mož dejanja, nobenega zadoščenja. Preveč sta ga preganjala demona dolgčas in slavohlepje, da bi mogel životariti v vojašnici. Rajši se je dal uvrstiti v neki vojaški oddelek v Alžeriji. Tam je kampiral s svojim švadronom pod milim zvezdnim nebom. To življenje je napravilo na Lyauteva nepopisen vtis. In tako je srečalo leto 1894 Lyauteya že v činu majorja, ki se je neprestano spraševal, če je pametno ali nespametno tratiti čas z vojaščino. Tedaj ga je srečal general de Boisdeffre v Indokini. Tam je Lyautev slišal iz ust generalnega guvernerja de Lanessana zelo mnogo koristnih stvari. Spoznal je tudi inteligentno kolonizacijsko metodo. Ta guverner je namreč zastopal načelo, da delajo Evropci velikanske napake, ko si osvajajo tuje dežele s silo. Tedaj je namreč bilo v modi naziranje, da treba vdreti v takšne dežele, ki so imele staro civilizacijo. Tako se je Lyautey naučil spoštovanja načela, da je treba kolonijo vedno vladati v slogi z njenim domačim poglavarjem. Čim bolj spoštuje kolonizator tradicije dežele, ki jo je dobil v upravljanje, čim bolj se trudi, da bi pritegnil domačega vladarja na sebi enako stopnjo, tem uspešnejše je njegovo kolonizatorsko delo.

Ta metoda se je z Lyauteyevimi sposobnostmi sijajno obnesla v Tonkingu, kamor je usoda Lyauteya zanesla po njegovih lastnih besedah deset let prepozno. Tam je Lyautey spoznal Gallienija, izvrstnega kolonialnega častnika, ki se je tudi v svetovni vojni povzpel na stopnjo odličnega vojaškega poveljnika. Gallieni je našel v Lyauteyu izvrstnega sodelavca. Ko je odpotoval na Madagaskar z namenom, da zatre upor domačih vstašev, je vzel s seboj Lyauteya, ki je dovršil naloženo mu delo v kratkem mesecu dni.

Pozneje se je Lyautey, ki si je pridobil s svojo prakso velik ugled med kolonialnimi pionirji Francije, spoznal še z alžirskim guvernerjem Jonnartom. Ta se ga je spomnil v trenutku, ko so izbruhnili nemiri na alžirsko-maroški meji. Meja je bila namreč tam tako nesrečno potegnjena, da so roparski rodovi nepretrgoma vdirali v Oran in povzročali zapletljaje. Lyautey se je izkazal sijajnega diplomatskega posredovalca v razgovorih z Maročani. Nemiri, ki so vedno delali velike težave tej deželi, so naposled storili, da je Francija kljub mednarodnim spletkam dobila protektorat nad Marokom. Francija je izročila Lyauteyu guvernersko mesto.

Tako se je Lyautey z uspehom udejstvoval v francoski kolonialni politiki. Med vojno je Briand spoznal njegove velike zasluge za narodno obrambo in ga je pozval v Pariz, kjer mu je izročil vojno ministrstvo. Toda Lyauteyu je bil Pariz pretesen. Njegove politične ideje so se križale s sistemom parlamentarizma in sovražnost levičarskih struj, ki so slutile v njem Cezarja, ga je vrnila prvotni njegovi domeni, kjer je ostal delaven do l. 1925.

Zadnje Lyauteyevo delo je bilo organizacija kolonialne razstave v Parizu. Na nji je pokazal pokojni maršal vse svojo veliko erudicijo. In zdaj ga ni več. Z njim je izgubila tretja republika svojega največjega kolonialnega vojščaka, soustvaritelja afriške Francije.

ZANIMIVOSTI

L. 1937 bo dograjen most med San Franciscom in Oaklandom. To bo najdaljši most na svetu, veljal bo pet milijard dinarjev.

Najmanj prometnih nesreč se primeri ob sredah, največ ob sobotah in nedeljah, potem ob torkih, četrtkih, petkih in ponedeljkih.

Največ zločinov se izvrši ob nedeljah, največ aretacij pa je ob sobotah.

Najdražji red, ki si ga izposojajo za filmske produkcije v Hollywoodu, je angleški Victoria Cross. Kadar si ga izposodijo, morajo ateljeji najprej položiti 175 funtov jamčevine, za vsak teden pa morajo plačati 10 funtov izposojevalnine.

Anekdote

Obisk ruskih letalcev v Parizu

8. avgusta obiščejo Pariz tri ruska vojaška velebetala, katerih posadka bo štela 30 mož. Rusi bodo prileteli v francosko prestolnico s štirikrovniki. Spremljal jih bo osebno komisar za letalstvo. Od Moskve do Pariza bodo Rusi leteli nepretrgano.

ANEKDOTA

Talleyrand se je pogovarjal z nekim filozofom, ki je razvijal temo slovitega modernega metafizika.

»Metafizik je mož, ki ume mojstrsko pisati s črnilom na kos črnega papirja,« je dejal Talleyrand.

VSAK DAN ENA

»Pomisli mama, če bi me šlo zdaj poskrivali!« (»Judge«)

SPORT

Seniorsko plavalno prvenstvo

je za nami. Tokrat ni bilo tako razburljivo, kakor prejšnja leta. Naša Ilirija je imela že pred pričetkom tekem prvenstvo tako rekoč v žepu, ker se tekmovanj niso udeležili mnogi najboljši jugoslovenski plavači, člani obmorskih klubov. Le ti so uganjali iz nerazumljivih razlogov pasivno rezistenco, sušaška Viktorija pa je tik pred zaključkom tekmovanj odstopila od konkurence zaradi protesta proti povsem pravilnemu odloku razsodišča, da se uspeh neke plavačice Viktorije razveljavi, ker se je na obratu nepravilno obrnila. Tako je letošnje državno plavalno prvenstvo poteklo kakor nekaka večja prireditev domačega kluba, ki si državnega prvenstva bržkone nikdar več ne bo tako lagodno prisvojil, kakor tokrat.

Sveže si zmage, počivajo Ilirijanke na trdih ležiščih, ki pa so že postlana z nekaj lovorike. Srednji dve sta Lampretova in Bradačeva, ki najuspešneje zastopata naš plavalni sport.

Najboljša Ilirijana Fritsch (levi) in Mihalek, ki sta zmagala najboljše plavače obmorskih klubov. Najlepša uspeha državnega prvenstva pa je dosegel Mihalek, ko je postavil dva nova jugoslovenska rekorda na 400 in 1500 m s časom 5:33.3, oziroma 22:29.5. Prvi rekord je izboljšal za 1.2 sekunde, drugega pa za 22.4 sekunde.

Zadnji odmev s plavalnega prvenstva

Leta 1931 je bilo, ko smo v Ljubljani zadnjič imeli državno prvenstvo v plavanju. Še so nam v spominu napete in zanimive borbe. Že predtekmovanja so držala v napetosti vso Ljubljano, ko se je lulika ločila od pšenice, ko so res najboljši prišli v finale. Padali so rekordi drug za drugim, vladalo je razpoloženje, da si boljšega misliti ne moremo, z eno besedo, videli smo sport v pravem pomenu besede.

In letos? Kakšna razlika! Človek ne bi verjel, da gre tu za ponosni naslov jugoslovenskega prvaka v plavanju. Prijave so sicer dale slutiti, da bo na startu vsa jugoslovenska elita, ko se je pa tekmovanje pričelo — bridko razočaranje. Zastonj smo čakali, da se bodo pozivu starterja odzvali stasiti sinovi slavnega »Splita grada«. Državno prvenstvo brez državnega prvaka. Konkurenca je bila minimalna, temu primerni so bili seveda rezultati. Kje so ostali napovedani rekordi? Boren je bil izkupiček tridnevnega tekmovanja, ako ne bi bilo Mihaleka, bi rekordna tabela ostala neizpremenjena. Samo on je rešil čast. Samo tam, kjer je on nastopal, je bilo tekmovanje v resnici zanimivo. Nudil nam je na 1500 in na 400 m borbe, ki nam bodo ostale še dolgo, morda neizbrisno v spominu. Ti dve točki in pa gigantska borba med Fritschom, Minijem in Ciganovićem so bili edini svetli trenutki vsega tekmovanja.

Kdo je krivec? Zakaj je bilo letošnje prvenstvo prireditev drugega reda? Odgovor ni težak. Manjkala je zabela, manikala je ona borba, ki je povzročila, da ima danes sport toliko pristašev. Jadran iz povsem neznanih vzrokov ni nastopil, čeprav je imel v Ljubljani dosti tekmovalcev. Plavači so sami izjavili, da bi z največjim veseljem tekmovali, niso pa tega storili, ker jim je Jadran nastop zabranil. Ne bomo se spuščali v prazno razmotrivanje, da-li se tako postopanje strinja s sportnimi principi, dejstvo je, da je bila zrevoltirana vsa publika, ki bo prihodnjič dobro premislila, preden se bo dala potegniti za nos tako kot so jo topot. Tako se ne propagira sport, pač pa se odganja še tisto malo število pristašev, ki je ostalo sportu naklonjeno klub nezdravim prilikam.

Izredno mučno je vplival eksodus, ki ga je povzročila Viktorija. Wimmerjeva te morala biti diskvalificirana, ker sicer ne bi bila potrebna pravila, ki predpisujejo način plavanja in obračanja. Pri vsaki točki je starter opozoril tekmovalce na način plavanja in kako je treba obračati. Wimmerjeva je bila že ponovno zaradi napačnih obratov diskvalificirana, Viktorija bi storila bolje, da bi jo naučila pravilnega obrata, ne pa da je odstopila. Lepo bi bilo v sportu, če bi vsak užaljeni enostavno odstopil. Radi verjamemo, da je bila diskvalifikacija Wimmerjeve za Viktorijo težak udarec, toda tudi v življenju ni vse z rožicami postlano in sport je samo zato, da usposobi človeka za življenje.

V bodoče priporočamo plavalnemu savezu, da določi za vsako prijavljeno točko gotovo kavcijo, ki naj bo tako visoka, da se bo klub dobro premislil, preden bo odstopil oziroma sploh ne bo nastopil. Takega prvenstva kot letos ne želimo nikoli več in upamo, da bo letošnji primer ostal osamljen v zgodovini jugoslovenskega plavalnega sporta.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin.

Temperatura: prve številke pomenijo 31. julija

Ljubljana 7, 760.8, 20.0, 79, S1, 2, —, —; Ljubljana 13, 759.2, 28.4, 58, SSW2, 3, —, — Maribor 7, 760.7, 18.0, 80, 0, 4, —, —; Zagreb 7, 760.9, 21.0, 80, ESE1, 0, —, —; Beograd 7, 760.5, 23.0, 70, W1, 0, —, —; Sarajevo 7, 762.6, 17.0, 90, 0, 0, —, —; Skoplje 7, 762.5, 22.0, 70, E1, 0, —, —; Split 7, 760.1, 25.0, 60, 0, 0, —, —; Kumbor 7, 760.9, 25.0, 80, ENE1, 0, —, —; Rab 7, 760.3, 25.0, 50, 0, 0, —, —.

Temperatura: Ljubljana 30.5, 17.6; Maribor 26.4, 17.0; Zagreb 31.0, 20.0; Beograd 31.0, 19.0; Sarajevo 30.0, 13.0; Skoplje 32.0, 16.0; Split 33.0, 22.0; Kumbor 32.0, 22.0; Rab 30.0, 21.0.

Vremensko stanje 31. julija: Ciklon s središčem nad Atlantskim oceanom in Baltiškimi državami vlada nad vso Evropo. Slab sloj visokega pritiska se zadržava še nad Balkanskim polotokom. Prevladuje oblačno vreme v zapadni in severnovzhodni, vedro v ostalih delih Evrope. Temperatura je narasla v vsej Evropi. — V Jugoslaviji je bilo včeraj vedro in toplo vreme v vsej državi. Minimum v Pleviju 11, maksimum v Mostarju 35 stopinj C.

Razpis

propagandnega stafetnega teka po Mariboru

za darilo »Mariborskega tedna« dne 8. t. m. ob 19. uri.

Tek priredi poverjeništvo JLAS v Mariboru. — Pravico udeležbe imajo vsi verificirani in neverificirani atleti kot tudi Sokoli, dijaki in vojaki. — Teklo se bo po pravlih JLAS. — Prijave brez prijavnine je treba poslati do 6. t. m. opoldne na naslov Evgen Bergant, Maribor, Razlagova ulica. Pisarna »Mariborski teden«. — Stafetno moštvo tvori po 7 tekačev, ki morajo biti enotno oblečeni (dresi).

Proga: Start izpred igrišča ISSK Maribora v Ljudskem vrtu na Koroščevi cesti. I. predaja (220 m) Drž. moško učiteljišče. II. predaja (280 m) Šumarska šola. III. predaja (140 m) Sresko načelstvo (Jugoslovanski trg). IV. predaja (400 m) Zrinjskega trg. V. predaja (150 m) Kavarna Evropa. VI. predaja (500 m) Veletrgovina Turad. VII. predaja (120 m) cilj Trg Svobode. Skupna dolžina proge 1810 m.

Razsodišče: Vrhovni sodnik: Kramberger Franjo. Tehnični vodja in starter: Bergant Evgen. Sodniki: Beigott, Cestnik, Fišer, Kramberger B., Perin, Starašina, Kebrič, Venutti. Zapisnikar: Dobčnik.

V nekaj vrstah

V nedeljo se je na igrišču Amaterja v Trbovljah odigrala

prijateljska tekma domačega Amaterja s Slogo,

ki se je končala z rezultatom 10:0 za Amater. Trboveljsko moštvo je nastopilo z mladimi, novimi močmi, ki bodo, kakor kaže, krepka opora klubu. Moštvo Amaterja se pridno pripravlja za jesensko tekmovanje, da se spet prebori na mesto, ki ga je zavzemalo kot večletni prvak trboveljskega okrožja. Fantje od Amaterja so igrali lepo kombinacijsko igro, da moštvo Sloge rutiniranemu nasprotniku ni moglo do živega. Občinstvo je s tekme odneslo najboljši vtis. S. s. Božič je sodil objektivno.

Ker so se po nedeljskih srečanjih v skupinskih tekmah že precej razčistile prilike, ni odveč, če naknadno objavimo tudi še

slike prvenstvenih tabel

— vsaj v glavnem — v ostalih skupinah. V I. skupini vodi BSK s 4 točkami (6:4) pred Vojvodino in Jugoslavijo s 3 ozir. 2 točkama. V II. skupini — ki je še brez petega tekmeca, prvaka skopeljskega podsaveza, vodi trenutno Bask s 3 pred Sparto in Radničkim z 2 ozir. 1 točko. V III. skupini vodi sarajevska Slavija s 4 pred Saškom in Hajdukom (!) s 3 ozir. 2 točkama. V IV. skupini vodi osiješka Slavija s 4 pred zagrebško Concordijo in Krajišnikom s 3 ozir. 1 točko. Zaenkrat preti prav za prav še vsem favoritom nevarnost, da ne bodo prišli do ožjih tekem. Toda žoga je okrogla in prihodnja nedelja bo prinesla spet nova presenečenja. Na sporedu so: v I. skupini: Jugoslavija in BSK ter Vojvodina in ŽSK, prva v Beogradu, druga v Novem Sadu, v II. skupini Radnički : Gradjanski v Kragujevcu, v III. skupini Split in Hajduk v Splitu ter Sašk in Slavija v Sarajevu, v IV. skupini Krajišnik in Hajduk (Osijek) v Banjaluki ter Slavija in Concordia v Osijeku, in končno v V. skupini Ilirija in Hašk v Ljubljani.

Jugoslovanski boksaški savez

objavlja poziv, v katerem sporoča, da se je boks ločil od težkoatletskega saveza in si je zdaj sam nadel nalogo, da bo organiziral ves amaterski in profesionalni boksaški sport v naši državi. Novi savez je že izdelal potrebna pravila in pravilnike, po katerih bo vsem ljubiteljem te sportne panoge omogočeno uspešno gojiti to plemenito sportno panogo. Zato poziva boksaški savez vse klube, boksače in prijatelje boksaškega sporta, da pristopijo v novi boksaški savez. Savez že zdaj opozarja vse boksače, da bodo za udejstvovanje v tej panogi potrebne posebne savezne legitimacije in je v bodoče prepovedano uporabljati naziv prvaka države, dokler savez ne bo izvedel zadevnih tekmovanj. Vse informacije in navodila daje interesentom tajništvo JBS v Zagrebu, Kukuljevičeva ul. št. 51-I.

Današnji nogomet v Celju. Danes, v sredo, ob 18.30 se bo pričela na celjski Glaziji zanimiva nogometna tekma med oldboyskim moštvom SK Celja in moštvom celjskih članov »Merkurja«. Za tekmo vlada precejšnje zanimanje.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Važna seja načelstva bo drevi ob 20.30 v kavarni »Evropi«. Udeležba za vse odbornike strogo obvezna. — Lahkoatletska sekcija. Drevi ob 18. naj pridejo v Stadion zaradi kuluka vsi aktivni člani sekcije. Danes se bo delalo sigurno! Jutri ob 18. strogo obvezen trening za vse člane na starem igrišču, važno zlasti za dolgo in srednje-progaše. Starman, Šporn in Bručan sigurno! Poravnajte članarino in oddajte klubovo opremo. — (Hazenska sekcija). Jutri obvezen trening za vse. Ker smo tik pred tekmami za drž. prvenstvo, je udeležba nujno potrebna. Proti tistim, ki bodo neupravičeno izostale, bo sekcija strogo postopala.

ŽSK Hermes (kolesarska sekcija). Redna seja odbora bo drevi ob 20. pri Kočarju. Dne 5. t. m. bo dirka juniorjev za podsavezno prvenstvo na progi Vič-Vrhnika-Logatec ter obratno s startom in ciljem ob 15. pred gostilno Pirnat. Pozivajo se vsi verificirani juniorski vozači, da se seje sigurno udeleže zaradi prijave na podsavez. Vsi točno! Avbelj in Abulnar sigurno! — (Motosekcija). Za nacionalno dirko, ki bo 12. t. m., trening danes od 18. dalje. Vabljeni dirkači vseh klubov, pa tudi oni, ki niso člani nobenega kluba in se nameravajo dirke udeležiti. Za člane kluba udeležba obvezna.

Motoklub »Ilirija« je poslal v objavo obširen razpis IV. motociklistične gorske hitrostne dirke na Ljubelj, ki bo dne 15. t. m. Zaradi obsežnosti bomo razpis objavili v eni izmed prihodnjih številk. Prijave se sprejemajo le pismeno s točno izpolnitvijo priložene prijavnice in položitvijo prijavnine, in sicer 10 Din za vozilo. Zaključek prijav dne 7. avgusta t. l., za pozneje dospele prijave dvojna prijavnina. Prijave sprejema tajništvo M. K. »Ilirije«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15 (telefon 2066).

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Sokol

Načelništvo ljubljanske sokolske župe objavlja: Članstvo sokolske župe Ljubljana odpotuje na pokrajinski zlet v Zagrebu s posebnim sokolskim vlakom v petek 3. avgusta ob 16.30 iz glavnega kolodvora. S tem sokolskim posebnim vlakom morajo potovati brez izjeme vsi telovadci in telovadke in tudi vse ostalo članstvo, ki bo imelo slavnostni sokolski kroj ali narodno nošo. Na zlet potujemo kot organizirana in disciplinirana sokolska armada. Tudi vse netelevadeče članstvo, ki sicer v soboto 4. t. m. ne bo zaposleno po svojih dolžnostih, naj s svojim zgledom podpre skupnost našega pohoda na zlet. Pripomniti pa moramo, da se morejo peljati na zlet s posebnim sokolskim vlakom poleg telovadečega članstva samo oni, ki bodo imeli slavnostni sokolski kroj ali narodno nošo. Na zlet potujemo v civilni obleki. Slavnostne kroje vzemite seboj in glejte, da bo ljubljanska župa po svojem članstvu dostojno zastopana v sprevodu. Vse članstvo mora biti zbrano na kolodvoru po društvih najkasneje do 16. ure. Ob 16.10 bo zbor vsega članstva pred vlakom, nakar se porazdeli v posamezne vozove. Zbor in razdelitev v vozove se izvrši ob vsakem vremenu. V Zagreb prispemo istega dne ob 19.57. Izstop iz vlaka in zbor članstva se izvrši samo na zapoved vodnika, ki bo župni načelnik br. Vrhovec Lojze. Odhod naše župe iz Zagreba bo v nedeljo 5. avgusta ob 23.05 s kolodvora Zagreb—Sava. V Ljubljano prispemo ob 3.09 zjutraj. Zborno mesto za odhod je skupno prenočišče. Vsi, ki so se peljali na zlet s sokolskim posebnim vlakom, se morajo z istim tudi vračati, razen onih, ki gredo na izlete.

Nezlomljivost sokolskega bratstva. Brat Antonin Boguslavski, eden izmed prednih funkcionarjev poljskega Sokolstva, objavlja v zadnji številki »Sokola« kratek članek pod gornjim naslovom, ki pove zelo mnogo:

Razna nesporazumljenja poljsko-češkoslovaška, ki komplicirajo dobre odnošaje med dvema bratskima narodima, so težko zadela poljsko — in verujemo — tudi češkoslovaško Sokolstvo. Sokolsko bratstvo, sklenjeno pred leti in propagirano po naših najboljših možeh, pa mora ostati tudi sedaj nedotaknjeno. Je stvar politikov in diplomatov, da odstranjujejo konflikte; toda naša sokolska dolžnost je, da se ne damo vplivati po trenutnih valovanjih dnevne politike na resnično bratstvo. Bratstvo, to je, je bilo in bo vedno nezlomljivo.

50-letnica sokolske pesmi »Lvi Silou«. Kdo izmed Sokolov ne pozna te mogočne koračnice? Saj jo svirajo na vseh javnih nastopih naše, češkoslovaške, poljske in ostale sokolske godbe. Besedilo pesmi »Lvi silou« je napisal učitelj Fr. Pelc leta 1884 in ji je skomponiral tudi napev, ki ga je znani komponist sokolskih koračnic Fr. Kmoch iz Kolina vporabil v tako zvani sokolski koračnici, znani po vsem sokolskem svetu.

Ženske tekme Praga—Brno—Bratislava med najboljšimi telovadkami iz Prage, Brna in Bratislave bodo v septembru. Obsegale bodo peteroboj, tek na 100 m, skakanje v višino in daljino, suvanje krogle in metanje kopja. V Pragi so 11. julija bile izločilne tekme za praško zastopstvo ter je pri njih dosegla prvo mesto s. Hržebržinova, ena najboljših češkoslovaških telovadk vobče. Najlepši rezultati so bili v teku na 100 m 13.8 sekund, pri skoku v višino 128 cm, v daljino 410 cm, metanju kopja 22.93 in metanju krogle 11.13 m.

Na Zaplazu na šentansko nedeljo 1914

V 169. štev. »Jutra« sem pod gornjim naslovom čital, kako je bila na Zaplazu pri Čatežu razglašena splošna mobilizacija. Dovolite, da drugo polovica dopisa nekoliko popravim, oziroma spopolnim.

Ob šentanski nedelji na Zaplazu ni nikdar žegnanja in tudi l. 1914. ga ni bilo. Ljudstvo tiste nedelje po sv. Ani sploh tako ne nazivlje. Pač pa je bil omenjeno nedeljo gori velik shod dolenjskih mož in fantov, ki so ga bili sklicali takratni klerikalni gromovniki. Kot govornik bi bil moral nastopiti sam takratni deželni glavar dr. Šušteršič. Umevno, da se je dolenjsko ljudstvo zaradi silne agitacije in pritiska od gotove strani številno udeležilo tega shoda, deloma tudi iz radovednosti, lepega vremena in razvedrila. Čudno, da pokojni Nace ni povedal, da je bil na ta klerikalni bumbum povabljen, da po svojih močeh povzdigne klerikalno slavje. Tudi jaz sem šele iz omenjenega dopisa zvedel, da so tisto klerikalno parado poveličevali tovariši s svojim petjem, kajti pri meni se ni bil nihče zglasil. Ne vem, je-li so bili tovariši takrat že drugega političnega mišljenja kakor jaz, ali pa morebiti časa niso imeli, ker jih je preveč zadrževal na Zaplazu tisti vsiljivi čateški krčmar.

Tik pred začetkom maše se je z avtomobilom pripeljal na Čatež pokojni dr. Lampe s svojim spremstvom. Iz avtomobila je metal letake in posebno izdajo »Slovenca« o vojni napovedi. Kmalu za njim so prišli tudi orožniki in prinesli uradni razglas mobilizacije. Ker je bilo tisto nedeljo opravilo in služba božja na Zaplazu, so se takoj podali gori, da razglasijo usodno mobilizacijo in poiščejo med množico tudi enega župana, ki ga niso dobili doma. Da bi ga bili orožniki nasilno vlekli iz klopi, ni resnica.

Dopisnik ne ve, ali je bral duhovnik mašo do kraja ali ne, zato pa tudi ne ve, da je po maši pred cerkvijo govoril dr. Lampe in kričal: »Mi hočemo vojsko! To je sveta vojska! Narod, ki je vzgojil framazonske morilce mora biti kaznovan!« — Strašno je udrihal potem po liberalcih, ki se istovetijo z morilci in klical nanje ogenj in žveplo. Rečem, da tako satansko hudobnega govora še svoj živ dan nisem in ga gotovo ne bom nikdar več slišal. Takrat šele sem spoznal, kakšno je izkristalizirano sovraštvo nekaterih ljudi, ki so pozabili besede Njega, ki je prosil: »Oče, odpusti jim!« Kdor je slišal takrat tisti strupeni govor, poln peklenskega sovraštva in vražje zlobe, poln zavijanj in podtikanj, pač vsa leta, kolikor mu je usojenih življenja, nikdar ne bo pozabil tega govora na Zaplazu l. 1914.

Ljudstvo pa je klonilo glave in molče obsodilo izbruhe strasti njega, ki bi bil moral oznanjati ljubezen in mir, pa je sejal razdor in sovraštvo. Kakšni so bili uspehi — vidimo še danes.

Ton-

Huda požarna nesreča na Barju

Ljubljana, 31. julija.

Na Peruzzijevi cesti na Barju je nastal danes dopoldne v hiši posestnika Jožefa Kupica, ki se nahaja v bližini Gasilnega doma, silovit požar. Okrog 10.30 je gospodinja zakurila v štedilniku ogenj, da bi skuhala kosilo. Cevi štedilnika so vodile v dimnik, ki pa je bil v podstrešju na nekaterih mestih počen in so iskre uhajale v podstrešni prostor, kjer je bilo nakopičenega veliko sena. Kupic je imel namreč tudi gospodarska poslopja pod isto streho. Iz podstrešja je naenkrat buknil v zrak silovit dim in so plameni mahoma zajeli poslopje. Ogenj so najprej opazili seveda domači, ki so hiteli gasit, ko pa je pričelo na Rudniku biti plat zvona, je bila že vsa hiša v ognju. Najprvo so prihiteli gasit barjanski gasilci, potem so prispeli z agregatom gasilci iz Rudnika in takoj nato ljubljanski gasilci pod vodstvom vodje g. Gostiše. Skupno z barjanskimi gasilci pod vodstvom načelnika g. Vrbinca so se gasilci spravili na gašenje požara, ki so ga skušali udušiti s štirimi cevmi. Ker pa je bila v plamenu že vsa hiša, so se morali omejiti samo za lokalizirane požara, ki je ogražal tudi sosednja poslopja. Kupicu je zgorela hiša, skedenj, hlev, pa tudi vse gospodarsko orodje, precej pohištva in obleke. Gasilci so ostali na pogorišču do 13.50. Pri gašenju se je hudo občutilo pomanjkanje vode. Med reševanjem se je lahko poškodovalo tudi več gasilcev, ki pa so ostali v domači oskrbi, dočim so gospodinjo, ki je dobila težje poškodbe, zraven pa je še živčno hudo trpela, odpeljali v bolnico.

Kupic je bil zavarovan le za borih 25.000 dinarjev, dočim trpi škode nad 100.000 Din.

Radio

Sreda, 1. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 19: Bogovi starih Slovanov (Franc Terseglav). — 19.30: Literarna ura: Revijalni pregled (Podbevšek). — 20: Oktet »Ljubljanskega Zvona«. — 20.40: Radio - orkester. — 21.30: Kvartet mandolin. — 22: Čas, poročila, harmonika pri nas in drugod (plošče).

Četrtek, 2. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 19: Plošče po željah poslušalcev. — 19.30: Ljubljanski židje v minuli dobi (R. Dostal). — 20: Prenos iz Zagreba. — 22: Čas, poročila, radioorkester.

BEOGRAD 18.30: Klavirski koncert. — 19.10: Pesmi. — 20: Komorna glasba. — 21: Violinske skladbe. — 21.30: Orkester. — 22: Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20: Koncertni večer. — 22.15: Plesna muzika. — PRAGA 19.10: Prenos iz Brna. — 19.50: Italijanske pesmi. — 20.10: Plošče. — 20.40: Violinski koncert. — 21.35: Klavir. — 22.15: Plesna glasba. — BRNO 19.10: Koncert za deco. — 19.50: Operne arije. — 20.40: Program iz Prage. — VARŠAVA 20.12: Lahka glasba. — 21.12: Pevski in klavirski koncert. — 22.15: Godba za ples. — DUNAJ 12: Orkester — 16.40: Koncert solistov. — 17.10: Vojaška godba. — 20: Klavirski koncert. — 20.55: Mešan program. — 23: Orkester. — 24: Plošče. — BERLIN 20.12: Šaljapin na ploščah. — 20.45: Pevski koncert. — 22.50: Nordijska glasba. — 24: Ples in humor. — KÖNIGSBERG 20.10: Beethovnova glasba. — 20.45: Vojaški večer. — 22.30: Nočni koncert. — MÜHLACKER 20.15: Koncert iz Berlina. — 21.40: Igra. — 22.50: Klavirski koncert. — 23.20: Komorna glasba. — 24: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17: Klavir. — 19.35: Orkestralen koncert. — 20.10: Ciganska godba. — 22: Plošče. — 23: Godalni trio. — RIM 17: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.45: Mendelssohnova glasba. — 21.30: Igra. — 22: Nadaljevanje koncerta.

DOBER TEK JE ZNAK ZDRAVJA.

Čim pa opazite pri deci ali odraslih, da jim jed ne prija, da niso dobre volje, je to znak nerazpoloženja. Ne boste storili napak, ako jim daste takoj v malo vode ali mleka prašek »Magna«. »Magna« čisti prijetno, brez bolečin. »Magna« osvežuje. Za iztrebljenje otrok majhno, odrasli veliko žlico.

»MAGNA« prašek se dobiva v lekarnah, zavojček Din 4.—.

Reg. S. br. 4788-32.

zašč. znak

KUBANY-JEV MATE ČAJ

hrani ter krepča živce in mišice. Pospešuje prebavo, dela apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gihta ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15.—, ali pri zastopstvu: **Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1,** ako pošljete v naprej Din 15.—. Sportniki, turisti, lovci in nogometaši: pijte ga redno! 126

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“

Obvestilo.

Do nadaljnjega prodajamo iz našega skladišča v Ljubljani vsako poljubno količino

Super visokovrednega Portland cementa znamke

„TEMPLE“

po ceni Din 70.— za 100 kg

Ia Portland cementa znamke

„TITAN“

po ceni Din 66.— za 100 kg

„ALPEKO“ Trgovsko - industrijska družba

Ljubljana

Masarykova cesta štev. 23. — Telefon štev. 29-30. 6513

†

Zapustila me je za vedno moja zlata mamica, gospa

Pavlina Vrečko roj. Jonke

trgovka in nekdanja učiteljica

danes, dne 30. julija, ob 5. popoldne, previdena s sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb drage, zlate mamice se bo vršil v četrtek, dne 2. avgusta, ob ½9. dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče na Bizeljskem.

Bizeljsko, dne 30. julija 1934.

Žalujoči sin Ferdo

in ostalo sorodstvo.

6566

L. Wolff: 61

Garragan

Roman

Vsa hroma je sedela v naslanjaču in neudržno jokala, kakor boječ otrok, ki so ga zaprli v temno sobo.

Moža sta poparjena stala pri njej.

Mahoma se je pa vzravnala, zgrabila Macphersona za komolec in zašepetala, tresoč se od groze: »Garragana sem videla.«

Preden je utegnil Macpherson odgovoriti, se je oglasil Henikstein: »Najbrž ste videli koga, ki mu je podoben, gospa Glorija. Baš prejle sem pripovedoval Mr. Macphersonu, koliko ljudi se potika po Newyorku, ki so podobni Garraganu. Ali ni tako, Mr. Macpherson?«

Glorija je grozeče pogledala pažeta in ponovila: »Garragana sem videla!«

Macpherson je prijel Glorijo za roko in odločno dejal: »Da, mogoče je, da si ga videla. Garragan je v Newyorku.«

Presunljivo je vzkriknila in vsa prepadena zastrmela v Macphersona.

»Vendar bodi brez skrbi, Glorija. Ukrenila sva vse, kar terja previdnost.«

Iztrgala se je, sovražno pogledala obadva in vzkliknila: »Kaj? Vedela sta, da je tukaj, pa mi nista povedala? Ali čakata, da me blaznež zakolje?«

»Šele včeraj sva zvedela, da je tukaj, gospa Glorija,« se je opravičil Henikstein. »Vse, kar je bilo moči storiti, da vas obvarujeva nevarnosti, je storjeno.«

»Pa me vendar pustita, da se vozim po mestu na izprehod! Vajino ravnanje je neodpustljivo!«

»Razen tega sva pravkar sklenila, da te obvestiva o Garraganovi navzočnosti, ki je nedvomno popolnoma slučajna, draga Glorija,« je rekel Macpherson.

»Nikar ne laži, Leslie! Samemu sebi ne verjameš, da bi bil Garragan zaradi svoje zabave prišel v Newyork. Blazen je, Leslie, mar ne veš? Blazen!«

Paže se je pogumno oglasil: »Ne, gospa Glorija, baron Garragan ni blazen in vam ne bo storil ničesar žalega.«

Glorija se je oklenila Macphersona. »Reši me, Leslie! Nočem umreti.«

»Odšli bomo iz Newyorka, Glorija.«

»A kam, Leslie, kam? Svet je tako strašno majhen!«

»Svoje dni sem vam poslal nekaj Garraganovih fotografij, gospa Glorija,« je stvarno rekel Henikstein. »Dajte mi, prosim, eno teh slik. Potrebujeva jo za Trevelyanove ljudi, ki iščejo Garragana.«

»Vse vam jih dam, če hočete!« je kakor iz uma vzkriknila Glorija in planila iz sobe, da bi jih poiskala.

»Zelo škoda je, da nisva mogla gospe Gloriji prihraniti tega razburjenja,« je zamišljeno rekel Henikstein.

Glorija se je vrnila, vsa vročična od naglice, in podala mlademu grofu slike. »Náte jih! In če najdejo Garragana, ga je treba spraviti v norišnico. Tam je njegovo mesto.«

Val žalosti se je zgrnil nad pažetom. Prvikrat je bil videl boginjo, ki je v ponižnem oboževanju dvigal oči do nje, kot ubogo, trepetajoče človeško bitje.

Vzel je slike in rekel, da noče izgubiti niti trenutka: sam jih ponese Trevelyanu.

Ko je polkovnik dolgo časa pazljivo ogledoval slike, je dejal: »Ta mož ni videti takšen, kakor ste mi ga opisali, Mr. Henikstein.«

»Ali se vam zdi, polkovnik?«

»Da, zdi se mi. Opisali ste mi povprečnega gentlemana. Ta mož je pa videti pravi človek, vrag naj me vzame.«

Mladi grof je pogledal sliko in prostodušno priznal: »Prav imate, polkovnik Trevelyan. Res je, da sem vam ga opisal brez ljubezni.«

»Povejte mi, Mr. Henikstein — istorija, ki jo je pripovedoval vrli stari Leslie, mi ni popolnoma jasna — kaj je prav za prav zakrivil ta Mr. Garragan?«

Henikstein je skoraj proti svoji volji odvrnil: »Krivica se mu je zgodila, zato ga zdaj preganjajo.«

»Aoh, razumem. Siromak! Torej mu ni pomoči. Ljudem, ki smo jim storili krivico, ne odpustimo nikoli.«

Kako pameten in izprevidljiv je stari lovec na ljudi je presenečen pomislil Henikstein in toplo stisnil Trevelyanu roko.

»Good bye, Mr. Henikstein.«

Ko se je mladi Avstrijec vrnil v Glorijino hišo, je našel Macphersona in Glorijo v tisti sobi, v kateri ju je bil zapustil. Glorija je mirna in z odsotnim duhom sedela v svojem naslanjaču, upehana od ure brezumnega strahu, ki je bila za njo. Macphersonov obraz je pričal, da se trudoma brzda.

»Kako ste se odločili?« je vprašal Henikstein, da bi pretrgal mučni molk, ki je delal vso sobo mračno.

»Glorija bi rada odpotovala v Hillywater.«

»Kje je to, Mr. Macpherson?«

»Hillywater je majhna lovska hiša v Alleghanskem pogorju. Jeseni sva bila nekajkrat tam. Samotno je in v gorah.«

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana

Službe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Plačilna natakarica
zmožna kavcije, išče mesto v hotelu ali boljši gostilni. Nastop lahko takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Zmožna kavcije«. 19882-2

Brivski pomočnik
soliden in dober delavec, star 21 let, išče stalno službo pri mojstru, ki ima hčerkico. Delam mu za bodočo simpatijo. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra« 19863-2

Bivši orožnik
(kapiral) zmožen slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi, vajen pisarniških del, želi službo kot pomoč v pisarni, sluge, vratarja ali slično. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani pod »Orožnik«. 19794-2

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prodajalka
zanesljiva, s šolsko izobrazbo, dobi službo v slaščičarni. Prednost imajo vezirane v tej stroki, stare 25—30 let, ki stanujejo v Ljubljani pri starših. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Poštena 10«. 19883-1

Mlado kmečko dekle
išče kot pomoč v trgovini. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pustiti v oglasnem oddelku »Jutra« pod »Mlado«. 19876-1

Odgojiteljico
inteligentno, vešče srbohrvaščine in nemščine — sprejmem. — Ponudbe po možnosti s sliko na naslov: »Barzel«, trgovina z železnino, Subotica. 19811-1

Gospodična
ki ima veselje do godbe in petja, dobi namestitev. Ponudbe s fotografijo na naslov: Epih Helena, Fara pri Kočevju. 19871-1

Šivilja
spretna v šivanju moških in ženskih srajc, predpasnikov itd., dobi službo. — Ponudbe z navedbo zahtevkov na poduz. Jutra v Celju pod »Šivilja«. 19906-1

Elektrotehnično podjetje
išče strokovnjaka (inženerja) z lastno koncesijo ali elektrotehnika z nekaj kapitala. Ponudbe pod šifro »Takojšen nastop« na podružnico »Jutra« v Mariboru. 19910-1

Boljšo gospodinjo
staro 26—35 let, sprejmem takoj. Naslov pri podružnici »Jutra« v Celju. 19908-1

Izurjeno pletiljo
dobro, sprejmem takoj na Glincah 6, Tržaška cesta. 19894-1

Pouk

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Dijaki 12 Din

Prihodnji prikrojevalni tečaj
za damska oblačila se vrši od 11. avgusta do 1. septembra 1934. Ta tečaj je jako priporočljiv tudi za privatno uporabo (nešivilje), ker se vrši točno po novo izdani knjigi »Toaleta«. — Teodor Kunc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, II. nadstr. 19706-4

Kupim

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dobre krogle za balinanje
kompletno partijo kupim takoj. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 19885-7

Kdo proda
rabljene klavirske šole, etude, sonatine? Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Savinja«. 19907-7

Prodam

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Reform steklenice
za vkuhavanje sadja in povrtnin, so letos cenejše. — Cenike zahtevajte od tvrdke Lovro Petovar, Ivanjkovci. 18260-6

Sejem železa
rabljenega in novega, veliko skladišče strojev, jermenic, konzol, U in I traverz, tračnic, jekla, pločevine, cevi itd. Miroslav Kraš, Zagreb, Sajmišna 48/a, telefon 66-49. 175-6

Nudimo Vam za majhen denar dobra obiačila.
A. Presker
Ljubljana, Sv. Petra cesta 133

Telefon 2059
Premog
Karbopakete drva in koks nudi
POGAČNIK
Bohoričeva ulica 5.

Otroške vozičke in kolesa
kupite poceni in tudi na obroke pri S. Rebolj & drug. Vošnjakova ulica 4. 84-6

Gospodinje, gostilne in obrtniki
ne zamudite ugodne prilike. Radi izpraznitve zaloge prodaja iz skladišča Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta 3 pri Zmajskem mostu, po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. 190-6

Brivski stol
z naslanjačem, hrastov — poceni naprodaj v brivnici Jezeršek v Mostah. 19869-6

Spajalni stroj
za kartone itd. (Heftmaschine) proda »Herkules«, Ljubljana, Poljanska cesta 42. 19678-6

Kolesa

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Žensko in moško kolo
proda mehanična delavnica na Viču, Cesta na Dobrovo št. 4. 19886-11

Avto, moto

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Motorno kolo
specialni stroj za dirke, zelo ugodno prodam. — Avtodelavnica Kraljič, Gosposvetska cesta štev. 18. 19844-10

Les

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Hrastove plohe
suhe, debele 100—140 mm, 10 m³ ali tudi več prodam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19901-15

Kapital

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Posredujem denar
na hranilne knjižice veljavnih denarnih zavodov
Rudolf Zore, Ljubljana
Gledališka 12. 16840-16

Hranilne knjižice
vseh denarnih zavodov kupujemo in prodajamo po najugodnejših cenah. Takojšnja gotovina. Bančno kom. zavod, Maribor — Aleksandrova štev. 40. — Priložite 3 Din za odgovor 19911-16

V najem

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Izredna prilika
V mestu z zelo veliko industrijo se da v najem dobro vpeljana, stara manufakturna in galanterijska trgovina, ker je lastnik drugod prezaposlen. — Prevzemni pogoji so zelo ugodni. Pošljite svoj naslov na »Poštni predal 35, Kranj«. 19856-17

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za čas sokolskega zleta v Zagrebu
se priporoča vsem Slovencem za obilen obisk gostilna Varaždin Breg, Račkoga ulica 3. — Filip in Ivanka Papler, Gorenjca. 19858-18

Lokali

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lokal
z enosobnim stanovanjem in pritiklinami v centru mesta oddam v najem za 1. november. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 19631-19

Lokal in 2 sobi
za pisarno oddam na Tyrševi cesti štev. 36. 19874-19

Takoj oddam
prostorno gostilno, dvosobno stanovanje, velike prostore za delavnico, garaže itd., poleg nove remize v Zg. Šiški. Poizve se na Dolenjski cesti 12. 19904-19

Posest

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hišo z gostilno
in drugimi lokali prodam. Velik promet. Izredna prilika. Potrebna gotovina 350.000 Din. Ostalo po dogovoru najugodneje. Ponudbe pod »Dobra investicija« na oglasni oddelek »Jutra«. 19893-20

Dve stavbni parceli
blizu trnovske cerkve prodam. Ponudbe pod »Stavbne parcele« na ogl. odd. »Jutra«. 19698-20

Večje posestvo
prodam v letoviškem kraju. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19855-20

Enostanovanj. hišo
davka prosto, z vrtom in njivo, blizu Celja prodam Ponudbe na poduz. Jutra v Celju pod »Proti gotovini«. 19850-20

Dijaške sobe

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dijakinji
IV. realne gimnazije na Poljanah, iščem stanovanje s hrano in strogim nadzorstvom pri učenju, pri boljši rodbini. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 19790-22

Sobe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Abiturijentka
išče stanovanje proti inštrukcijam vseh predmetov — za prihodnje šolsko leto. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Siguren napeh«. 19892-23/a

Prazno sobo
iščem za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Velika«. 19891-23/a

Iščem za učiteljico
od 6. avgusta naprej, za tri tedne mirno in zračno sobo — samo ne mansardno in ne prizlično — poseben vhod, po možnosti s hrano. Naslov oddati do 6. avgusta v oglasnem oddelku »Jutra« pod značko »Ljubljana 33«. 19853-23/a

Preprosto sobico
išče šivilja. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »St. 150«. 19902-23/a

Sobo odda

Beseda 50 para, davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Kabinet
dobro opremljen, s postrežbo in razsvetljavo takoj oddam za 300 Din mesečno v Knafljevi ulici št. 13/II. 18871-23

Opremljeno sobo
separirano, poceni oddam v Cirila Metodovi ulici 19/I vrata 4. Predmet ima nameščena gospodična. 19867-23

Opremljeno sobo
za 1 ali 2 osebi, event. s souporabo kuhinje in kopalnice, po zmerni ceni oddam: Bežigrad 3, visoko pritličje. 19864-23

Opremljeno sobo
lepo in solnčno, takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19861-23

2 opremljeni sobi
z balkonom in separiranim vhodom, oddam solidnemu gospodu s 15. avgustom ali poznaje za 500 Din. — Bleiweisova cesta 9/II levo 19488-23

Lepo, zračno sobico
z vhodom s stopnišča, parkletom in elektriko, za zimo zelo topla, takoj oddam — tudi dijakinji. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19668-23

Sobo
lepo opremljeno, v Beethovnovi ulici poceni oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19652-23

Opremljeno sobo
mirno, čisto in zračno, z elektriko ter posebnim vhodom takoj oddam gospodu Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19698-23

Sobo
lepo opremljeno, s posebnim vhodom, oddam dvema gospodoma v Floijanski ulici št. 21/I. 19899-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, v I. nadstropju, v centru mesta takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 19903-23

Lepo sobo
parketirano — prazno ali opremljeno, s tekočo vodo in vhodom s stopnic, odda Markelj, Bičevje štev. 5/I (tik za dr. Kancem pri tržaški mitnici). 19897-23

Sobo
opremljeno, z uporabo kopalnice, takoj oddam 1 — 2 osebam. Gajeva ulica št. 3/V. levo, lift.

Stanovanja išče

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje
eno- ali dvosobno s pritiklinami, iščem v mestu za 1. september. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Stan — september«. 19895-31/a

Stanovanje
4—5 sob, solnčno, v strogem centru iščem z novembrom. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek »Jutra« pod »Zdravnik«. 19896-31/a

Letovišča

Kdor si želi oddiha
še za letošnjo sezono — naj se javi v ogl. oddelku »Jutra« za naslov. Visoka letoviška lega na Gorenjskem, 5 sob z 9 posteljami, po želji se odda tudi kuhinja, po znižani ceni. Avtobusna zveza Kranj—Jezersko. 19854-38

Vrednote

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Srebrne krone
staro zlato in srebro
kupuje rafinerija dragih kovin v Ljubljani, Hirška ulica štev. 36 — vhod iz Vidovdanske ceste (pri gostilni Možina). 70

Stanovanje odda

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Na križišču centra Ljubljane
oddamo za 1. avgust v I. nadstropju komfortno stanovanje, obstoječe iz 5 velikih sob in 2 kabinetov. Primerno tudi za poslovne lokale. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 17883

Trisob. stanovanje
s kuhinjo, kopalnico, predsobo in teraso oddam na Šmartinski cesti štev. 10. 19879-31

Enosob. stanovanje
s kuhinjo in dvorariico oddam takoj, ozir. s 1. septembrom. — Poizve se: Ljubljana VII, Černetova št. 26/I (pri novi cerkvi). 19866-31

Štirisob. stanovanje
oddam z avgustom. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 19880-31

Enosob. stanovanje
oddam strankl brez otrok na Dolenjski cesti št. 94. 19898-31

Dvosob. stanovanje
s kuhinjo in pritiklinami oddam v Zg. Šiški 199. — Informacije daje Verbič, Cankarjevo nabrežje 1/III 19888-31

Petsob. stanovanje
poleg univerze, ves komfort — pripravno tudi za zdravnika ali pisarno — takoj zelo ugodno oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19875-31

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami, na željo s kopalnico, v I. nadstropju, s septembrom oddam v Rožni dolini, cesta IV/25. 19884-31

Enosob. stanovanje
oddam s septembrom. Istotam sprejmem tudi
sostanovalko
Kosovo štev. 159, Šiška. 19900-31

Dopisi

Beseda 2 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

XIII
Mucek, ali res za mene ni več časa? Piši. — Poljub. 19863-24

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Štajerski krompir
po 35 para kilogram. — Sadje po najnižjih dnevnih cenah dobavlja Rigler, Pragersko. 19861-33

Ženitve

Beseda 2 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Mlad posestnik
in obrtnik, išče dekle iz trgovsko-posestniških krogov. — Predmet kapital, podjetje, trgovina. Ponudbe s sliko pod »Ženitev« na oglasni oddelek Jutra. 19905-25

Informacije

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolesarje
ki so v času od 18. do 28. julija morda zadeli ob ograjo, postavljeno čez hodnik pred vojašnico na Tyrševi cesti, pri kateri ograji se je ubil pokojni Joško Brcelj radi pomanjkanja svetilne svetiljke, vljudno naprošam, da javijo mojemu zastopniku dr. Aleši Perčinu, odv. v Ljubljani, naslove. Stroške rada povrnem. — Antonija Brcelj. 19912-31

Izgubljeno

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ovratna verižica
zlata, z obeskom, je bila izgubljena mimo nebotičnika v drevored. Pošteni najditelj, ki jo prinese v oglasni oddelek »Jutra« v Selenburgovi ulici štev. 3 dobi 100 Din nagrade. 19869-28

Živali

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mlade dobermane
čistokrvne, iz najboljšega plemena, opetovano odlikovane, z rodovnikom, proda Ivan Grilc, gojitelj, Ljubljana. Iz istega rodovnika razpoloži tudi kralj. dvor. 19435-27

Sadje

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Maline
v kolčinah nad 2000 kg kupim. Prevzamem na mestu z avtom. Ponudbe na Anton Rojc, Šiška. 19836-34

Obrt

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pozor! Pozor!

Damski frizerji!
Ako hočete s trajno ondulacijo zadovoljiti vaše stranke, uporabite preparat »Adonis«. — Zaloga: Navinšek, Ljubljana. 19863-30

Razno

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kako izgledata 2 glavi

pred uporabo preparata za formiranje ušes »RECTODOR«

Isti glavi 5 minut pozneje po neopaženi in povsem enostavni uporabi »Rectodora«. Uspeh in neškodljivost zajamčena. Garnitura 90 Din. Originale Schröder Schenke razpošilja »Omnia«, oddelek I/4, Zagreb, Gundulićeva 8/I Poštnina pri naročilu v naprej Din 6.—, pri povzetju pa Din 12.— 6564

Plise za volane v različnih gubah, **specialni entel oblek**, volan, šalov itd., **ažuriranje, entel** vložkov in čipk, **predtiskanje, vezenje** monogramov, zaves, perila hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Štrukelj. 129

Razpis.

Mestna občina mariborska razpisuje v smislu razpisa ministrstva financ štev. 32.346/TV

službo hišnika

upravitelja nove zgradbe carinske pošte na glavnem kolodvoru v Mariboru. V poštev pridejo samo strokovnjaki, ki se razumejo na centralno kurjavo in manjša popravila pri električnih, plinskih in vodovodnih inštalacijah. Vešč mora biti državnega jezika v govoru in pisavi.

Kvalificirani interesenti dobe potrebna pojasnila v mestnem gradbenem uradu v Frančiškanski ulici št. 8, soba št. 2, med 8. in 9. uro.

Pravilno kolkovane prošnje z dokazili o sposobnosti, pristojnosti, nravnosti in ostalih osebnih podatkih ter z navedbo zahteve mesečne nagrade je vposlati mestnemu načelstvu mariborskemu do 15. avgusta 1934.

6569 Mestni načelnik:
Dr. Lipold s. r.

Če si kupec za kolo, kupi le novo

„PUCH" chromirano kolo

ki ti ne rjavi in imel ga boš deset do dvajset let!

Dobiš ga le pri tvrdki

IGN. VOK — LJUBLJANA
Tavčarjeva ulica
ali v podružnicah v Kranju in Novem mestu

ZA SONČENJE
priznano najboljša

NATIS
TEKOČA KREMA

Naprednost

registrovana pomožna blagajna v Mariboru

naznanja vsem svojim članom in prijateljem društva, da

se je preselila

iz dosedanjih prostorov, Tattenbachova ul. 1, na Glavni trg 23.

Naprednost

registrovana pomožna blagajna v Mariboru
Glavni trg 23.

Razglas

o volitvi društvenih delegatov.

Podpisano načelstvo naznanja, da se v smislu § 19. društvenih pravil vršijo volitve delegatov za občni zbor dne 16. avgusta 1934 ob ½10. uri zjutraj v društvenih prostorih v Mariboru, Glavni trg št. 23.

Člani so prejeli te dni dostavljene zadevne glasovnice in poziv ter prosimo one člane, ki niso prejeli glasovnic in obvestila, da iste reklamirajo v društveni pisarni do 5. avgusta t. l. Reklamaciji je priložiti kot legitimacijo društveno zavarovalno polico. Brez teh listin se ne izdajo nikake glasovnice.

Maribor, dne 1. avgusta 1934.

Načelstvo blagajne Naprednost.
6570 Bojk l. r.

G. Th. Rotman:

Peter Plavec in Janko Rjavec potujeta okoli sveta

31

Zdajci sta pa dečka prestrašena planila iz spanja; čoln je bil obtičal v ločju, in čisto blizu sebe sta slišala šepetajoče glasove. Mesec je stal že visoko na nebu. Previdno sta zlezla izpod šotorne plahte in potegnila na uho... Bila sta dva moška glasova; govorila sta o tem, da bosta nocoj vlomila pri kmetu Jernaču, ki živi nedaleč od tod.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.